

JALGPALL

1961

AKH

Tere tulemast
jälle

**TALLINNA
KAUBAMAJJA**

AVATUD 10.30-20

**TALLINNA
KAUBAMAJJA**

pakub suures valikus

ÕMBLUSTOOTEID,
TEKSTIILKAUPU,
JALATSEID,
TRIKOO- JA PUDUKAUPU,
KULTUURI- JA
MAJAPIDAMISTARBEID

Valmis tööks ja NSV Liidu kaitseks!

JALGPALL

1961

EESTI NSV AJAKIRJANIKE LIIT
1961

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
51838

SISUKORD

Indu ja edu!	3
NSV Liidu 1961. aasta meistri- ja karikavõistlused	4
Tallinna «Kalev» Eesti NSV esindusmeeskond A-klassis	6
Pilk möödunud hooajale	12
Otsustavatest mängudest	16
NSV Liidu meistrivõistluste A-klassi mängude kalender 1961. a.	18
33 paremat	26
Eriauhindade võitjad	28
NSV Liidu senised jalgpallimeistrid ja auhinnaliste kohtade võitjad	30
19 karikafinaali	31
Veidike ajalugu	32
210 minutit mängu	35
Statistikat	36
Kilde meistri- ja karikasarjast	37
BLTSK Eesti NSV esindusmeeskond B-klassis	38
NSV Liidu meistrivõistluste B-klassi mängude kalender 1961. a.	39
Märkmeid Eesti jalgpalli möödunud aegadest	44
Eesti NSV meistrid ja karikavõitjad jalgpallis	48
Vabariigi meistrivõistlused. Esimene etapp	49
Nõukogudemaa jalgpall rahvusvahelisel areenil	52
Euroopa karikas NSV Liidule	53
Jalgpall olümpiamängudel	55
56 pretendent Jules Rimet' karikale	57
Euroopa jalgpall aastal 1960	61
100 mängu, 400 väravat	64
Euroopa riikide meistermeeskondade karikamängud	65
Kõigile	66
Tabelid	69
NSV Liidu meistrivõistluste A-klassi meeskondade koosseisud	87

Indu ja edu!

Nõukogudemaal on jalgpallimäng arenenud üheks kõige massilisemaks ja populaarsemaks spordialaks. Jalgpall on meil tõeliseks rahvamänguks.

Jalgpallimäng pole mitte ainult tore ja haarav sportlik vaatepilt, vaid eelkõige võistlus ja võitlus, mis arendab nõukogude inimesele omaseid väärtuslikke omadusi, omadusi, mis on vajalikud nii igapäevases töös kui ka oma sotsialistliku kodumaa kaitseks — julgust, jõudu ja vastupidavust, kiirust ja osavust, tahtejõudu ja otsustamisvõimet, initsiatiivi ja kollektiivsustunnet.

Ka meie vabariigis on jalgpall leidnud rahvahulkades suurt poolehoidu. Nõukogude Eesti jalgpallitase pole aga viimastel aastatel olnud vajalikul kõrgusel. Kuigi Eesti NSV meistrivõistlustel, karikamängudel ja muudes võistlussarjades võistleb igal aastal üha rohkem ja rohkem meeskondi, pole enamiku meeskondade tehniline ja taktikaline ettevalmistus ja treenitus veel kaugeltki rahuldav.

Uuel tegevus- ja võistlusrohkel hooajal on meie kõigi soov, et vabariigi jalgpallirinne laieneks, et võistluskonkurentsi lülituks veelgi arvukamalt noori jalgpallikollektiive maal ja linnades, et treenerid jätkaksid ka hooaja kestel meeskondade tehnilise ja taktikalise väljaõppe viimistlemist, võitleksid täie innuga jalgpallitehnilise meisterlikkuse kiirema kasvu eest.

Kogu Eesti NSV spordisõprade soov on, et meie vabariigi esindusmeeskonnad üleliiduliste meistrivõistluste A- ja B-klassis — Tallinna «Kalev» ja Balti Laevastiku Tallinna Spordiklubi — esindaksid meie vabariigi jalgpalli võitlevalt, sisukalt ja edukalt.

Soovin kõigile jalgpallureile ja treenereile uuel hooajal head indu ja edu!

M. KÄBIN,

Eesti NSV Jalgpalliföderatsiooni
presiidiumi esimees

NSV Liidu 1961. aasta

meistri- ja karikavõistlused

XXIII Nõukogudemaa jalgpalli-meistrivõistlustel jääb A-klassi meeskondade arv samaks, mis mullugi — 22 kollektiivi. Uustulnukaks on A-klassis vaid Voroneži «Trudi» esindus, kes mängib B-klassi langenud Kuibõševi «Krõlja Sovetovi» meeskonna asemel. Esimese etapi mängud peetakse sama süsteemi alusel nagu 1960. a. Meeskonnad on jagatud kahte alagruppi ja igal neist tuleb pidada alagrupis 20 mängu, kohtudes vastasega kord kodus, kord võõrsil. Finaalgruppide arv on vähenenud neljalt kahele. Parimad võistlevad 1.—10. kohani ja ülejäänud 11.—22. kohani. Selline muudatus võistlusjuhendis võimaldab nüüd suuremal arvul meeskondadel kaasa rääkida meistritiitli ja auhinnaliste kohtade selgitamisel. Võistlusjuhendis on veel üks küllaltki oluline muudatus. Nimelt alagrupi mängude tulemusi arvestatakse finaalturniiril, alagrupis omavahel kohtunud meeskonnad teistkordselt enam ei mängi.

Dubleerivad koosseisud kohtuvad omavahel päev enne põhikoosseisude mängu. Nii on see esimesel etapil. Finaaljärgus on dubleerijatel kavas omavaheline turniir eri kalenderplaani alusel 30. augustist 21. oktoobrini. Ka see on uudsuseks.

Ulatuslik võistlussari on B-klassis. Kõik 15 liiduvabariiki saadavad sinna võistlema oma teise ešeloni parimad meeskonnad. Vene NFSV-d esindab B-klassis 78 meeskonda (4 kollektiivi rohkem kui aastal 1960). Meeskonnad ei mängi nagu varem viies, vaid kuues tsoonis. 37 Ukraina NSV meeskonda võistlevad omavahel vaid kahes tsoonis. Samuti kahes tsoonis võistlevad 32 ülejäänud liiduvabariikide meeskonda, mõlemas tsoonis 16.

Esimeses tsoonis on Tbilisi «Lokomotiiv», Batumi «Dünamo», Suhhumi «Ritsa», Leninakani «Širak», Kirovakani «Lori», Benderõ «Nistrul», Tiraspoli «Pištševik», Bobruiski ASK, Gomeli «Lokomotiiv», Vitebski «Krasnoje Znamja», Mogiljovi «Himik», Bresti «Spartak», Kaunase «Banga», Riia REZ, Liepaja «Selmaš» ja BLTSK.

Teise tsooni kuuluvad: Taškendi «Mehnat», Samarkandi «Dünamo», Fergana «Spartak», Karaganda «Šahtjor»,

Tšimkendi «Jenbek», Džambuli «Jenbek», Leninabadi «Pamiir», Stalinabadi «Energetik», Ašhabadi «Kopet-Dag», Frunze «Alga», Sumgaidi «Temp», Bakuu «Spartak», Kirovabadi «Tekstilštšik», Rustavi «Metallurg», Kutaissi «Gantiadi» ja Jerevani «Nairi».

147 B-klassi meeskonda on jaotatud kümnesse tsooni. Mängud kestavad aprillist oktoobrini. Vene NFSV ja Ukraina NSV tsoonide võitjad selgitavad hiljem peetaval finaalturniiril oma vabariigi meistrid, kes saavad õiguse mängida 1962. a. A-klassis. Meeskonnad, kes tulevad esikohale liiduvabariikide kahes tsoonis ja A-klassis hooajal kõige halvemini esinenud liiduvabariigi meeskond (välja arvatud Vene NFSV ja Ukraina NSV meeskonnad), peavad omavahelise kaheringilise turniiri erapooletul pinnal. Selle turniiri võitja saab õiguse mängida A-klassis. Alates 1962. aastast saavad õiguse üleminekuks B-klassist A-klassi Vene NFSV ja Ukraina NSV meister ja liiduvabariikide kahe tsooni tugevaim meeskond. Samal ajal langevad A-klassist B-klassi edetabeli kolm viimast meeskonda.

Suure populaarsuse on võitnud alates 1936. aastast korraldatavad NSV Liidu karikavõistlused. 1957. aastast taastati eraldi karikasari kehakultuurikollektiividele ja nüüd on meil kaks jalgpalli karikasarja: meistermeeskondadele ja kehakultuurikollektiividele.

A- ja B-klassi nn. meistrite meeskonnad arvatakse 1961. aasta karikasarja vaid siis, kui meeskond avaldab selleks soovi. Mängitakse kahes etapis. Esmalt kohtuvad omavahel B-klassi tsoonide meeskonnad. Siin selguvad 42 meeskonda, kellel on õigus osa võtta karikavõistluste teisest etapist — finaalsarja mängudest, kuhu lülituvad ka 22 A-klassi meeskonda. Seega siis mängib karika finaalsarjas 64 meeskonda. Kõik esimese ešeloni meeskonnad peavad oma esimese mängu B-klassi meeskonna asupaigas. Kaotaja langeb edasisest konkurentsist välja.

Karikasarja mängude vastu on valitsenud alati eriline huvi nii jalgpallisõprade kui ka jalgpallurite endi hulgas. Käesoleval aastal suurendab huvi karikamängude vastu veel asjaolu, et NSV Liidu meistersportlase austavat nime-tust ei anta mitte üksnes finaalis mängivate meeskondade liikmetele, vaid ka poolfinaali pääsenud meeskondade jalgpallureile.

Tallinna „Kalev“ Eesti NSV esindusmeeskond A-klassis

Raul Nell sai algteadmised jalgpallist Tallinna Keskrajooni spordikoolis ja «Spartaki» noortemeeskonnas. Hea tehnika ja taktikalise taibu tõttu usaldati talle parempoolkaitsja koht. Kui ta 1952. a. 19-aastasena läks «Kalevisse», mängis ta juba edurivis. Hiljem on ta mänginud peamiselt keskturnajana (1956.—1959. a. Tallinna «Dünamos»), kuid vajaduse korral nii sisemise kui ka ääremängijana. Vabariigi koondmeeskonda on R. Nell arvatud 9 korda.

Erich Kollo sai tänavu 29-aastaseks. Lapsepõlv ja kooliaeg möödusid kaevuritlinnas Kohtla-Järvel. Siit pärinevad ka tema esimesed jalgpallialased oskused. Algust tegi ta jalgpallimänguga 1950. a. Viis aastat mängis ta koos Heino Sepaga Tallinna «Dünamo» poolkaitses. Tänavu jätkavad nad seda teed teist aastat A-klassis «Kalevi» ridades. Vabariigi koondisesse on ta kuulunud 12 korda.

Rifat Salahhadtinov tõmbas esimest korda jalgpallisaapad jalga 15-aastasena Leningradis. See oli 1947. a. Leningradi «Spartaki» kasvandikust sai 1955. a. Tallinna «Dünamo» meeskonna liige. Kui Tallinna «Kalev» pääses üleliidulisse suursarja, võeti meeskonda ka Salahhadtinov kui meie parimaid ääremängijaid.

Vladimir Rodionovi sünnikohaks oli 1938. a. Tjumen. Kuid kõik see, mida ta teab ja oskab jalgpallist, on ta saanud tallinlasena. Algas see 1956. a. Tallinna «Dünamo» noortemeeskonnas. Edasi tuli kolm hooaega «Dünamo» esinduses, 1959. a. vabariigi meistermeeskonnas Ülemiste «Kalev». Teist hooaega mängib ta üleliidulises A-klassis. Tavaliselt oleme teda näinud algrivistuses vasakul äärel.

Benno Tael astus 14-aastasena 1947. a. Tallinna «Kalevi» spordikooli. Viie aasta pärast oli ta «Kalevi» põhirivistuses vasakkaitsja kohal. Järgnesid mängud Leningradi OM-i ja Tallinna «Dünamo» värvides ning mullu taas «Kalevis». 1954. aastal, startides Leningradi OM-i ridades, jõudis ta NSV Liidu karikavõistluste veerandfinaali.

Vladimir Dubrovski on sündinud 1937. aastal. Jalgpalliga hakkas ta tegelema 1954. aastal, teenides Nõukogude armees. 7-aastase jalgpallistaazi kestel on ta mänginud Baltiiski, Leningradi, Kroonlinna ja Tallinna meeskondades. 1959. a. kuulus ta Eesti NSV meistermeeskonda Ülemiste «Kalevisse». Samal aastal arvati ta esmakordselt meie vabariigi koondisesse. «Kalevi» esindusmeeskonnas mängib ta paremkaitsja kohal.

Ants Velderman pühitseb tänavuse jalgpallihooaja lõpul juubelit. Septembris täitub tal kolmas aastakümme. Loetleme aastaid ja meeskondi: 1945.—1948. a. Tallinna Keskrajooni Spordikool, 1948.—1951. a. Tallinna «Spartaki» noortemeeskond, 1951.—1953. a. Leningradi OM, 1954.—1955. a. Tallinna «Kalev» ja 1955.—1959. a. Tallinna «Dünamo». Kõik need aastad on ta mänginud väravavahina.

Heldur Kallis on põline tallinlane. Sündis Tallinnas 1935. a. 1951. a. hakkas ta jalgpalli mängima «Kalevi» spordikoolis. Kolm aastat hiljem arvati ta «Kalevi» põhivõistlusesse. Meeskond startis tookord üleliidulises B-klassis. 1955.—1957. a. mängis Kallis tugevakooiseisulises Odessa OM-i meeskonnas, tulles 1957. a. sama meeskonnaga Ukraina meistriks ning startides edukalt NSV Liidu B-klassi meistrivõistlustel. Pärast demobiliseerimist võistles ta tehase «Punane Koit» meeskonnas. Mullu siirdus ta taas «Kalevisse». Tänavu tuleb tal lisaks keskkaitse vastutusrikkale kohale mängida veel vasakkaitjana.

Heino Sepp, meie vabariigi tugevaim poolkaitsja, sündis Tartus 1933. a. Sealne spordikooli meeskond ja hiljem Tartu «Kalevi» esindus andsid talle esimesed kogemused jalgpallimängus. 1952. a. siirdus Sepp Tallinna «Kalevisse». Järgnes kolm võistlusterohket aastat Leningradi OM-i meeskonnas, edasi üleliidulise B-klassi mängud «Kalevis» ja Tallinna «Dünamos». Tänavu mängib ta teist aastat A-klassi suursarjas.

Karl Kollo on vennast Erichist neli aastat noorem ja niisama palju lühem on ka tema jalgpalluristaaz. Sellele vaatamata jõudis ta vennaga üheaegselt tõusta tookordsesse vabariigi esindusmeeskonda — Tallinna «Dünamosse». Edurivijuhina oli Karl Kollo «Kalevis» mullu resultatiivsemaid mehi. Tugev löök on talle siin suuresti abiks olnud. Mäletame, et Karl Kollo 11 meetri karistuslöök oli mullu püüdmatu isegi maailmakuulsale väravavahile Lev Jašinile.

Ivan Sevastjanov saab sügisel 25 aastaseks. Noorpõlves oli tema sportliku meisterlikkuse tõus kiire. Tegelnud jalgpalliga pisut üle aasta, arvati ta 1953. a. Gruusia noorte koondisesse ja juba järgmisel aastal tuli ta NSV Liidu spordikoolide meistrivõistlustel esikohale. 1956.—1960. a. nägime teda mängimas Tallinna «Dünamos» NSV Liidu B-klassi meistrivõistlustel.

Albert Samsonov pärineb küll Leningradi oblastist, kuid tema jalgpalluritee algas Tallinnas. 1952. aastal asus ta õppima «Kalevi» spordikooli. Kolm aastat hiljem mängis ta Tallinna «Dünamos», siis BLTSK meeskonnas ja alates 1957. a. kaitsjana Ülemiste «Kalevis». Ta mängis kaasa ka ametiühingute üleliidulistel meistrivõistlustel 1958. a., millal Ülemiste «Kalev» tuli teatavasti kolmandaks.

Vladimir Farõkin sündis 1929. a. ja on seega tänavuses «Kalevi» esinduses staažikaim mängija. Jalgpalli on ta mänginud 14 aastat. Viimastel hooaegadel startis väravavahina Leningradi «Zeniidi» ja Leningradi «Admiraltejetsi» värvides.

Bero Pakin astus tänavu oma teise veerandsajandisse — ta sai 25 aastaseks. 1951. a. sai temast Tallinna Lastespordikooli jalgpalliklassi õpilane. Siit läks tee 1954. a. Tallinna «Kalevi» keskkaitaja kohale. Aastatel 1957—1958 aitas ta Ülemiste «Kalevil» võita Eesti NSV meistri tiitlit. Kahel järgneval aastal mängis Tallinna «Dünamos» ja tänavu tuleb tal siis keskkaitajana oma oskust, tahet ja jõudu proovida NSV Liidu edurivimeeste vastu mängides.

Arvo Tamkõrv alustas teed jalgpallurina üsna hiljuti. Kui tehase «Norma» meeskond tõusis 1959. a. vabariigi esigrupi, oli 20-aastaselt Tamkõrval seljataga vaid kolmeaastane mängupraktika. Sellele vaatamata oli just temal teeneid, et noortest koosnev «Norma» esines vabariigi meistrivõistlustel sisukalt. Möödunud hooajal mängis ta «Kalevi» ridades aga üsna ebastabiilselt. Küllap tuli see kogemuste vähesusest. Täienenud kogemustepagas ja hoolas talvine treening lubavad noorelt heade füüsiliste eeldustega mängumehelt tänavu loota rohkemat.

Igor Granov on Moskva «Spartaki» kasvandik. Granov hakkas jalgpalli mängima noorelt. 1953. a. astus ta 12-aastasena Moskva «Spartaki» lastemeeskonda. Kahel viimasel hooajal oli Granov Moskva «Spartaki» dubleerivas meeskonnas. 1959. a. võitis aga Moskva «Spartak» dubleerijate turniiril teatavasti esikoha. «Spartakis» mängis siis ta vasaksisemise ja vasakpoolkaitsja kohal.

3

Aleksander Zõssimov sündis 1940. a. Moskvast. Tema tee jalgpallurina sarnaneb I. Granovi omaga: 12-aastasena Moskva «Spartaki» lastemeeskonnas, siis sama spordiühingu noorte koondises ja A-klassi meeskonna dubleerivas koosseisus. Kaks viimast hooaega kuulus Moskva «Spartaki» esindusrivistusse. Ta on mänginud poolkaitsja paremsisemise ja kesktormaja kohal.

Matti Gilden on «Kalevi» põhikoosseisu noorimaid mängijaid. Ta on sündinud 1942. aastal. 13-aastasena mängis ta majavalitsuse meeskonnas «Turist» ja selle meeskonna koosseisus tuli Tallinna esimese majavalitsuste turniiri võitjaks, kuulus juba 1957. a. vabariigi koolinoorte koondisesse. Alates 1960. aastast mängib ta «Kalevis» vasakääre kohal.

Aleksander Gortšakov hakkas tegelema jalgpalliga Podolskis 1947. aastal. Ta oli siis 12 aastane. 1957.—1959. a. hooaegadel esines BLTSK värvides. Mullu kuulus ta Tallinna «Dünamo» põhikoosseisu, mängides vasakääre ja vasaksisemise kohal. Samad ülesanded kuuluvad talle ka «Kalevis».

«Kalevi» tänavusesse mängijatevalikusse kuuluvad veel: Toomas Kaldma (sünd. 1943), Erik Kuusk (1941), Otto Kõrgemaa (1941), Toivo Vapper (1941), Valeri Listvin (1942), Valeri Vahlakov (1942) ja Anastas Sarkisjan (1940).

Vanemtreener Elmar Saar

Treener meistersportlane
Vladimir Kornev

Pilk möödunud hooajale

RÜNNAK NSV LIIDU MEISTRI TIITLILE

Mulluse jalgpallihooaja vastu valitses eriline huvi. Pidi ju hooaeg andma pildi, kuidas õigustas end uus meitsrisarja mängude süsteem, mis meeskondade arvu kasvu kõrval suurendas ka meitsrisarja arvatud esinduste geograafiat. 22 meeskonda jagati kahte alagruppi, kus mõlemast kolm paremat jätkasid võistlust finaalturniiril Nõukogudemaa meistritiitlile.

Mis puutub uude süsteemi (esindatud oli 12 liiduvabariiki), siis õigustas see end igati. Kuid uus süsteem ei olnud vaba ka puudustest. Nii oli meistrivõistluste finaaljärgus pingeline võistlus vaid esimese kuue meeskonna ja meeskondade vahel, kes selgitasid omavahelise paremusjärjestuse 13.—18. kohani, kuna selles grupis võistlesid Vene NFSV ja Ukraina meeskonnad õiguse eest jääda A-klassi. Ulejäänud kahes finaalgripiis möödusid aga mängud ebahuvitavalt ja erilise pingeta. Süsteemi puuduseks oli veel asjaolu, et mitmed meie maa tugevamad meeskonnad ei kohtunud hooaja jooksul kordagi.

OLETUSED JA TEGELIKKUS

Kui hooaja algul avaldati kahtlust, kas uustulnukaist on vääriisi vastaseid senistele A-klassi meeskondadele, siis juba esimesed mängud lükkasid need oletused ümber. Esimene voor algas üllatusega. «Daugava» võitis «Moldova» ja Minski jalgpallurid Moskva «Spartaki». Nii tõusid juba pärast esimesi voore alagrupi liidreiks Minski «Belaruss», Leningradi «Admiraltejets» ja Riia «Daugava». Enamike meeskondade mängutase oli küllaltki ühtlane ja tihtipeale otsustas kohtumise saatuse esimene värav. See ilmnes kõige selgemalt kolmandas voorus, kus avavärava löönud meeskond lahkus staadionilt võitjana kümnest mängust üheksal korral.

Neljas voor aga kinnitas veelgi, et uus meitsrisarja süsteem õigustas end igati. Uustulnukad kodunesid A-klassis oodatust rutem. Sellest kõneleb ka fakt, et teises alagrupis kogus Minski «Belaruss» 4 esimese vooruga 8 punkti ja «Admiraltejets» niisama palju punkte kümnest võimalikust.

Esimeses alagrupis olid pärast esimest viit vooru kaotuseta vaid Moskva «Torpedo» ja «Daugava», kusjuures torkas silma «Daugava» tugev kaitsemäng. Kui viis mängu oli seljataga, võis Riia väravavaht Tučkus tunda tõsist rõõmu. Ainult ühel korral tuli tal tuua pall oma väravast välja.

H. Sepp ja
V. Dubrovski
võitluses palli
pärast.

ESIMENE VEERAND

Kui pool esimese ringi mängudest alagruppides oli peetud, ilmnes, et meistritiitli kahe põlise pretendendi — Moskva «Dünamo» ja Moskva «Spartaki» — nime ei olnud liiderkolmiku hulgas.

Tabelijuhtideks olid Moskva «Torpedo», kelle nooruslik ind ja hea mäng olid vallutanud sadade tuhandete jalgpallisõprade südamed ja AKSK, kes pärast 1951. aastal võetud «hingetõmmet» oli taas saavutanud endise löögitugevuse. Nii ei saanud armeelased kuue esimese vooru jooksul ainsatki kaotust. Kuid siis tuli esimene null viimastel aastatel

neile komistuskiviks saanud Kiievi «Dünamolt». Nii oli kolmeteistkümnest nendevahelisest mängust (alates 1954. aastast) seitsmel korral võitnud Kiievi jalgpallurid ja kahel armeesportlased.

Ka AKSK-le järgnev liiddermeeskond Minski «Belaruss» sai seitsmendas voorus esimese kaotuse, ja seda ootamatult edetabeli viimaste hulka kuuluvalt Alma-Ata «Kairatilt». Viimasele oli see aga esimeseks võiduks.

Kuid mitte ainult ühete liidrite ebaõnnestumisega ei saa iseloomustada seitsmendat vooru. Ka mitmed uustulnukad, teiste hulgas Tallinna «Kalev», parandasid oma positsiooni edetabelis. Kalevlased tegid 0 : 0 viigi Riia «Daugavaga», said küll alles teise punkti, kuid jätsid viimase koha Kišinjovi «Moldovale».

«TORPEEDO» AINUKESENA KAOTUSETA, KUID...

Kaheksas voor tõi esimesed kaotused nii Leningradi «Admiraltejsi'le» kui ka Riia «Daugavale». Nüüd jäi 22 meeskonnast ainukesena kaotuseta Moskva «Torpedo», kes oli teistest kaugele ette jõudnud. Veel kunagi varem polnud torpeedolaste ansambli valik olnud nii ühtlane ja meeskonna mäng nii võitluslik, kui nüüd. Eriti paistsid silma noored mängumehed, nagu 26-aastane V. Ivanov ja 24-aastane S. Metreveli.

Kuid ka «Torpedol» tuli maitsta kaotuse kibedust. Ootamatused jätkusid järgmistes voorudes — «Torpedo» kaotas 1 : 2 «Daugavale». Tasavägine oli konkurents teises alagrupis, kus esimese ringi lõpus ei pidanud ka uustulnukad oma edukale debüüdile vastu ja pidid loovutama positsioonid vanematele A-klassis olijatele.

ÜLLATUSTEGA ALGUS

Teine mängudevoor alagruppides algas üllatustega. Moskva «Dünamo» sai ka kordusmängus Harkovi «Avangardilt» kaotuse, mis tegi Nõukogudemaa jalgpalli ühe liidri pääsu meistrivõistluste kõrgeimasse finaalgruppi küsitavaks.

Üllatuseks nr. 2 oli «Daugava» kaotus Taškendi «Pahtakorile». See aga tähendas «Daugava» langemist kolmandalt kohalt viiendale. Rõõmutavaks oli Moskva «Spartaki» viis võitu järjest, millega meeskond parandas oma positsiooni tublisti. Eriti aktiivne oli seejuures «Spartaki» edurivi. Löögihoogu oli tõusnud ka Kiievi «Dünamo», kes resultatiivsuse poolest asus «Torpedo» kannule. Esimeseks mänguks meistrisarjas, kus torpeedolased ei suutnud avada skoori, oli teise ringi kohtumine Tbilisi «Dünamoga», mis lõppes 0 : 0.

ESIMESENA SUURDE FINAALI

Esimene meeskond, kes pääses finaali juba mitu vooru enne alagrupi mängude lõppu, oli Moskva «Torpedo». Ülejäänud kahe alagrupi viis meeskonda selgusid alles viimastes voorudes, õigemini viimases voorus. Eriti tasavägine oli konkurents koguni 6 meeskonna vahel teises alagrupis, kus 16. voorus tõusis uustulnuk «Admiraltejets» võiduga armeelaste üle tabelijuhiks. AKSK aga langes neljandale kohale.

Kaotuskibedust tundsid AKSK, «Admiraltejets» ja Moskva «Spartak» ka kahe järgneva vooru jooksul. Kõigi kolme meeskonna edasipääs finaali muutus küsitavaks. Teistest veidi soodsam olukord oli «Lokomotiivil» ja Kiievi «Dünamol». Vakantne näis olevat vaid kolmas koht, millele mainitud kolmiku kõrval pretendeeris veel Minski «Belaruss».

Reaalseim finaalipretendent «Admiraltejets» sai kahes viimases voorus vaid ühe punkti. AKSK aga võitis mõlemad mängud ja pääses Kiievi «Dünamo» ja «Lokomotiivi» kõrval kolmandana finaali.

Esimeses alagrupis oli kaks vooru enne lõppu kindla finalist «Torpedo» kõrval olukord selline, et «Daugaval» ja Rostovi ASK-l oli 18 mängust võrdselt 23 punkti ja Moskva «Dünamol» ning Tbilisi «Dünamol» 20 punkti.

Otsustavateks olid siis kaks järelejäänud vooru. Mõlema «Dünamo» meeskonna väljavaated tõusid, kuna «Daugava» sai ootamatu 0:2 kaotuse Harkovis, Tbilisi «Dünamo» aga võitis Rostovi ASK 7:2.

Kuna Rostovi ASK-l oli viimases mängus koduväljakul «Kalevi» vastu võit niisama hästi kui kindel, otsustati kolmas finalist «Daugava» ja Moskva «Dünamo» vahelises mängus. «Daugaval» oli vaja see mäng võita või teha edasipääsuks finaali 0:0 viik, sest Tbilisi «Dünamo» võitis Taškendi «Pahtakori» 2:1. Olulise mängu võitis aga Moskva «Dünamo» 2:0. «Dünamo» pääses seega üle noatera finaali. Riia «Daugava», kes kuni viimase vooruni oli püsinud juhtgrupis, ei suutnud lõpuni vastu pidada suurele pingele. Usu kaotamine enda võimetesse, mille lõi täiel määral kõikuma lüüasaamine Harkovis, ei võimaldanud «Daugaval» mobiliseerida oma jõutagavarasid vastutusrikkas mängus koduväljakul Moskva «Dünamoga».

Alagrupi mängude põhjal oli suurimaks ootamatuseks Moskva «Spartaki» ja Tbilisi «Dünamo» väljajäämine nn. kuue esimese finaalturniirist.

Jäi ära ka oletatav «kassi ja hiire» mäng kümne uustulnuka ja 12 endise A-klassi meeskonna vahel. Mängud tõid aga nii mitugi valesat õppetundi mitte üksnes uustulnukaile, nagu eeldati, vaid ka uustulnukailt. Kõigil on meeles õppetunnid, mille said «Torpedo» kahel korral «Daugavalt», Moskva «Dünamo» Harkovis, AKSK «Kairatilt».

Võistlusmoment «Torpedo» ja «Kalevi» mängust

Otsustavatest mängudest

Finaalturniiri mängud olid täis võitluslikkust vaid kuue parema vahelises konkurentsisis, kuhu kuulusid Kiievi «Dünamo», Moskva «Lokomotiiv», AKSK, Moskva «Torpedo», Moskva «Dünamo» ja Rostovi ASK.

Mida rohkem lähenesid lõpule finaalturniiri mängud, seda väärtuslikumaks muutus võidetud punkt, seda rohkem jõudu panid meeskonnad välja, et võita endale parem koht turniiritabelis.

Viimaste voorude üllatuseks oli Kiievi «Dünamo» teistkordne lüüasaamine 1:4 Moskva «Dünamolt». See oli kiievlastele esimene kaotus koduväljakul finaalturniiri mängudes. Moskva «Torpedo» kõrval finaalturniiril seni suurepäraselt mänginud kiievlaste väljavaateid meistritiitlile vähendas see kaotus tublisti. Nüüd lahutasid siis kaks vooru enne meistrisarja lõppu «Torpedot» kiievlas- test 2 punkti, kuid kaaluvat tähtsust omas nende oma- vaheline mäng. Mõlemad kollektiivid on ründava mängu- stiili, teravate kombinatsioonide harrastajad, millel täna-

päeva jalgpallis on ka kõige rohkem edu. Oodatud suur-
mängu võitis «Torpeedo» 2:1 ja kuldmedalite saatus oligi
otsustatud.

Esmakordselt pärast aastatepikkust vaheaega murti
NSV Liidu jalgpalli-meistrivõistlustel traditsiooni. Meie
maa meistri austav nimetus ei langenud suurele kolmikule,
keda esindasid Moskva «Dünamo», Moskva «Spartak» ja
AKSK.

Kuid asi ei seisa mitte üksnes selles. Kõige vanemateks
mängijateks «Torpeedos», nn. veteranideks olid 26-aasta-
sed V. Ivanov, L. Ostrovski ja B. Batanov. Enamikul «Tor-
peedo» põhikoosseisu mängijail on vanus 21, 22, 23 aastat.

Nii alagrupi mängudes kui ka finaalis kinnitasid tor-
peedolased oma üleolekut kõigi vastaste üle. Kogu hooaja
jooksul jäid torpeedolased truuks oma mängupalgele, mida
iseloomustab rünnak, oskus teravalt kombineerida ja hästi
üksteist mõista. Meeskonnas leidub mitu mängijat, kes
võivad enda peale võtta rünnakute organiseerija osa, olgu
see siis Ivanov, Batanov või keegi teine.

*

Kõige varem selgus finaalturniiride paremusjärjestus
19.—22. kohani, kuna neid, kes iga hinna eest püüdsid vii-
maselt kohalt ettepoole jõuda, oli vaid neli.

Teistest edukamalt õnnestus see alagrupi mängudes
kõige vähem punkte kogunud Tallinna «Kalevil», ja seda
tänu just kahele võidule Bakuu «Neftjaniku» üle. Oota-
matuseks oli viis aastat A-klassis võistelnud Kišinjovi
«Moldova» jäämine uustulnukate järel koguni viimasele
kohale.

Viimase neliku edukamat esinemist hooaja jooksul pi-
durdas suurel määral oma mängulise palge puudumine,
mis aga on igale A-klassi meeskonnale hädavajalik. Kat-
setati peamiselt variante 1+4+2+4 ja 1+3+3+4, kuid
need mõlemad mängijate asetuse süsteemid pidurdavad
rünnakut.

Alles finaaltorniiri otsustavates mängudes esinesid ka-
levlased paremini ja oskasid ära kasutada oma töökat
poolkaitseliini H. Sepa ja E. Kollo näol, kes aktiivselt
abistasid edurivi. Nende püüdlik ja julge mäng ning edu-
rivi abistamine vastase värava all aitasid mitmel korral
kaasa värava saavutamisel.

NSV Liidu meistrivõistluste A-klassi mängude kalender 1961. a.

I ALAGRUPP

1. RING

8. aprillil — kell 16.30

Tbilisi «Dünamo» — Leningradi «Admiraltejets»
Bakuu «Neftjanik» — Voroneži «Trud»
Rostovi ASK — Vilniuse «Spartak»
Harkovi «Avangard» — Moskva «Lokomotiiv»
Stalino «Šahtjor» — Moskva «Torpedo»

14. aprillil — kell 18.30

Tbilisi «Dünamo» — Vilniuse «Spartak»
Bakuu «Neftjanik» — Leningradi «Admiraltejets»
Rostovi ASK — Moskva «Lokomotiiv»
Stalino «Šahtjor» — Riia «Daugava»
Harkovi «Avangard» — Moskva «Torpedo»

20. aprillil — kell 18.30

Tbilisi «Dünamo» — Riia «Daugava»
Bakuu «Neftjannik» — Vilniuse «Spartak»
Rostovi ASK — Leningradi «Admiraltejets»
Stalino «Šahtjor» — Moskva «Lokomotiiv»
Voroneži «Trud» — Moskva «Torpedo»

26. aprillil — kell 18.30

Moskva «Torpedo» — Bakuu «Neftjanik»
Rostovi ASK — Tbilisi «Dünamo»
Riia «Daugava» — Leningradi «Admiraltejets»
Stalino «Šahtjor» — Harkovi «Avangard»
Voroneži «Trud» — Moskva «Lokomotiiv»

2. mail — kell 15

Moskva «Torpedo» — Tbilisi «Dünamo»
Vilniuse «Spartak» — Voroneži «Trud»
Riia «Daugava» — Bakuu «Neftjanik»
Harkovi «Avangard» — Rostovi ASK

3. mail — kell 18.30

Leningradi «Admiraltejets» — Stalino «Šahtjor»

7. mail — kell 15

Moskva «Lokomotiiiv» — Bakuu «Neftjanik»
Vilniuse «Spartak» — Moskva «Torpeedo»
Riia «Daugava» — Rostovi ASK
Harkovi «Avangard» — Tbilisi «Dünamo»

8. mail — kell 18.30

Voroneži «Trud» — Stalino «Šahtjor»

11. mail — kell 18.30

Leningradi «Admiraltejets» — Moskva «Torpeedo»

12. mail — kell 18.30

Moskva «Lokomotiiiv» — Riia «Daugava»

13. mail — kell 16.30

Vilniuse «Spartak» — Stalino «Šahtjor»
Harkovi «Avangard» — Bakuu «Neftjanik»
Voroneži «Trud» — Rostovi ASK

18. mail — kell 18.30

Moskva «Lokomotiiiv» — Leningradi «Admiraltejets»

19. mail — kell 18.30

Bakuu «Neftjanik» — Tbilisi «Dünamo»
Rostovi ASK — Stalino «Šahtjor»
Vilniuse «Spartak» — Riia «Daugava»
Voroneži «Trud» — Harkovi «Avangard»

26. mail — kell 18.30

Moskva «Torpeedo» — Riia «Daugava»
Tbilisi «Dünamo» — Moskva «Lokomotiiiv»
Bakuu «Neftjanik» — Rostovi ASK
Vilniuse «Spartak» — Harkovi «Avangard»
Leningradi «Admiraltejets» — Voroneži «Trud»

31. mail — kell 18.30

Moskva «Lokomotiiiv» — Vilniuse «Spartak»
Rostovi ASK — Moskva «Torpeedo»
Riia «Daugava» — Voroneži «Trud»
Leningradi «Admiraltejets» — Harkovi «Avangard»
Stalino «Šahtjor» — Tbilisi «Dünamo»

5. juunil — kell 18.30

Moskva «Lokomotiiiv» — Moskva «Torpeedo»
Leningradi «Admiraltejets» — Vilniuse «Spartak»
Stalino «Šahtjor» — Bakuu «Neftjanik»
Harkovi «Avangard» — Riia «Daugava»
Voroneži «Trud» — Tbilisi «Dünamo»

10. juunil — kell 16.30

Moskva «Lokomotiiv» — Harkovi «Avangard»

12. juunil — kell 18.30

Vilniuse «Spartak» — Rostovi ASK

Riia «Daugava» — Stalino «Šahtjor»

Leningradi «Admiraltejets» — Tbilisi «Dünamo»

Voroneži «Trud» — Bakuu «Neftjanik»

16. juunil — kell 18.30

Moskva «Lokomotiiv» — Stalino «Šahtjor»

19. juunil — kell 18.30

Vilniuse «Spartak» — Bakuu «Neftjanik»

Riia «Daugava» — Tbilisi «Dünamo»

Leningradi «Admiraltejets» — Rostovi ASK

22. juunil — kell 18.30

Moskva «Torpedo» — Voroneži «Trud»

24. juunil — kell 16.30

Vilniuse «Spartak» — Moskva «Lokomotiiv»

Tbilisi «Dünamo» — Stalino «Šahtjor»

25. juunil — kell 18.30

Harkovi «Avangard» — Leningradi «Admiraltejets»

27. juunil — kell 18.30

Voroneži «Trud» — Riia «Daugava»

2. juulil — kell 18.30

Bakuu «Neftjanik» — Harkovi «Avangard»

Rostovi ASK — Voroneži «Trud»

Riia «Daugava» — Moskva «Lokomotiiv»

Stalino «Šahtjor» — Vilniuse «Spartak»

4. juulil — kell 18.30

Moskva «Torpedo» — Leningradi «Admiraltejets»

8. juulil — kell 16.30

Tbilisi «Dünamo» — Harkovi «Avangard»

Rostovi ASK — Riia «Daugava»

Stalino «Šahtjor» — Voroneži «Trud»

Bakuu «Neftjanik» — Moskva «Lokomotiiv»

9. juulil — kell 18.30

Moskva «Torpedo» — Vilniuse «Spartak»

13. juulil — kell 18.30

Bakuu «Neftjanik» — Riia «Daugava»

Rostovi ASK — Harkovi «Avangard»

Stalino «Šahtjor» — Leningradi «Admiraltejets»
Moskva «Lokomotiiv» — Voroneži «Trud»

14. juulil — kell 18.30

Tbilisi «Dünamo» — Moskva «Torpedo»

18. juulil — kell 18.30

Leningradi «Admiraltejets» — Riia «Daugava»

19. juulil — kell 18.30

Tbilisi «Dünamo» — Rostovi ASK

Voroneži «Trud» — Vilniuse «Spartak»

Harkovi «Avangard» — Stalino «Šahtjor»

Bakuu «Neftjanik» — Moskva «Torpedo»

25. juulil — kell 18.30

Tbilisi «Dünamo» — Voroneži «Trud»

Bakuu «Neftjanik» — Stalino «Šahtjor»

Vilniuse «Spartak» — Leningradi «Admiraltejets»

Riia «Daugava» — Harkovi «Avangard»

26. juulil — kell 18.30

Moskva «Torpedo» — Moskva «Lokomotiiv»

30. juulil — kell 18.30

Harkovi «Avangard» — Vilniuse «Spartak»

Voroneži «Trud» — Leningradi «Admiraltejets»

Rostovi ASK — Bakuu «Neftjanik»

31. juulil — kell 18.30

Moskva «Lokomotiiv» — Tbilisi «Dünamo»

Riia «Daugava» — Moskva «Torpedo»

5. augustil kell 16.30

Moskva «Torpedo» — Stalino «Šahtjor»

Vilniuse «Spartak» — Tbilisi «Dünamo»

Leningradi «Admiraltejets» — Bakuu «Neftjanik»

Harkovi «Avangard» — Voroneži «Trud»

6. augustil — kell 18.30

Moskva «Lokomotiiv» — Rostovi ASK

10. augustil — kell 18.30

Moskva «Torpedo» — Rostovi ASK

Tbilisi «Dünamo» — Bakuu «Neftjanik»

Riia «Daugava» — Vilniuse «Spartak»

11. augustil — kell 18.30

Leningradi «Admiraltejets» — Moskva «Lokomotiiv»

Stalino «Šahtjor» — Rostovi ASK

15. augustil — kell 18.30

Moskva «Torpedo» — Harkovi «Avangard»

8. aprillil — kell 16.30

Jerevani «Spartak» — Moskva «Spartak»
 Taškendi «Pahtakor» — Moskva «Dünamo»
 Kišinjovi «Moldova» — Minski «Belaruss»
 Kiievi «Dünamo» — Leningradi «Zeniit»

9. aprillil — kell 15

AKSK — Tallinna «Kalev» (Jerevanis)

14. aprillil — kell 18.30

Jerevani «Spartak» — AKSK
 Taškendi «Pahtakor» — Moskva «Spartak»
 Kišinjovi «Moldova» — Leningradi «Zeniit»
 Kiievi «Dünamo» — Minski «Belaruss»
 Alma-Ata «Kairat» — Moskva «Dünamo»

20. aprillil — kell 18.30

Jerevani «Spartak» — Moskva «Dünamo»
 Taškendi «Pahtakor» — AKSK
 Alma-Ata «Kairat» — Moskva «Spartak»
 Kišinjovi «Moldova» — Tallinna «Kalev»
 Leningradi «Zeniit» — Minski «Belaruss» (Kiievis)

26. aprillil — kell 18.30

Jerevani «Spartak» — Taškendi «Pahtakor»
 Alma-Ata «Kairat» — AKSK
 Kišinjovi «Moldova» — Moskva «Dünamo»
 Kiievi «Dünamo» — Tallinna «Kalev»

27. aprillil — kell 18.30

Moskva «Spartak» — Leningradi «Zeniit»

2. mail — kell 15

Minski «Belaruss» — Taškendi «Pahtakor»
 Tallinna «Kalev» — Jerevani «Spartak»
 Kiievi «Dünamo» — Moskva «Dünamo»
 Leningradi «Zeniit» — Alma-Ata «Kairat»

3. mail — kell 18.30

AKSK — Moskva «Spartak»

7. mail — kell 15

Kišinjovi «Moldova» — Kiievi «Dünamo»
 Minski «Belaruss» — Jerevani «Spartak»
 Leningradi «Zeniit» — Taškendi «Pahtakor»
 Tallinna «Kalev» — Alma-Ata «Kairat»

8. mail — kell 18.30

Moskva «Dünamo» — AKSK

12. mail — kell 18.30

Leningradi «Zeniit» — Jerevani «Spartak»

13. mail — kell 16.30

Minski «Belaruss» — Alma-Ata «Kairat»

Tallinna «Kalev» — Taškendi «Pahtakor»

AKSK — Kišinjovi «Moldova»

14. mail — kell 15

Moskva «Spartak» — Kiievi «Dünamo»

19. mail — kell 18.30

Jerevani «Spartak» — Alma-Ata «Kairat»

Taškendi «Pahtakor» — Kiievi «Dünamo»

Moskva «Spartak» — Kišinjovi «Moldova»

Leningradi «Zeniit» — Moskva «Dünamo»

Tallinna «Kalev» — Minski «Belaruss»

24. mail — kell 18.30

Moskva «Dünamo» — Tallinna «Kalev»

25. mail — kell 18.30

AKSK — Leningradi «Zeniit»

Taškendi «Pahtakor» — Kišinjovi «Moldova»

Alma-Ata «Kairat» — Kiievi «Dünamo»

Minski «Belaruss» — Moskva «Spartak»

30. mail — kell 18.30

Moskva «Spartak» — Moskva «Dünamo»

Minski «Belaruss» — AKSK

Alma-Ata «Kairat» — Kišinjovi «Moldova»

Tallinna «Kalev» — Leningradi «Zeniit»

31. mail — kell 18.30

Kiievi «Dünamo» — Jerevani «Spartak»

4. juunil — kell 18.30

Taškendi «Pahtakor» — Alma-Ata «Kairat»

Moskva «Spartak» — Tallinna «Kalev»

5. juunil — kell 18.30

Kišinjovi «Moldova» — Jerevani «Spartak»

Kiievi «Dünamo» — AKSK

6. juunil — kell 18.30

Moskva «Dünamo» — Minski «Belaruss»

12. juunil — kell 18.30

Moskva «Dünamo» — Taškendi «Pahtakor»

Tallinna «Kalev» — AKSK

Minski «Belaruss» — Kišinjovi «Moldova»

13. juunil — kell 18.30

Leningradi «Zeniit» — Kiievi «Dünamo»

Moskva «Spartak» — Jerevani «Spartak»

17. juunil — kell 16.30

Moskva «Dünamo» — Alma-Ata «Kairat»

18. juunil — kell 18.30

Leningradi «Zeniit» — Kišinjovi «Moldova»

19. juunil — kell 18.30

Moskva «Spartak» — Taškendi «Pahtakor»

Minski «Belaruss» — Kiievi «Dünamo»

20. juunil — kell 18.30

AKSK — Jerevani «Spartak»

24. juunil — kell 16.30

Moskva «Spartak» — Alma-Ata «Kairat»

Minski «Belaruss» — Leningradi «Zeniit»

Tallinna «Kalev» — Kišinjovi «Moldova»

25. juunil — kell 18.30

AKSK — Taškendi «Pahtakor»

26. juunil — kell 18.30

Moskva «Dünamo» — Jerevani «Spartak»

2. juulil — kell 18.30

Jerevani «Spartak» — Minski «Belaruss»

Alma-Ata «Kairat» — Taškendi «Pahtakor»

Moskva «Dünamo» — Leningradi «Zeniit»

Tallinna «Kalev» — Kiievi «Dünamo»

3. juulil — kell 18.30

Kišinjovi «Moldova» — Moskva «Spartak»

7. juulil — kell 18.30

Taškendi «Pahtakor» — Minski «Belaruss»

Alma-Ata «Kairat» — Leningradi «Zeniit»

8. juulil — kell 16.30

Kiievi «Dünamo» — Moskva «Spartak»

Kišinjovi «Moldova» — AKSK

Tallinna «Kalev» — Moskva «Dünamo»

13. juulil — kell 18.30

Jerevani «Spartak» — Tallinna «Kalev»
Taškendi «Pahtakor» — Leningradi «Zeniit»
Alma-Ata «Kairat» — Minski «Belaruss»
Kiievi «Dünamo» — Kišinjovi «Moldova»

14. juulil — kell 18.30

AKSK — Moskva «Dünamo»

18. juulil — kell 18.30

Moskva «Dünamo» — Kišinjovi «Moldova»

19. juulil — kell 18.30

AKSK — Kiievi «Dünamo»

Alma-Ata «Kairat» — Jerevani «Spartak»
Taškendi «Pahtakor» — Tallinna «Kalev»
Leningradi «Zeniit» — Moskva «Spartak»

23. juulil — kell 18.30

Moskva «Dünamo» — Kiievi «Dünamo»

24. juulil — kell 18.30

Moskva «Spartak» — Minski «Belaruss»
Leningradi «Zeniit» — AKSK
Alma-Ata «Kairat» — Tallinna «Kalev»

25. juulil — kell 18.30

Taškendi «Pahtakor» — Jerevani «Spartak»

29. juulil — kell 16.30

AKSK — Alma-Ata «Kairat»

30. juulil — kell 18.30

Moskva «Dünamo» — Moskva «Spartak»
Jerevani «Spartak» — Kiievi «Dünamo»
Minski «Belaruss» — Tallinna «Kalev»
Kišinjovi «Moldova» — Taškendi «Pahtakor»

4. augustil — kell 18.30

Jerevani «Spartak» — Leningradi «Zeniit»
Kiievi «Dünamo» — Taškendi «Pahtakor»
Tallinna «Kalev» — Moskva «Spartak»
Kišinjovi «Moldova» — Alma-Ata «Kairat»

10. augustil — kell 18.30

Jerevani «Spartak» — Kišinjovi «Moldova»
Leningradi «Zeniit» — Tallinna «Kalev»
Minski «Belaruss» — Moskva «Dünamo»
Kiievi «Dünamo» — Alma-Ata «Kairat»

11. augustil — kell 18.30

Moskva «Spartak» — AKSK

M ä r k u s: Mängud peetakse esimesena märgitud meeskonna väljakul.

33 PAREMAT

Viimastel aastatel on saanud traditsiooniks avaldada igal aastal pärast jalgpallihooaja lõppu NSV Liidu 33 parima jalgpalluri nimed. 1960. aastal moodustasid meie maa jalgpalliparemiku NSV Liidu Jalgpalliföderatsiooni Presiidiumi kinnituse kohaselt:

V ä r a v a v a h i d: L. Jašin (Moskva «Dünamo»), V. Maslatšenko («Lokomotiiv») ja S. Kotrikadze (Tbilisi «Dünamo»).

P a r e m k a i t s j a d: G. Tšoheli (Tbilisi «Dünamo»), A. Medakin («Torpeedo») ja V. Petrov (Moskva «Spartak»).

K e s k k a i t s j a d: A. Masljonkin (Moskva «Spartak»), V. Šustikov («Torpeedo») ja G. Rjabov (Moskva «Dünamo»).

V a s a k k a i t s j a d: A. Krutikov (Moskva «Spartak»), L. Ostrovski («Torpeedo») ja D. Bagritš (AKSK).

P a r e m p o o l k a i t s j a d: J. Voinov (Kiievi «Dünamo»), V. Voronin («Torpeedo») ja A. Tšertkov (Rostovi ASK).

V a s a k p o o l k a i t s j a d: I. Netto (Moskva «Spartak»), N. Mänošin («Torpeedo») ja J. Šikunov (Rostovi ASK).

P a r e m ä ä r e d: S. Metreveli («Torpeedo»), O. Bazilevitš (Kiievi «Dünamo») ja G. Apuhtin (AKSK).

P a r e m s i s e m i s e d: V. Ivanov («Torpeedo»), I. Tšislenko (Moskva «Dünamo») ja V. Serebrjannikov (Kiievi «Dünamo»).

K e s k t o r m a j a d: V. Ponedelnik (Rostovi ASK), G. Gussarov («Torpeedo») ja G. Smirnov («Daugava»).

V a s a k s i s e m i s e d: V. Bubukin («Lokomotiiv»), B. Batanov («Torpeedo») ja G. Hussainov («Krõlja Sove-
tov»).

V a s a k ä ä r e d: M. Meshi (Tbilisi «Dünamo»), V. Lobanovski (Kiievi «Dünamo») ja O. Sergejev («Torpeedo»).

Nendest 33-st suutsid oma 1959. aastal võidetud positsiooni säilitada L. Jašin, V. Maslatšenko, A. Medakin, A. Masljonkin, V. Šustikov, D. Bagritš, A. Krutikov, J. Voinov, I. Netto, S. Metreveli, G. Apuhtin, V. Ivanov, V. Ponedelnik, V. Bubukin, B. Batanov, M. Meshi.

Moskva «Torpedo», mullune NSV Liidu meistermeeskond ja karikavõitja

Ēriauhindade vōitjad

KÕIGE RESULTATIIVSEM

Ajalehe «Trud» eriauhind oli pandud välja meistrivōist-luste kõige resultatiivsemale mängumehele.

1959. a. oli suurimaid vāravakütte Tbilisi «Dūnamo» kesktormaja Zaur Kalojev 16 vāravaga. Ka mullu kinnitas seda Kalojev, Kuigi Kalojevil tuli NSV Liidu koondise au kaitstes reast meistrisarja mēngudest eemale jääda, osu-tus ta 20 vāravaga edukaimaks. Neist 7 vāravat lōi Kalo-jev finaaltorniiril.

Ja nüüd veel lisaks Kalojevile 10 meistrisarja paremat snaiperit:

G. Krasnitski («Pahtakor») 19 vāravat	
V. Sokolov («Lokomotiiy») 16 vāravat	
A. Iljin (Moskva «Spartak») 13 vāravat	
T. Melašvili (Tbilisi «Dūnamo») 13 vāravat	
F. Arutjunjan (Jerevani «Spartak»)	12 vāravat
G. Gussarov (Moskva «Torpeedo»)	
A. Levštēnko (Rostovi ASK)	
V. Lobanovski (Kiievi «Dūnamo»)	
V. Strešni (AKSK)	
I. Tšislenko (Moskva «Dūnamo»)	

VĀRAVAVAHT NR. 1

Ajakiri «Ogonjok» pani välja eriauhinna hooaja pari-male vāravavahile. Toimetus otsustas auhinna välja anda L. Jašinile (Moskva «Dūnamo») silmapaistva esinemise eest meistrisarja mēngudes, NSV Liidu koondise vārava-kaitstjana Marseille's ja Pariisis, kus Jašin oma hiilgava esinemisega aitas suuresti kaasa meie koondisel vōita Euroopa karikat.

TEISTKORDSELT

Unustamatuks nimeks Nōukogudemaa jalgpallis on omaaegne vāravavahtide «hirm», teeneline meistersport-lane G. Fedotov, Temanimeline auhind antakse välja meeskonnale, kes lōöb hooaja jooksul kõige rohkem vāravaid.

Teist korda järjest omandas selle auhinna Tbilisi «Dünamo» 67 väravaga (neist 49 löödi alagrupi mängudes ja 18 finaalturniiril).

VÕIDUKAIM MEESKOND

NSV Liidu Jalgpalliföderatsiooni auhind oli määratud meeskonnale, kes saavutab meistrivõistlustel kõige rohkem võite.

Kui kaks aastat järjest oli selle auhinna omandanud Moskva «Dünamo», siis nüüd võitis selle auhinna meie maa meister ja karikavõitja Moskva «Torpedo». 30 mängu bilanss oli 20 võitu, 5 viiki ja 5 kaotust. Kiievi «Dünamo» saavutas 18 ja AKSK 15 võitu.

PÕHIKOOSSEIS JA DUBLEERIJAD

Spordiühingu «Spartak» Kesknõukogu pani välja eriauhinna meeskonnale, kelle põhikoosseis ja dubleeriv meeskond koguvad kõige rohkem punkte.

Kui 1959. aastal oli nende näitajate poolest parim Moskva «Torpedo», siis ka mullu suutsid torpeedolased võidetud auhinda kaitsta.

NOORIM, AGA PARIM

Moskva «Torpedo» jalgpallikollektiiv omandas ka Ametiühingute Spordiühingute Kesknõukogu auhinna kui meeskond, kelle põhikoosseisus oli kõige rohkem noori mängijaid (keskmine vanus 22,5 aastat) ja kes saavutas otsustaval etapil parima koha.

KORREKTSEIM

Ajaleht «Sovetski Sport» pani välja eriauhinna korrektseimale meeskonnale. Siin võeti arvesse meeskonna liikmete teatud märkuste ja hoiatuste arvu, väljakult eemaldamist ja teisi distsipliinirikumisi.

Selles küllaltki keerulise arvestusega võistluses tuli esikohale ja võitis auhinna Jerevani «Spartak»,

NSV LIIDU SENISED JALGPALLIMEISTRID JA AUHINNALISTE KOHTADE VÕITJAD

Aasta	Meister	2. koht	3. koht
1936 kevad	Moskva «Dünamo»	Kiievi «Dünamo»	Moskva «Spartak»
1936 sügis	Moskva «Spartak»	Moskva «Dünamo»	Tbilisi «Dünamo»
1937	Moskva «Dünamo»	Moskva «Spartak»	Kiievi «Dünamo»
1938	Moskva «Spartak»	CDKA	Moskva «Metallurg»
1939	Moskva «Spartak»	Tbilisi «Dünamo»	CDKA
1940	Moskva «Dünamo»	Tbilisi «Dünamo»	Moskva «Spartak»
1945	Moskva «Dünamo»	CDKA	Moskva «Torpeedo»
1946	CDKA	Moskva «Dünamo»	Tbilisi «Dünamo»
1947	CDKA	Moskva «Dünamo»	Tbilisi «Dünamo»
1948	CDKA	Moskva «Dünamo»	Moskva «Spartak»
1949	Moskva «Dünamo»	CDKA	Moskva «Spartak»
1950	CDKA	Moskva «Dünamo»	Tbilisi «Dünamo»
1951	CDSA	Tbilisi «Dünamo»	Stalino' «Santjor»
1952	Moskva «Spartak»	Kiievi «Dünamo»	Moskva «Dünamo»
1953	Moskva «Spartak»	Tbilisi «Dünamo»	Moskva «Torpeedo»
1954	Moskva «Dünamo»	Moskva «Spartak»	Minski «Spartak»
1955	Moskva «Dünamo»	Moskva «Spartak»	CDSA
1956	Moskva «Spartak»	Moskva «Dünamo»	CDSA
1957	Moskva «Dünamo»	Moskva «Torpeedo»	Moskva «Spartak»
1958	Moskva «Spartak»	Moskva «Dünamo»	AKSK
1959	Moskva «Dünamo»	Moskva «Lokomotiv»	Tbilisi «Dünamo»
1960	Moskva «Torpeedo»	Kiievi «Dünamo»	Moskva «Dünamo»

19 KARIKAFINAALI

SENISED VÕITJAD JA FINALISTID

1936. a. Moskva «Lokomotiiv» — Tbilisi «Dünamo»
2 : 0
1937. a. Moskva «Dünamo» — Tbilisi «Dünamo» 5 : 2
1938. a. Moskva «Spartak» — Leningradi «Elektrik»
3 : 2
1939. a. Moskva «Spartak» — Leningradi «Stalinet»
3 : 1
1944. a. Leningradi «Zeniit» — CDKA 2 : 1
1945. a. CDKA — Moskva «Dünamo» 2 : 1
1946. a. Moskva «Spartak» — Tbilisi «Dünamo» 3 : 2
1947. a. Moskva «Spartak» — Moskva «Torpedo»
2 : 0
1948. a. CDKA — Moskva «Spartak» 3 : 0
1949. a. Moskva «Torpedo» — Moskva «Dünamo»
2 : 1
1950. a. Moskva «Spartak» — Moskva «Dünamo» 3 : 0
1951. a. CDSA — Kalinini linnameeskond 2 : 1
1952. a. Moskva «Torpedo» — Moskva «Spartak» 1 : 0
1953. a. Moskva «Dünamo» — Kuibõševi «Krõlja
Sovetov» 1 : 0
1954. a. Kiievi «Dünamo» — Jerevani «Spartak» 2 : 1
1955. a. CDSA — Moskva «Dünamo» 2 : 1
1957. a. Moskva «Lokomotiiv» — Moskva «Spartak»
1 : 0
1958. a. Moskva «Spartak» — Moskva «Torpedo» 1 : 0
1960. a. Moskva «Torpedo» — Tbilisi «Dünamo» 4 : 3

See oli 1936. aastal, kui kõrvuti NSV Liidu jalgpalli meistrisarja mängudega organiseeriti teine ulatuslik ja Nõukogudemaal väga populaarseks saanud jalgpalli suur-sari — võistlused suurele NSV Liidu jalgpallikarikale. Aasta-aastalt kasvas suurde võistlussarja lülitunud meeskondade arv. Kui esimestel karikamängude aastatel mõõdeti meeskondade arvu veel sadadega, siis sõjajärgseil aastail ulatus osavõtivate meeskondade arv kümnete tuhandeteni.

Karikamängude range statuut — kaotaja langeb edasisesest konkurentsist välja — tõstab võistluspinge kõrgele.

Seetõttu on ka karikavõitjate nimekiri märksa pikem kui meie maa meistritiitli võitnud meeskondade arv. Ja alati toovad karikamängud endaga kaasa suuremaid või väiksemaid üllatusi.

Kuni tänaseni on olnud edukaim Nõukogumaa üks populaarsemaid jalgpallikollektiive Moskva «Spartak», kes on karika võitnud kuuel korral. CDSA on tulnud karikavõitjaks neljal korral ja «Torpedo» kolmel korral.

NSV Liidu karikas

VEIDIKE AJALUGU

Esimene karikafinaal peeti Moskvas 28. augustil 1936. aastal. Suure kristallkarika esimeseks omanikuks sai Moskva «Lokomotiiv». Üleliidulise kategooria kohtunikul, tuntud graveerijal Vjatšeslav Morgunovil tuli teha esimene sissekanne karika küljes olevale hõbeplaadile. Nüüd ilutseb siin juba 19 reas seitsme erineva meeskonna nimi, kusjuures kahel korral läks karikas hoiule väljapoole Moskvat. 1944. aastal viis karika kaasa Leningradi «Zeniit» ja täpselt 10 aastat hiljem Kiievi «Dünamo».

Kõige rohkem meelehärmi on karikamängud toonud Tbilisi «Dünamole». Kõigile peaks olema selge, mis tähendab mängida neli korda finaalis ja mitte ühelgi korral uhke auhinnaga koju sõita. Kõige lähemal oli Gruusia NSV jalgpalliesindus suurele karikale 1946. aastal, kus nende finaali vastaseks oli hooaja jooksul grusiinlastega eba-

õnnestunult mänginud Moskva «Spartak», kes oli meistri-
võistlustel vaid kuues samal ajal, kui Tbilisi «Dünamo»
võitis pronksmedali. Kuigi grusiinlastel olid kõik eeldused
see mäng võita (juhtisid 2 : 1), tuli neil lisaajal saadud 2 : 3
kaotusega ka seekord Moskvast ära sõita lüüasaamisega.
Veelgi valusamalt tundis Tbilisi «Dünamo» kaotuse kibe-
dust mullu, kui lisaaja viimasel minutil löid torpeedolased
võiduvärava 4 : 3!

NSV Liidu vanimaid ja tugevamaid jalgpallikollektiive,
Moskva «Dünamo» on võitnud meie maa meistritiitli
9 korral, kuid karikas on seni võidetud vaid kahel korral,
kuigi finaali on Moskva «Dünamo» jõudnud 6 korda.

Kaks korda on lõpplahingutes esinenud B-klassi mees-
konnad — 1951. ja 1954. aastal. Esimese B-klassi meeskonna
jõudis 1951. a. CDSA vastu finaali Kalinini linna-
meeskond ja kaotas alles pärast tasavägist kohtumist 1 : 2.
1954. aasta oli ainuke aasta, millal finaalis ei olnud ühtki
Moskva meeskonda. Kiievi «Dünamo» võitis ka siis alles
pärast rasket mängu tulemusega 2 : 1 B-klassi kuulunud
Jerevani «Spartaki».

Karikamängude suur populaarsus viis olukorra selleni,
et 1957. aastal ületas karikamängudest osa võtta soovijate
meeskondade arv 20 000 piiri.

Suure kristallkarika kõrval pandi mängu veel teine nn.
kehakultuurikollektiivide karikas, mis esmakordselt oli
käigus 1940. aastal ja mille tookord võitis Alma-Ata
«Dünamo».

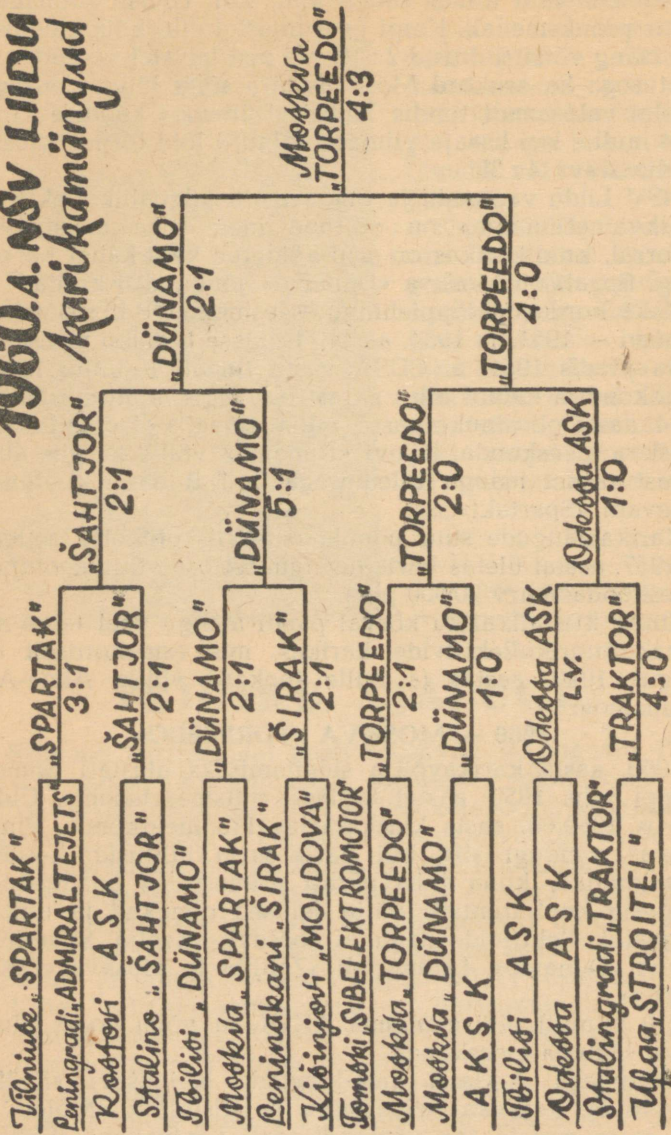
1960 — MOSKVA «TORPEEDO»

1960. aasta karikavõitja selgitamiseks alustati esimest
etappi juba 1959. aastal B-klassi seitsmes tsoonis. Üldse
startis 1959/60. aasta karikasarjas 113 meeskonda. Pinge
kasvas muidugi siis, kui karikasarja lülitusid A-klassi
meeskonnad, kuna juba pärast esimesi $\frac{1}{16}$ finaalmänge
langesid konkurentsist välja sellised nimekad ja tuntud
jalgpallikollektiivid, nagu Kuibõševi «Krõlja Sovetov»,
Kiievi «Dünamo», Leningradi «Zenit» ja Moskva «Loko-
motiiv».

210 minutit pidi mängima AKSK, et võita noort Gluh-
hovo «Trudi» meeskonda.

Võitudega A-klassi meeskondade Kuibõševi «Krõlja
Sovetovi», Jerevani «Spartaki» ja Kišinjovi «Moldova»
üle rajas endale tee veerandfinaali Leninakani «Širak».

1960. A. NSV LIIDU Korikamängud

210 MINUTIT MÄNGU

Alates 1957. aastast mängitakse välja NSV Liidu jalgpallikarikas kehakultuurikollektiividele. Selle turniiri populaarsus kasvab iga aastaga. Suurde võistlussarja kuuluvad kümned tuhanded Nõukogude Liidu jalgpallikollektiivid.

1957. aastal võistles karikasarjas 21 145 meeskonda, 1958. aastal 22 747, 1959. a. 25 700 ja 1960. a. ligi 32 000 meeskonda.

Karikavõitjatena on seni kirjutatud karikale järgmiste meeskondade nimed:

1957. a. Tbilisi Trammi- ja Trollibussitrust.

1958. a. Moskva «Dünamo» 19. rajooninõukogu.

1959. a. Moskva «Spartaki» «Hudosojuzi» kollektiiv.

1960. a. Leningradi tehas «Ždanovets».

«Ždanovetsi» meeskond, kes koosneb samanimelise tehase töolistest ja teenistujatest, lülitas karikasarjast välja ka meie vabariigi karikavõitja BLTSK, alistades meremehed 5 : 0.

Finaalis kohtus «Ždanovetsš» Tšugujevi «Stardiga», kes oma kaks eelmist mängu oli võitnud alles-lisaajal. Dramaatiliselt kulges ka finaal. Normaalaeg, kus ründajaks oli «Start», ei toonud väravat. Lisaajal läks «Start» juhtima 1 : 0, kuid poolteist minutit enne lõppu seadsid leningradlased jalule viigi. Teisel päeval peetud kordusmängus pääses maksvusele leningradlaste tehniline paremus ja Ukraina NSV jalgpalliesindusel tuli vastu võtta 0 : 2 kaotus. Niisiis karikas liigub marsruudil: Tbilisi—Moskva—Leningrad,

STATISTIKAT

9. aprillil Taškendis peetud kohtumises «Pahtakor» — «Torpedo» löi moskvalaste meeskonna kapten Valentin Ivanov meistrisarja esimese värava.

13. augustil alagrupi viimases mängus Moskvast Lužniki staadionil, kus kohtusid AKSK ja «Šahtjor», löi armeelane I. Beljajev alagrupi mängude viimase, 625. värava.

*

Üldse löödi 625 väravat, neist 321 esimese ja 304 teise alagrupi mängudes. Meistrisarja esimene etapp, mängud alagruppides, kestsid 330 tundi.

*

Alagrupi mängudes oli kõige nõrgem «Kalevi» kaitse, kes laskis endale lüüa igas kohtumises keskmiselt 3 väravat. Palju paremini ei esinenud ka teise alagrupi viimane, Vilniuse «Spartak».

AKSK tegi 20 mänguga vaid ühe viigi — 0:0 «Admiraltejetsiga». Kõige rohkem kaotusi, nimelt 17, sai «Kalev», kõige rohkem võite (14) «Torpedo» ja kõige rohkem viike (9) «Admiraltejets».

*

220 alagrupi mängu jooksul määrati 41 11 meetri karistuslööki. Neist suudeti realiseerida veidi üle 60%, nimelt 25, kuna 16 jäi realiseerimata. Neist viis ebaõnnestus 0:0 seisu juures. Kõige rohkem võimalusi oma ebaõnnestumiste parandamiseks anti Kiievi dünamolasele A. Bibale, kuid ometi löi ta kolmel korral mööda.

*

Kõige suuremaid edusamme tegi teises ringis, võrreldes esimesega, Moskva «Dünamo», tõustes kuuendalt kohalt teisele.

Teises alagrupis tõusis Kiievi «Dünamo» neljandalt kohalt esimeseks, «Lokomotiv» kuuendalt teiseks, AKSK langes aga esimeselt kohalt kuuendale.

*

11 A-klassi meeskonnal oli oma koosseisudes ligi 600 jalgpallurit (koos dubleerijatega). Meistrisarja esimese poole jooksul (alagruppides) esines põhikoosseisus 459 meest. Teiste sõnadega: igas meeskonnas mängis põhikoosseisus keskmiselt 21 meest.

*

A-klassi meistrisarjas mängiv meeskond võib igas mängus teha kaks vahetust, asendada väravavahti ja üht väljakumängijat.

Seega võis alagrupi 220 mängus teha 440 vahetust. Tegelikult tehti vaid 215 vahetust: 27 korda asendati väravavahti ja 188 korda väljakumängijat. Vaid 32 korda mängiti kuni lõpuni sama koosseisuga, millega alustati.

KILDE MEISTRI- JA KARIKASARJAST

445 väravat löid meeskonnad, kes alustasid meistrisarja mänge kuuludes esimesse alagruppi, ja 433 väravat meeskonnad, kes kuulusid teise alagruppi.

*

Kõige resultatiivsemad olid Tbilisi «Dünamo» 67 ja Kilevi «Dünamo» 65 väravaga. Selle nimistu lõppu kuuluvad «Kalevi» 21 ja Viinluse «Spartak» 20 väravaga.

*

«Kalevi» kolmel väravavahil: Sokolil, Nikolajevil ja Veldermanil tuli kõige rohkem kordi (72) pall oma väravast välja tuua.

*

Vanast ajast on jalgpalli juurdunud kõnekäänd «kolm kornerit — pendel». Mullune jalgpallihooaeg kinnitas, et see kõnekäänd on igane-nud ja tuleks asendada uuega «pendel — pool väravat». Oli ju nii, et mullu kohtunike poolt antud 59-st 11 meetri karistuslöögist realiseeriti vaid 37.

*

Mitte kordagi ei saanud hooaja jooksul «pendlit» lüüa Moskva «Lokomotivi» ja Jerevani ning Moskva «Spartaki» jalgpallurid.

*

«Neftjanik» jäi ainukeseks meeskonnaks, kelle väravale ei soori-latud mullu 11 meetri karistuslööki.

*

Parimateks 11 meetri karistuslöökidete realiseerijateks olid kaks meest: N. Linjajev (AKSK) ja Grišin («Kriõlja Sovetov»), kes mõlemad reali-seerisid sajabrotsendiliselt oma võimalused, neljast nell.

*

Kõige rohkem kordi, nimelt kaheksal, peeti karikamängude finaalis oktoobris, kahel korral augustis, kahel korral septembris. Neljal korral mängiti karikas välja alles novembris ja suvel vaid 1937. ja 1947. aastal.

*

Vaid kahel korral, 1945. ja 1955. aastal, kohtusid finaalis ühed ja samad vastased — Moskva «Dünamo» ja armeelased. Mõlemal korral võitsid tulemusega 2 : 1 Nõukogude armees jalgpallurid.

*

Kõige rohkem väravaid finaalis, nimelt 7, löödi 1937. ja 1960. aastal.

*

Neljaj korral, 1946, 1951, 1958. ja 1960. aastal, otsustati karikavõitja alles lisaajal.

*

Karikamängude kangelaseks võib pidada Moskva spartaklast, teene-likst meistersportlast poolkaitsjat O. Timakovi, kes lõi otsustavad väravad 1946., 1947. ja 1950. aastal ning iga kord peaga.

*

Kõige rohkem (7) on finaalmänge juhtinud meie maa populaarseim jalgpallikohtunik N. Latõšev. Esimene kord oli see 1947. aastal ja vii-mati 1957. aastal.

BLTSK EESTI NSV ESINDUSMEESKOND
B-KLASSIS

BLTSK jalgpallimeeskond on rohkem kui tosina aasta kestel olnud Eesti NSV parimate jalgpallikollektiivide esiridades. Omandanud korduvalt Eesti NSV meistri tiitli ja võitnud vabariigi karikavõistlused, tuli BLTSK meeskond 1960. hooajal vabariigi meistriks ja karikavõitjaks. Lisaks sellele mängis BLTSK meeskond üleminekumatšides kaks korda Tallinna «Dünamoga» — 1 : 1 ja 2 : 1 — ning esindab 1961. aastal Eesti NSV-d üleliiduliste meistrivõistluste B-klassis.

BLTSK koosseisu kuuluvad:

Vladimir Baklejev (sünd. 1939), Leonid Gutkin (1938), Vassili Gurgatš (1939), Važa Zakarešvili (1939), Vladimir Jašnik (1940), Vladimir Kuznetsov (1937), Vladimir Kolbassenko (1939), Anatoli Lössenko (1940), Viktor Makarkin (1937), Viktor Nikulin (1938), Ants Palgi (1940), Peeter Seppa (1939), Juri Sedõševski (1939), Marat Sibgatulin (1939), Valentin Selin (1939), Juri Sporihhin (1940), Otari Tšitšua (1938).

Meeskonna vanemtreener on S. Pankov, treener L. Siljanov.

NSV Liidu meistrivõistluste B-klassi mängude kalender 1961. a.

LIIDUVABARIIKIDE I TSOON

1. RING

16. aprillil

Leninakani «Širak» — Riia REZ
Suhhum! «Pitsa» — Kaunase «Banga»
Kirovakani «Lori» — Liepaja «Selmaš»
Batumi «Dünamo» — BLTSK
Benderõ «Nistrul» — Bõbruiski ASK
Tiraspoli «Pištševik» — Mogiljovi «Himik»
Gomeli «Lokomotiiv» — Bresti «Spartak»

23. aprillil

Leninakani «Širak» — BLTSK
Tbilisi «Lokomotiiv» — Liepaja «Selmaš»
Kirovakani «Lori» — Riia REZ
Batumi «Dünamo» — Kaunase «Banga»
Benderõ «Nistrul» — Mogiljovi «Himik»
Tiraspoli «Pištševik» — Bobruiski ASK
Gomeli «Lokomotiiv» — Vitebski «Krasnoje Znamja»

28. aprillil

Leninakani «Širak» — Liepaja «Selmaš»
Batumi «Dünamo» — Tbilisi «Lokomotiiv»

2. mail

Leninakani «Širak» — Kaunase «Banga»
Suhhumi «Ritsa» — Liepaja «Selmaš»
Tbilisi «Lokomotiv» — Riia REZ
Benderõ «Nistrul» — Bresti «Spartak»
Tiraspoli «Pištševik» — Gomeli «Lokomotiv»
Bobruiski ASK — Mogiljovi «Himik»
Kirovakani «Lori» — BLTSK

7. mail

Suhhumi «Ritsa» — Riia REZ
Tbilisi «Lokomotiv» — BLTSK
Kirovakani «Lori» — Kaunase «Banga»
Batumi «Dünamo» — Liepaja «Selmaš»
Benderõ «Nistrul» — Gomeli «Lokomotiv»
Tiraspoli «Pištševik» — Bresti «Spartak»
Bobruiski ASK — Leninakani «Širak»
Mogiljovi «Himik» — Vitebski «Krasnoje Znamja»

12. mail

Suhhumi «Ritsa» — BLTSK
Tbilisi «Lokomotiv» — Kaunase «Banga»
Batumi «Dünamo» — Riia REZ
Liepaja «Selmaš» — Mogiljovi «Himik»
Tiraspoli «Pištševik» — Benderõ «Nistrul»
Vitebski «Krasnoje Znamja» — Bresti «Spartak»
Bobruiski ASK — Kirovakani «Lori»
Gomeli «Lokomotiv» — Leninakani «Širak»

17. mail

BLTSK — Tiraspoli «Pištševik»

18. mail

Tbilisi «Lokomotiv» — Suhhumi «Ritsa»
Riia REZ — Benderõ «Nistrul»
Kaunase «Banga» — Vitebski «Krasnoje Znamja»
Liepaja «Selmaš» — Bobruiski ASK
Mogiljovi «Himik» — Kirovakani «Lori»
Bresti «Spartak» — Leninakani «Širak»
Gomeli «Lokomotiv» — Batumi «Dünamo»

23. mail

Riia REZ — Tiraspoli «Pištševik»
BLTSK — Benderõ «Nistrul»
Kaunase «Banga» — Liepaja «Selmaš»

Vitebski «Krasnoje Znamja» — Kirovakani «Lori»
Bobruiski ASK — Batumi «Dünamo»
Mogiljovi «Himik» — Leninakani «Širak»
Bresti «Spartak» — Suhhumi «Ritsa»
Gomeli «Lokomotiiv» — Tbilisi «Lokomotiiv»

27. mail

Vitebski «Krasnoje Znamja» — Leninakani «Širak»

28. mail

Riia REZ — Bresti «Spartak»
Benderõ «Nistrul» — Kaunase «Banga»
Tiraspoli «Pištševik» — Liepaja «Selmaš»
Bobruiski ASK — Tbilisi «Lokomotiiv»
Mogiljovi «Himik» — Batumi «Dünamo»
Gomeli «Lokomotiiv» — Kirovakani «Lori»

31. mail

Vitebski «Krasnoje Znamja» — Suhhumi «Ritsa»

4. juunil

Riia REZ — Bobruiski ASK
Benderõ «Nistrul» — Liepaja «Selmaš»
Tiraspoli «Pištševik» — Kaunase «Banga»
Vitebski «Krasnoje Znamja» — Batumi «Dünamo»
Mogiljovi «Himik» — Tbilisi «Lokomotiiv»
Bresti «Spartak» — Kirovakani «Lori»
Gomeli «Lokomotiiv» — Suhhumi «Ritsa»

9. juunil

Leninakani «Širak» — Benderõ «Nistrul»
Kirovakani «Lori» — Tiraspoli «Pištševik»
BLTSK — Riia REZ
Bobruiski ASK — Suhhumi «Ritsa»

9. juunil (NSV Liidu karikasarjas)

Vitebski «Krasnoje Znamja» — Batumi «Dünamo»
Mogiljovi «Himik» — Bresti «Spartak»
Gomeli «Lokomotiiv» — Tbilisi «Lokomotiiv»

14. juunil

Leninakani «Širak» — Tiraspoli «Pištševik»
Kirovakani «Lori» — Benderõ «Nistrul»
Kaunase «Banga» — Bobruiski ASK
Liepaja «Selmaš» — BLTSK
Vitebski «Krasnoje Znamja» — Tbilisi «Lokomotiiv»
Bresti «Spartak» — Batumi «Dünamo»

15. juunil

Riia REZ — Gomeli «Lokomotiiv»

19. juunil

Suhhumi «Ritsa» — Benderõ «Nistrul»
Batumi «Dünamo» — Tiraspoli «Pištševik»
BLTSK — Mogiljovi «Himik»
Kaunase «Banga» — Riia REZ
Vitebski «Krasnoje Znamja» — Liepaja «Selmaš»
Bresti «Spartak» — Tbilisi «Lokomotiiv»

24. juunil

Suhhumi «Ritsa» — Tiraspoli «Pištševik»
Batumi «Dünamo» — Benderõ «Nistrul»
Riia REZ — Mogiljovi «Himik»
Kaunase «Banga» — Bresti «Spartak»
Liepaja «Selmaš» — Gomeli «Lokomotiiv»

25. juunil

Tbilisi «Lokomotiiv» — Leninakani «Širak»
BLTSK — Vitebski «Krasnoje Znamja»

29. juunil

Suhhumi «Ritsa» — Batumi «Dünamo»
Tbilisi «Lokomotiiv» — Kirovakani «Lori»
Riia REZ — Vitebski «Krasnoje Znamja»
BLTSK — Bobruiski ASK
Kaunase «Banga» — Gomeli «Lokomotiiv»
Bresti «Spartak» — Mogiljovi «Himik»

29. juunil (NSV Liidu karikasarjas)

Liepaja «Selmaš» — Benderõ «Nistrul»

4. juulil

Kirovakani «Lori» — Leninakani «Širak»
Tiraspoli «Pištševik» — Vitebski «Krasnoje Znamja»
Bobruiski ASK — Bresti «Spartak»
Gomeli «Lokomotiiv» — BLTSK

9. juulil

Leninakani «Širak» — Batumi «Dünamo»
Kirovakani «Lori» — Suhhumi «Ritsa»
Liepaja «Selmaš» — Riia REZ
Benderõ «Nistrul» — Vitebski «Krasnoje Znamja»
Tiraspoli «Pištševik» — Tbilisi «Lokomotiiv»
Bobruiski ASK — Gomeli «Lokomotiiv»
Bresti «Spartak» — BLTSK
Mogiljovi «Himik» — Kaunase «Banga»

14. juulil

Leninakani «Širak» — Suhhumi «Ritsa»

Batumi «Dünamo» — Kirovakani «Lori»

BLTSK — Kaunase «Banga»

Benderõ «Nistrul» — Tbilisi «Lokomotiiv»

Vitebski «Krasnoje Znamja» — Bobruiski ASK

Mogiljovi «Himik» — Gomel'i «Lokomotiiv»

Liepaja «Selmaš» — Bresti «Spartak»

Läbi võrgu

MÄRKMEID EESTI JALGPALLI MÖÖDUNUD AEGADEST

Nagu kõigis vanemates vennasvabariikides, nii on jalgpallimäng ka Nõukogude Eestis populaarsemaid spordialasid. Kuigi meie vabariigi jalgpalli üldine tase ja paremate meeskondade tehnilised ja taktikalised võimed ei küüni veel Nõukogudemaa paremate meeskondade spordimeisterlikkuseni, on jalgpallil sellest hoolimata meilgi rahvahulkades eriline poolehoid.

1959. aastal tähistati Eesti jalgpalli arengu poole sajandi juubelit. Teekond esimestest pallipäevadest Lasnamäe kivipruugisel väljakul, Tiigiveskil ja Kristiine heinamaal kuni lülitumiseni Nõukogudemaa eesrindliku jalgpalli laia rindesse on olnud kohati üsnagi sündmusterohke. Kodanliku Eesti päevil peeti jalgpalli lihtrahva spordiks, mõningatel puhkudel nimetati jalgpalli koguni halvustavalt pööblispordiks. Sellest ja teistest raskustest hoolimata arenes jalgpall edasi. Moodustati uusi meeskondi, asuti meistrivõistluste ja karikavõistluste korraldamisele ning loodi võistlussidemed välismaa jalgpalliklubidega.

Esimese kümne aasta jooksul oli esile kerkinud juba rida väljapaistvate võimetega jalgpallureid, nagu A. Kuulman, G. Vain, O. Silber, V. Tell, A. Anier, V. Luik jt.

Järgnevate aastate kestel võrsus uus pallimeeste põlvkond, mille nimekamateks mängijateks olid: O. Üpraus, A. Lass, E. Einmann, A. Pihlak, O. Brenner, E. Joll, H. Kaarman ja hiljem E. Tipner, O. Reinlo, K. Sillak, L. Kass, E. Saar, G. Simenson jt. Neist kahte, nimelt Evald Tipnerit ja Arnold Pihlakat, hinnati võimete poolest rahvusvahelisse klassi. A. Pihlak mängiski lühikest aega Viini «Austrias». Ka E. Tipnerile tehti ettepanekud minna mängima professionaalsetesse meeskondadesse, kuid ta loobus.

Eesti jalgpalliklubide paremiku moodustasid paljude aastate kestel Tallinna «Sport», Tallinna «Kalev», Tallinna Jalgpalliklubi, tselluloosivabriku «Puhkekodu», «Esto», Narva «Võitleja», Hokiklubi ning Pärnu «Tervis». Kui rida aastaid olid Eesti meistermeeskondadeks «Sport» ja «Kalev», siis viimastel Teise maailmasõja eelsetel aastatel oli esimeseks meeskonnaks «Estonia», mille ridades mängis enamik vabariigi koonddisese kuuluvaid jalgpallureid. Ja kuigi kodanlikus Eestis ei jõudnud jalgpall Euroopa keskmise tasemeni, oli mõnedel aastatel ja perioodidel ka märkimisväärseid edusamme.

Esimene võistlus NSV Liidu jalgpalluritega oli 1923. aastal Tallinnas. Vene NFSV koondmeeskond pidas pärast Skandinaavia-turneed sõprusvõistluse Eesti koondmeeskonnaga. «Kalevi» väljakul peetud võistluse võitis Vene NFSV meeskond 4 : 2.

Aasta hiljem, 1924. a. startis jalgpalliesindus Pariisi olümpiamängudel. Eesti koondisele oli võistluspartneriks USA meeskond. Mängu võitis USA meeskond 11 meetri karistuslöögist saavutatud väravaga 1 : 0. Eesti jalgpallureil oli samas mängus kasutada kaks 11 meetri karistuslööki, kuid esimene (ülelööki) oli sooritatud vileta ja teine löödi — väravapostil Pariisis peeti veel sõprusmäng Iiri rahvusmeeskonnaga, kellele kaotati 1 : 3.

Järgnevatel aastatel laienesid jalgpallisidemed naaberriikidega, peeti rida maavõistlusi ja rahvusvahelisi sõprusvõistlusi. Keskseteks sündmus-

teks olid ikkagi rea aastate jooksul meistrivõistluste mängud. Tasavägine konkurents arenes peamiselt kahe tugevama — Tallinna «Spordi» ja «Kalevi» meeskonna vahel.

Eredamateks sündmusteks Eesti jalgpalli arenguloos olid mitmete omaaegsete kuulsate jalgpalliklubide külaskäigud Eestisse. Nii olid erilisteks suursündmusteks Viini «Hakoahi» kaks matši Tallinnas «Spordi» ja Tallinna Jalgpalli Klubiga. Viini jalgpallivirtuosid, kes oma pikal Euroopa-turneel võitsid enamiku matše kahekohaliste tulemustega, said Tallinnas napid võidud 2 : 1 ja 1 : 0.

Suurejooneliseks üllatuseks oli aga «Spordi» hiilgevõit Viini elukutselistel WAC (Wiener Athlet Club) üle 3 : 0. WAC väravas mängis selles matšis omal ajal maailma parimaks väravavahiks hinnatud Werner Hiden.

Ka hilisematel aastatel (1933—1937), millal Eestis võistles rohkesti Tšehhoslovakkia, Ungari ja Austria meeskondi, said nendest mitmedki tunda kaotuse kibedust.

Eesti jalgpallile oli edukamaks 1937. aasta võistlusterohke hooaeg. Eesti jalgpall startis maailmameistrivõistluste eelringis! Esmakordselt võideti Turus soomlasi 1 : 0 — nende kodupinnal. Stokholmis Rootsi vastu üllatati sellega, et kolme minuti jooksul juhtis Eesti meeskond 2 : 0. Matši võitis siiski Rootsi 7 : 2. Omapäraselt möödus maailmameistrivõistluste matš Königsbergis hitlerliku Saksamaa koondisega, kes pretendeeris MM-tiitlile. Selle matši esimese poolaja võitis Eesti meeskond 1 : 0! Teisel poolajal õnnestus sakslastel sudeedisakslasest kohtuniku kaasabil viigistada ja lõpuks võita 4 : 1.

MM-võistluste aasta parimaks saavutuseks oli Eesti koondise võit tugeva Rumeenia koondise üle 2 : 1. Iga-aastasteks suure huviga oodatud jalgpallisündmusteks olid Balti jalgpalliturniirid.

Hoopis rasketes tingimustes pidid kodanlikus Eestis tegutsema töölisspordiorganisatsioonid. Töölisspordiliidu jalgpallurite ridadest võrsus aga mitmeid väljapaistvaid jalgpallureid, nagu R. Kuremaa, A. Valkenpert ja hiljem H. Kesa.

Täiesti uus arenguetapp algas Eesti jalgpalli ajaloos 1940. a. pärast juunipööret.

Tallinna külastas Leningradi «Dünamo». Esimene matš Eesti koondisega lõppes viigiga 0 : 0. Teises mängus alistasid leningradlased oma vastase 5 : 0. Ja siis mängis alles organiseeritud Tallinna «Dünamo» esmakordselt Moskvas 60 000 spordihuvilise ees. Moskva «Dünamo» võitis tallinlasi 6 : 0. Teel koju kaotas Tallinna «Dünamo» Leningradi «Dünamole» 0 : 1.

Esimesed Nõukogude Eesti meistrivõistlused 1941. aastal peeti 6 meeskonna (Tallinna «Dünamo», Tartu «Dünamo», Tallinna «Spartak», Pärnu «Spartak», Tallinna «Lokomotiiv» ja Tallinna ametiühingute koondis) osavõtul. Võistlussarjast suudeti läbi viia ainult kolm vooru. Tallinna «Dünamo» juhtis 6 punktiga, võistlussari aga katkestati.

Puhkenud sõda pidurdas ajutiseks uuele hoogsale arengule asunud jalgpallitegevuse. Enamik meie jalgpalliparemikust siirdus Nõukogude-maa tagalasse. Punaarmee Eesti Rahvuskorpuses jätkus aga jalgpalli harrastamine. Kahe eesti väeosa koondmeeskonna omavahelised mängud Tšerbakulis ja Porošinos kujunesid rahvuslike väeosade sportlikeks suur-

sünnimusteks. Meeskondades esinesid O. Reinlo, V. Peterson, J. Matsalu, H. Kippar, F. Karm, E. Härms, H. Vilbaum, H. Kesa jt.

1944. aastal, veel sõjapäevil, olj Leningradis esimene jalgpallimats «Sõpruse auhinna» võistluste sarjas. Leningradi esindas «Dünamo» meeskond, Eesti NSV-d Rahvuskorpuse koondmeeskond. Võitis Leningrad 2 : 0.

Ja siis algas jalgpallielu taastamine vabastatud Nõukogude Eestis. Juba 1945. aastal peeti esimesed sõjajärgsed meistrivõistlused kaheksa meeskonna osavõtul. Turniirist võtsid osa ka Eesti Rahvuskorpuse kaks meeskonda, kusjuures teine koosseis tuli kolmandaks ja esimene neljandaks. 1946. a. peeti ka esimesed sõjajärgsed Eesti NSV karikavõistlused. Finaalis võitis Tallinna «Dünamo» Tallinna «Kalevi» 3 : 1.

Iga aastaga suurenes vabariigis jalgpallimeeskondade arv. Kerkisid esile heade võimetega mängumehed L. Rämmal, G. Krull, V. Kuller, H. Kesa, E. Diiman, B. Veigemast, E. Härms ja rida teisi. Jalgpall hakkas jõudsasti arenema Pärnus, Narvas, Kohtla-Järvel, Järvakandis, Viljandis ja Rakveres. Tugevat konkurentsi tõi vabariigi meistrivõistlustele tugeva Balti laevastiku meeskonna kaasamängimine. PBL, Tallinna «Dünamo» ja Tallinna «Kalevi» (hiljem Ülemiste «Kalev») omavahelised mängud on igal aastal olnud vabariigi meistrivõistluste keskseid sündmusi. Tallinna meeskondade kõrval on real aastail edukalt esinenud tööstus- ja kaevanduste rajoonide — Narva ja Kohtla-Järve meeskond.

Viimastel aastatel on vabariigi jalgpallielus märkimisväärsemaks sündmuseks kahe noore kollektiivi pääsemine vabariigi esigruppi. Nendeks tublideks meeskondadeks on Tallinna «Norma» ja Türi «Jõud».

Rõõmustavaks faktiks oli möödunud hooajal see, et vabariigi kaks noorteesindust — Tallinna «Dünamo» ja Tallinna «Kalev» — esinesid edukalt üleliidulistel noorte tsoonivõistlustel, tulles Leningradi «Dünamo» järel kaheksa meeskonna hulgast teisele («Dünamo») ja kolmandale («Kalev») kohale.

Üleliidulises suursarjas, NSV Liidu-meistrivõistluste B-klassis, startis Eesti NSV jalgpalliesindus — Tallinna «Dünamo» meeskond — esmakordselt 1946. aastal. Kuuludes kesktsooni saavutasid dünamolased viienda koha. 1948. a. kuulus Eesti NSV-st NSV Liidu meistrivõistluste B-klassi koguni kaks meeskonda — «Kalev» ja «Dünamo». Väga tugevas konkurentsis ei pääsnud aga kumbki lõpuks paremustabeli esimesele poolele.

Üleliidulises B-klassis on mänginud Tallinna «Dünamo», «Kalev» ja Balti Laevastiku Tallinna Spordiklubi meeskond.

Eripeatükiks Eesti NSV sõjajärgsete aastate jalgpallielus on nn. üleminekumängud üleliidulises suursarjas esinenud meeskonna ja vabariigi meistermeeskonna vahel.

Need mängud on alati pakkunud meie vabariigi jalgpallihuvilistele tugevaid sportlikke elamusi, vaidlusi ja arutlusi. Üleminekumängud on alati olnud hooaja vääriliseks lõpp-punktiks.

Esimesed üleminekumängud peeti 1950. a., millal kohtusid Tallinna «Kalevi» ja «Dünamo» meeskond. Kaks kindlat võitu saavutasid toorkord kalevlased, alistades oma vastased 3 : 0 ja 7 : 2. Aasta hiljem tuli kalevlastel pidada küllaltki raske «eksam» 1951. a. meistri, BPL-i meeskonnaga. Esimene mäng lõppes värvateta viigiga, teise võitis «Kalev» 2 : 0. 1952. aastal kohtusid need meeskonnad uuesti. Seekord tuli nende

vahel pidada koguni kolm mängu. Esimene ja teine kohtumine lõppes viigilise tulemusega 0:0 ja 1:1. Kolmandas, otsustavas mängus olid kalevlased parajas ülekaalus, kuid üheväravalise võidu saavutasid mere-mehed. Siiski jäi vastavalt üleliidulise Kehakultuuri- ja Spordikomitee otsusega B-klassi Tallinna «Kalevi» meeskond.

1953. a. üleminekumänge ei peetud, järgmisel hooajal tuli aga kalevlastel jõuda proovida Tallinna «Dünamoga». Mõlemad kohtumised lõppesid võrdse tulemusega 1:0 dünamolaste kasuks. Tallinna «Dünamo» püsis NSV Liidu B-klassi meistrivõistlustel viiel järgmisel aastal. 1957. a. kerkis üleminekumängude ajalukku uus meeskond, Ülemiste «Kalev». Dünamolastest ta aga jagu ei saanud (kaotati 1:4 ja 0:2). Kahel järgmisel aastal kasutasid Ülemiste kalevlased õigust väljakutseks, kuid «Dünamo» üleolek oli ilmne (1958. a. 0:0 ja 3:0, 1959. a. 2:0 ja 4:0).

Mullu tuli dünamolastel pidada rasked mängud samal aastal Eesti NSV meistris ja karikavõitjaks tulnud BLTSK meeskonnaga. Dünamolased mängisid küll mehisealt, kuid lõppkokkuvõttes tuli neil alistuda (1:1 ja 1:2). Laevastiku jalgpallurid said õiguse võistelda üleliiduliste meistrivõistluste B-klassi suursarjas.

Kuid sellega ei piirdu üleminekumängude ajalugu meie vabariigis. Veel käesoleva hooaja lõpul tuleb BLTSK meeskonnal pidada mängu värskel Eesti NSV meistriga.

Möödunud hooajal pääses Eesti NSV jalgpall esmakordselt Nõukogudemaa meistrivõistluste A-klassi suurde võistlussarja. Tallinna «Kalevi» meeskond suutis selles erakordselt kõrgeklassilises võistluskonkurentsis NSV Liidu tugevaimate meeskondadega sarja lõpuosas näidata end võitlusvõimelise kollektiivina.

«Kalevi» meeskonna mängule andis NSV Liidu meistermeeskonna ja karikavõitja, Moskva «Torpedo» vanemtreener meistersportlane Viktor Maslov järgmise hinnangu: ««Kalev» on noor, heade eeldustega meeskond. See pole lihtsalt kiituseks öeldud. Olen näinud rohkem «Kalevi» mängu kui ainult kahte «Torpedoga» mängitut. Kui kõnelda teisest mängust, mille võitsime 2:1, siis peab kohe ütleva, et meie meeskonna edurivi, mida hinnatakse tänava NSV Liidu kiiremaks ja kardetavamaks ründeliiniks, tegevus oli pidurdatud. Seda mitte juhuslikult, vaid esijoones poolkaitse Sepa ja Kollo eeskujuliku mänguga. Veel rohkem, meie kaitseliinidel oli kohati tõsist pingutamist, et pidurada kalevlaste väga teravaid ja kiireid läbimurdeüritusi.

Ei tohiks kahelda, et tuleval aastal «Kalev» esineb märksa sisukamalt.»

Hooajal sooritas «Kalevi» meeskond ka eduka turnee Soome, võites Soome meistrivõistluste tabelijuhi Valkeakoski «Haka» 3:1, mängides Poris 2:2 ning võites Raumas 1:0.

Tänavusel hooajal on eriti vastutusrikkad ülesanded täita üleliiduliste meistrivõistluste A- ja B-klassis esinevate Tallinna «Kalevi» ja Balti Laevastiku Tallinna Spordiklubi meeskonnal. Ka toimuvad tänava vabariigi meistrivõistlused esigrupis uue korra kohaselt 16 meeskonnaga kahes alagrupis. See loob paremad eeldused senisest märksa laiemaks, sisukamaks ja tasavägisemaks konkurentsi.

EESTI NSV MEISTRID JA KARIKAVÕITJAD JALGPALLIS

MEISTRID		KARIKAVÕITJAD
1945	Tallinna «Dünamo»	—
1946	BPL	Tallinna «Dünamo»
1947	Tallinna «Dünamo»	Tallinna «Dünamo»
1948	BPL	VVS
1949	Tallinna «Dünamo»	Tallinna «Dünamo»
1950	Tallinna «Dünamo»	BPL
1951	BPL	BPL
1952	BPL	BPL
1953	Tallinna «Dünamo»	Tallinna «Dünamo»
1954	Tallinna «Dünamo»	Tallinna «Sokol»
1955	Tallinna «Kalev»	TLOM
1956	TLOM	TLOM
1957	Ülemiste «Kalev»	Viljandi «Spartak»
1958	Ülemiste «Kalev»	Ülemiste «Kalev»
1959	Ülemiste «Kalev»	Ülemiste «Kalev»
1960	BLTSK	BLTSK

VABARIIGI MEISTRIVÕISTLUSED

1961. aastal korraldatakse Eesti NSV jalgpalli-meistrivõistlused uue süsteemi kohaselt.

Vabariigi A-klassi meistrivõistlused peetakse kahes etapis. Esimesel etapil jagunevad meeskonnad kahte alagruppi, kummaski 8 meeskonda:

I alagrupp	II alagrupp
1. BLTSK (noored)	1. Ülemiste «Kalev»
2. Pärnu «Kalev»	2. Rakvere «Kalev»
3. Türi «Jõud»	3. Narva Kreenholm
4. Tallinna «Norma»	4. Kohtla-Järve Põlevkivitöötlemise Kombinaat
5. Tartu «Kalev»	5. Aseri «Kalev»
6. Viljandi SAM	6. Tallinna Taksopark
7. Kopli «Kalev»	7. Kiviõli Kombinaat
8. Tallinna «Dünamo»	8. Tallinna «Kalev» (noored)

Mõlemas alagrupis on üheringiline turniir.

Teisel etapil jagunevad A-klassi meeskonnad kahte finaalgrossi.

Esimeses finaalgrossis võistleavad meeskonnad, kes alagruppides tulid 1., 2., 3. ja 4. kohale (kokku 8 meeskonda), selgitades 1.—8. koha. Teises finaalgrossis võistleavad meeskonnad, kes alagruppides omandasid 5., 6., 7. ja 8. koha (kokku 8 meeskonda), selgitades 9.—16. koha.

Eesti NSV B-klassi meistrivõistlused peetakse kolmes etapis: I etapp — linnade- ja rajoonide meistrivõistlused, II etapp — võistlused tsoonides (linnade- ja rajoonide võitjad) ja III etapp — finaalvõistlused tsoonigruppide võitjate vahel. B-klassi finaalvõistluste võitja mängib 1962. aastal vabariigi A-klassis, kust viimaseks jäänud meeskond langeb välja. (Kui A-klassis on viimasteks noorte meeskonnad, langeb A-klassist välja vastavalt kas 15. või 14. meeskond).

ESIMENE ETAPP

I ALAGRUPP

13. mail kell 16

BLTSK (noored) — Tallinna «Dünamo»

14. mail kell 15

Pärnu «Kalev» — Kopli «Kalev»

Türi «Jõud» — Viljandi SAM (Sidetöötajate, Autotranspordi- ja Maanteetöölise Ametiühing)

Tallinna «Norma» — Tartu «Kalev»

20. mail kell 17

BLTSK (noored) — Pärnu «Kalev»

21. mail kell 15

Tallinna «Dünamo» — Tartu «Kalev»

Viljandi SAM — Tallinna «Norma»

Türi «Jõud» — Kopli «Kalev»

28. mail kell 15

Pärnu «Kalev» — Tallinna «Dünamo»

Türi «Jõud» — BLTSK (noored)

Tallinna «Norma» — Kopli «Kalev»

Tartu «Kalev» — Viljandi SAM

2. juunil kell 18

BLTSK (noored) — Tallinna «Norma»

4. juunil kell 18

Tallinna «Dünamo» — Viljandi SAM (kell 12)

Kopli «Kalev» — Tartu «Kalev»

Pärnu «Kalev» — Türi «Jõud»

11. juunil kell 18

Türi «Jõud» — Tallinna «Dünamo»
Tallinna «Norma» — Pärnu «Kalev»
Tartu «Kalev» — BLTSK (noored)
Viljandi SAM — Kopli «Kalev»

16. juunil kell 19

Tallinna «Dünamo» — Kopli «Kalev»

18. juunil kell 18

BLTSK (noored) — Viljandi SAM
Pärnu «Kalev» — Tartu «Kalev»
Türi «Jõud» — Tallinna «Norma»

23. juunil kell 19

Tallinna «Dünamo» — Tallinna «Norma»

25. juunil kell 18

Tartu «Kalev» — Türi «Jõud»
Viljandi SAM — «Pärnu «Kalev»

26. juunil kell 19

Kopli «Kalev» — BLTSK (noored)

II ALAGRUPP

12. mail kell 17

Ülemiste «Kalev» — Tallinna «Kalev» (noored)

14. mail kell 16

Rakvere «Kalev» — Kiviõli Kombinaat
Narva Kreenholm — Tallinna Taksopark
Kohtla-Järve PK — Aseri «Kalev»

21. mail kell 15

Tallinna «Kalev» (noored) — Aseri «Kalev» (kell 12)
Kohtla-Järve PK — Tallinna Taksopark
Kiviõli Kombinaat — Narva Kreenholm
Rakvere «Kalev» — Ülemiste «Kalev»

28. mail kell 15

Rakvere «Kalev» — Tallinna «Kalev» (noored)
Narva Kreenholm — Ülemiste «Kalev»
Kohtla-Järve PK — Kiviõli Kombinaat
Aseri «Kalev» — Tallinna Taksopark

3. juunil kell 16

Tallinna «Kalev» (noored) — Tallinna Taksopark

4. juunil kell 18

Kiviõli Kombinaat — Aseri «Kalev»
Rakvere «Kalev» — Narva Kreenholm

5. juunil kell 18.30

Ülemiste «Kalev» — Kohtla-Järve PK

11. juunil kell 18

Narva Kreenholm — Tallinna «Kalev» (noored)
Kohtla-Järve PK — Rakvere «Kalev»
Aseri «Kalev» — Ülemiste «Kalev»
Tallinna Taksopark — Kiviõli Kombinaat (kell 12)

18. juunil kell 18

Tallinna «Kalev» (noored) — Kiviõli Kombinaat
Rakvere «Kalev» — Aseri «Kalev»
Narva Kreenholm — Kohtla-Järve PK

20. juunil kell 18

Ülemiste «Kalev» — Tallinna Taksopark

25. juunil kell 18

Tallinna «Kalev» (noored) — Kohtla-Järve PK (kell 12)
Aseri «Kalev» — Narva Kreenholm
Tallinna Taksopark — Rakvere «Kalev» (kell 16)
Kiviõli Kombinaat — Ülemiste «Kalev»

Kevadised «ülelennud...»

**KULLALT KODUKAŠI-
TOOST!**

*On juba aeg varustada
vüravavahte vajalike püü-
givahenditega!*

Nõukogudemaa jalgpall

RAHVUSVAHELISEL AREENIL

Möödunud hooajal jätkus Nõukogude jalgpalli rahvusvaheliste sidemete laienemine Euroopa, Lõuna-Ameerika, Aasia ja Aafrika maade sportlastega.

Maade hulka, kellega Nõukogude Liidu jalgpallurid on kohtunud, lülitusid veel Küpros, Gaana, Togo, Nigeeria, Holland ja Jaapan.

NSV Liitu külastas 32 välismaa jalgpallidelegatsiooni, 36 NSV Liidu meeskonda võistles hooaja jooksul välismaal.

1960. aastal pidasid Nõukogudemaa jalgpallurid 357 rahvusvahelist võistlust, neist 159 NSV Liidus ja 198 välismaal. Meie jalgpallurite bilanss kujunes järgmiseks: 226 võitu, 61 viiki ja 70 kaotust.

Nõukogudemaa jalgpalli mulluseks suursaavutuseks rahvusvahelisel areenil oli Euroopa jalgpallikarika võitmine.

1961. aasta rahvusvaheline jalgpallihooaeg kujuneb samuti huvitavaks. Meie meeskonnad peavad ligi 400 rahvusvahelist võistlust. Kõige huvipakkumateks on muidugi NSV Liidu koonduse 4 valikvõistlust Türgi ja Norra koondisega MM-eelturniiril.

Samuti seisab NSV Liidu jalgpallikoondisel ees kaks maavõistlust: Austriaga 10. septembril Moskvas, Poolaga 21. mail Varssavis.

Lisaks sellele on kõigil A-klassi ja paljudel B-klassi meeskondadel ette nähtud rahvusvahelisi sõprusvõistlusi.

264 korda võtavad Nõukogudemaa jalgpallurid käesoleval hooajal vastu väliskülalisi. Ligi 180 rahvusvahelist võistlust on ette nähtud B-klassi meeskondadele.

MM-eelturniiri mängud peab NSV Liidu koondis järgmiselt:

- 18. juuni: NSV Liit — Türgi (Moskvas),
- 1. juuli: NSV Liit — Norra (Moskvas),
- 23. aug.: NSV Liit — Norra (Oslos),
- 12. nov.: NSV Liit — Türgi (Istambulis).

Euroopa karikas

NSV LIIDULE

Euroopa jalgpalli-karikavõistlused riikide koondmeeskondadele on veel noor võistlussari. Alus sellele kiiresti populaarsuse võitnud Euroopa riikide suurimale jalgpalli-üritusele pandi 1958. a., kui leiti, et kõrvuti MM-võistlus-tega oleks vaja kindlaks teha ka jõudude vahekorrad Euroopa pinnal.

Esimesest karikasarjast võttis osa 17 meeskonda. Et viia osavõtjate hulk olümpiasüsteemis kasutatavale kuueteistkümnele meeskonnale, peeti üks eelvalikvõistlus. Tšehhoslovakkia koondis sai pärast 0:2 kaotust Dublinis Iiri koondiselt Prahast revanši 4:0.

Kuidas siis arenesid kaheksandikfinaalid?

Esimesena olid 28. septembril 1958. a. Moskvas vastamisi Ungari ja NSV Liidu meeskond. Selle mängu võitis meie maa koondis 3:1. Ka aasta hiljem kinnitas NSV Liidu meeskond 1:0 võiduga Budapestis oma paremust.

Suure huviga oodati Hispaania ja Poola vahelisi mänge. Nimelt koondmeeskonnaga on Hispaania võrdlemisi harva suurtest rahvusvahelistest matšidest osa võtnud. Esimese mängu Hozuvis võitsid hispaanlased 4:2 ja teise kodus 3:0.

Seejärel toimunud veerandfinaalides viis loos kokku kaks kindlamat esikohapretendenti: NSV Liidu ja Hispaania meeskonna.

Esimene mäng pidi toimuma 29. mail Moskvas. Kahe-teistkümnendal tunnil sai aga Hispaania diktaator Franco hakkama järjekordse alatu provokatsiooniga. Ta keelas hispaanlastel kohtuda Nõukogudemaa jalgpalluritega. Franco sellist talitusviisi ei suutnud parandada ka Rahvusvahelise Jalgpalliföderatsiooni vaheleastumine. Niisiis piltlikult hispaanlased löid jämeda ebasportliku käitumisega palli oma väravasse ja said loobumiskaotuse. NSV Liidu meeskond pääses edasi poolfinaali mängudeta.

Sinna jõudsid veel Tšehhoslovakkia, Jugoslaavia ja Prantsusmaa koondis. Üllatuseks olid Austria meeskonna kaotused Prantsuse esindusele vastavalt 2:5 ja 2:4.

Poolfinaalid ja finaal peeti 3.—12. juulini Prantsusmaa pinnal. Loosi põhjal kohtusid ühes poolfinaalis Marseille's NSV Liit — Tšehhoslovakkia ja teises Pariisis Jugoslaavia — Prantsusmaa. Nõukogude Liidu jalgpallurid ületasid oma vastased nii kiiruse, rünnakute teravuse kui ka taktikaga. Tulemuseks oli NSV Liidu koondise suhteliselt kerge 3:0 võit, kusjuures päevakangelaseks oli A. Ivanov, kes oma elu parimas mängus lõi kaks väravat.

Hoopis teistsugust iseloomu kandis aga Prantsusmaa—Jugoslaavia mäng Pariisis. Huvitav on märkida, et viimase 15 aasta jooksul peetud kaheksast Prantsusmaa — Jugoslaavia mängust olid jugoslaavlased kaotanud vaid ühe. Seekordses mängus prantslased juhtisid koguni 4:2, siis aga tegid jugoslaavlased harvanähtavat jalgpalli «tulevärki», löid nelja minutiga kolm väravat ja võitsid tähtsa kohtumise 5:4!

Poolfinaalide kohta andis Prantsusmaa ajakirjandus võitjaile kõrge hinnangu. Spordiajaleht «Equipe» märkis, et vähemagi kahtluseta tuleb tunnistada, et atleetliku tugevuse ja kiiruse poolest on NSV Liidu koondis parim Euroopas. Samas märgitakse, et pärast 1938. a. peetud kohtumist Itaalia — Brasiilia oli see kõrgeklassilisim rahvusvaheline mäng, mis Marseille's selle 22 aasta jooksul on peetud ja nähtud.

Ja siis 12. juulil kohtusid Pariisis «Park de Prence» staadionil otsustavas suurmängus NSV Liidu ja Jugoslaavia koondis. Finaalmängu, mille kestuseks koos lisaajaga oli 120 minutit, võitis NSV Liidu koondis 2:1.

Esimesel poolajal mängisid Jugoslaavia jalgpallurid erakordse tahtejõu ja võitluslikkusega. Kuni 40. minutini jäi see tulemuseta. Siis läks Jugoslaavia poolajavile eel 1:0 ette.

Teisel poolajal muutus mängupilt. Nüüd haaras initsiitivi meie maa koondis, minnes üle hoogsatele ja kiiretele vasturünnakutele. Peagi tuli Metreveli löögist viik 1:1. See tagajärg püsis normaalaja lõpuni. Lisaajal lõi Ponedelnik võiduvärava. Euroopa jalgpallikarika saatus oli otsustatud. Karikavõiduga kinnitasid nõukogude jalgpallurid oma kuulumist maailma tippklassi.

Mängus kolmanda koha pärast võitis Tšehhoslovakkia Prantsusmaa 2:0.

Jalgpall

OLÜMPIAMÄNGUDEL

Olümpiamängude jalgpalliturniire on peetud viiekümne kahe aasta jooksul. Kümme korda on selgitatud olümpiavõitjaid. Nende nimistu algab Inglismaaga. Inglased viisid kuldmedalid koju aastail 1908 ja 1912. Edasi tulid olümpiavõitjateks Belgia (1920), Ungari (1924. ja 1928.), Itaalia (1936.), Rootsi (1948.), Ungari (1952.), NSV Liit (1956.) ja Jugoslaavia (1960.).

Niisiis on olümpiaturniiridel põhiliselt domineerinud Euroopa meeskonnad. See on seletatav sellega, et Ameerika kontinendil leiab viljelemist põhiliselt professionaalne jalgpall, olümpiamängudel aga esineb ainult amatöörspordlaste paremik.

Vaatamata sellele, et alates 1930. aastast on maailma jalgpalli areenil keskseimaks ürituseks maailmameistrivõistlused, püsib jalgpall endiselt olümpiamängudel populaarsete alade hulgas. Nii võistles Rooma olümpiamängude valiktorniiridel poolsada jalgpallikoondist.

Väär oli seetõttu Rahvusvahelise Jalgpalliföderatsiooni (FIFA) otsus piirata olümpiaturniirist osavõtjate koosseisu. Selle tendentsiga on ka seletatav nn. «22 reegel», mis keelas MM-võistlustel startinud jalgpallureil mängida olümpiaturniiril. Sellise väära poliitika ja lühinägelikkuse tulemusena ei kannatanud mitte ainult üksikute maade koondised, vaid ka kogu olümpiaturniiri tase.

NSV Liidu koondis, kes Melbourne'is tuli olümpiavõitjaks, pidi seekord «22 reegli» alusel välja panema oma teise koosseisu. Sattunud väga tugevasse alagruppi olümpiaturniiri ühe peafavoriidi Bulgaaria ja Rumeenia koondisega, tuli NSV Liidu meeskonnal kaotuse ja viigi tõttu bulgaarlastega loovutada edasipääs Bulgaaria koondisele, kes viimases mängus alistas Rumeenia 1 : 0 ja sai kokkuvõttes ühe punkti rohkem kui NSV Liit.

Ka turniiri läbiviimise reglamendis tehti seekord põhilisi muudatusi. Nn. «olümpiasüsteem» asendati mängudega alagruppides. Nii olid 16 finalistit jagatud 4 alagruppi, kust igast pääses võitja poolfinaali ja sealt mölema mängu võitja finaali.

Esimeses veerandfinaalgrupis kogusid võrdselt viis punkti Bulgaaria ja Jugoslaavia koondis. Parem väravate suhe viis edasi kolmel viimasel olümpial hõbemedalile tulnud Jugoslaavia. Kordus sama lugu, mis Euroopa karikavõistlustel, kus jällegi olid jugoslaavlased need, kes andsid Bulgaaria meeskonnale otsustava löögi, võttes neilt edasivõistlemise õiguse.

Kuigi ka Jugoslaavia mängis MM-turniiril Rootsis, on selle maa koondis läbi teinud viimase paari aasta jooksul põhjapaneva «nooreduskuuri», mis tuli Jugoslaavia jalgpallile kasuks. Olümpiamängudel esindas nimelt Jugoslaaviat sama koosseis, kes NSV Liidu koondisele avaldas väga südi vastupanu Euroopa karikavõistluste finaalis.

Teises grupis tuli täiseduga võitjaks üheks favoriidiks tõusnud Itaalia koondis, kes edestas nii Brasiiliat kui ka Inglismaad.

Üllatus tuli kolmandast grupist. Taani meeskond võitis kõik kolm mängu ja edestas oma peamisi rivaale Poolat ja Argentiinat.

Neljandas grupis oli edukaim Ungari esindus, kelle väravate suhe oli kõigis alagrupi mängudes parim — 15 : 3.

Esimene poolfinaal peeti 5. septembril Naapolis. Kohtusid Itaalia ja viimaste olümpiamängude põhjal endale hüüdnime «hõbemedalite rüütli» saanud Jugoslaavia. Itaalia meeskond oli põhiliselt komplekteeritud tugevamate elukutseliste meeskondade dubleerivate koosseisude põhjal. Formaalselt aga ei olnud nad veel professionaalsed mängijad, kuna lepingul puudus allkiri.

Selles mängus olid jugoslaavlased küll tehniliselt üle, kuid harva võib kohata meeskonda, kes mängis sellise innuga nagu itaallased. Normaalaeg lõppes 0 : 0. Lisaajal läksid jugoslaavlased ette, kuid itaallased löid õige pea viigivärava. Kõlas lõpuvile. Mängu seis oli 1 : 1 — jällegi viik. Nüüd pidi finaali pääseja otsustama loos. Fortuuna ei naeratanud itaallastele ja hävitas korruga kõik nende lootused olümpia-võitjaks tulekuks. Raske oli muidugi leppida sellise kaotusega, kus seda määrab «kull või kiri», kuid olümpiaturniiri juhend oli juba selliselt koostatud.

Teist poolfinaali Ungari ja Taani vahel hinnati Rooma olümpiamängude parimaks matšiks. Võistluse käik kinnitas veel kord, kuivõrd kõikuvad on sissejuurdunud arvamused ja hinnangud: ungarlased olid kindlad favoriidid. Keegi, ka ungarlased ise, ei kahelnud, et taanlased kaotavad.

Aga mis tegelikult toimus? Juba esimesel poolajal domineerisid taanlased ja seda igas mängufaasis, asudes juhtima 1 : 0.

Teisel poolajal andis mõlema meeskonna juures tunda erakordselt suur närvipinge. Nii taanlased kui ka ungarlased ei suutnud realiseerida isegi 11 meetri karistuslööki. Ungarlastele mõjus kahtlemata nende kindla väravavõimaluse luhtumine niivõrd, et lasksid lõpu eel suurendada Taani meeskonnal edu 2 : 0-ni.

Finaalis Jugoslaavia vastu oli taanlasi raske ära tunda. Kolmepäevane vahe osutus siiski lühikeseks, et hästi välja puhata. Pealtvaatajaskond nägi meeskonda, keda ainult särkide järgi võis tunda kui ungarlaste võitjaid.

Jugoslaavlased võitsid finaali kergelt 3 : 1, kusjuures auvärava löid taanlased alles lõpuminutil.

Kolmekordne olümpiamängude «hõbe» sai lõpuks ometi kuldmedalite omanikuks. Kuid võib arvata, et võit olümpiaturniiril ei ole siiski küllaldaseks kompensatsiooniks kaotuse eest Pariisis Euroopa karikavõistluste finaalis NSV Liidu koondisele. Taanlased said, nagu ka 48 aastat tagasi, hõbemedalid. Kolmanda koha mängus alistas Ungari Itaalia 2 : 1.

56 PRETENDENTI

Jules Rimet' karikale

VII MM-võistlused jalgpallis jõuavad otsustavasse järku alles 1962. a. suvel, kui finaalturniiri Tšiilis alustavad 16 maailma tugevaimat jalgpallikoondust. Käesoleval aastal tuleb aga enamikul meeskondadel siiski läbida tihe filter. Maailma jalgpalliringkonnad tunnetavad juba praegu jalgpallipalavikku, mida suurturniir endaga kaasa toob. MM-võistluste eelringi mängud, mida alustati möödunud aasta juulis 14 tsoonis, võtavad järjest laema ulatuse. Euroopa, Ameerika, Aasia ja Aafrika mandri staadionidel toimuvad kaasakiskuvad mängud, mille kaudu võitjad lunastavad endale sõidupileteid Santiagosse. Kuuteistkümnest on vaid kahel — Brasiilia kui tiitlikaitsjal ja Tšiili koondisel kui võistlusi korraldava maa esindusel — vaba pääs finaali. Ulejäänud neljateistkümnel tuleb see õigus kätte võideida.

1930. a.

Jalpalli MM-võistlustega tehti algust 30 aastat tagasi. Kui olümpiamängudel lubatakse võistelda vaid amatöörmeeskondadel, siis MM-võistlustel Jules Rimet' karikale võivad kaasa lüüa ka professionaalsed mängijad.

Esimeseks maailmameistrivõistluste paigaks valiti teadlikult Uruguai, sest Uruguai jalgpalli peeti tol ajal tugevaimaks maailmas. Oli ju Uruguai 1924. ja 1928. aastal olümpiavõitja. Teiseks pühitses Uruguai sel aastal oma rahvusliku sõltumatuse 100-ndat aastapäeva ja MM-võistluste turniir langes kokku juubelipidustustega.

Euroopa meeskonnad avaldasid aga tugevat protesti võistluspäeva valiku vastu. Meistrivõistlustele sõitsid vaid Prantsusmaa, Jugoslaavia, Rumeenia ja Belgia. Ulejäänud üheksa osavõtvat meeskonda esindasid Ameerika kontinenti.

Ainult jugoslaavlastel õnnestus Euroopa meeskondadest jõuda finaaltorniirile, kus aga kaotasid poolfinaalis Uruguaille 1 : 6. Nagu võis oodata, kohtusid finaalis Uruguai ja Argentiina, kes mõlemad paistsid silma kiire mängu ja hea tehnika poolest. Võitsid väljakuperemehed 4 : 2.

Uruguai võidupäev Montevideos langes kokku parlamendi istungiga. Kui saadi kuulda oma meeskonna suurvõidust, katkestati istung ja kõik saadikud ilmusid pidulikult staadionile oma suurepärasest meeskonda tervitama.

1934. a.

Neli aastat hiljem tuli «kuuldsel jalgpallikarikal» läbi teha teekond üle ookeani Euroopasse, kuhu see jäigi pikemaks ajaks.

II MM-võistluste paigaks valiti Itaalia. «Otstarve pühendab abinõu» — selline oli Itaalia spordijuhtide deviis, kes tegid kõik selleks, et karikas jääks Itaaliasse.

Seekord ulatus osavõtvate meeskondade arv juba 29-ni. Nende hulgas aga ei olnud maailmameistritiitlit kaitsvat Uruguai koondist. Brasiilia ja Argentiina aga ei saatnud kohale koondist, vaid asjaarmastajatest koosnevad jalgpallikollektiivid. Selline olukord suurendas Euroopa

meeskondade šansse veelgi. Peafavoriidid, itaallased, olid oma meeskonna löögitugevuse suurendamiseks ostnud 1930. aasta turniiri neli paremat, kes varem mängisid Uruguai ja Argentiina klubides.

Juba alates veerandfinaalidest jäid MM-tiitlit ründama üksnes Euroopa meeskonnad, kellest loos viis kokku kaks peafavoriiti — Itaalia ja Hispaania. Hispaanlased olid võidu lävel, kuid kohtuniku poolt fikseeritud värav, mis löödi suluseisust, seadis jalule viigi.

Kordusmäng, kus hispaanlastel puudus vigastuste tõttu kuus põhikoosseisu mängijat, nende hulgas ka ületamatu väravavaht Zamora, tõi 1 : 0 võidu Itaaliale. Sama tulemusega võitsid itaallased ka tolle aja «ime-meeskonna» Austria.

Finaalmängus alistas Itaalia koondis «Skvadra Azurra» («Helesinine meeskond») Tšehhoslovakkia 2 : 1, kusjuures matši parimaks meheks tunnistati üksmeelselt Tšehhoslovakkia väravahht Planička, kellest saigi kuulsa Zamora nn. «mantlipäritja».

1938. a.

Kolmandad MM-võistlused peeti Prantsusmaa staadionidel. Ka seekord ei saabunud turniirile maailma paremik. Endiselt jäi eemale jalgpalli sünnimaa Inglismaa esindus, kes mitmete põhimõtetlike küsimuste tõttu boikoteeris seda võistlussarja. Eemale jäid jällegi Uruguai ja Argentiina. Finaalmängudes Prantsusmaal esindas Lõuna-Ameerikat vaid Brasiilia.

Meeskondade jõud olid enam-vähem võrdsed ja see muutis turniiri tasavägiseks. Tiitlikaitsjad itaallased lülitasid poolfinaalis 2 : 1 võiduga välja Brasiilia ja alistasid finaalis kõrget tehnikat demonstreerinud Ungari meeskonna 4 : 2. MM-tiitel läks ka seekord Itaaliasse!

1950. a.

Teine maailmasõda katkestas 12 aastaks MM-võistlused. Alles 1950. a. jätkati jälle ülemaailmset jalgpalliüritust, mis nüüd kandis tolelaegse FIFA presidendi Jules Rimet' nime. Üllatuseks aga olid Rimet' ettepanekud viia turniir läbi Brasiilias, anda seejuures 12 Ameerika maale finaalis 7 kohta ja Euroopale, kus jalgpallitase oli tol ajal märksa kõrgem ja ühtlasem, vaid kuus kohta.

1950. aastal Rio de Janeiros peetud turniirist loobusid kõik rahvademokraatiamaad, kelle hulgas olid ka 1934. ja 1938. aasta finalistid Tšehhoslovakkia ja Ungari. Turniiril ei esinenud ka NSV Liidu koondis, kes selleks ajaks oli võitnud ülemaailmse kuulsuse. Eemale jäid ka Taani, Holland, Norra ja paljud teised maad.

Turniirist võttis osa 13 riiki. Esmakordselt esinesid turniiril inglased, kuid ebaõnnestunult, kaotades võrdse tulemusena 0 : 1 nii Hispaaniale kui ka USA-le!

Finaalturniiril nelja meeskonna vahel alistas Brasiilia Hispaania 6 : 1 ning Rootsi 7 : 1. Samal ajal võitis Uruguai Rootsi 3 : 2 ja mängis 2 : 2 viiki hispaanlastega. Kõik ennustused rääkisid brasillaste kasuks. Otsustava finaalmängu käigus «oma kodus» ei kahelnud keegi, kuid pall on ümmargune... Finaalkohtumine Uruguai—Brasiilia lõppes tulemusega 2 : 1. Teistkordselt MM-võistluste ajaloos viidi karikas Montevideoosse.

1954. a.

V MM-turniir peeti 1954. aastal Šveitsis. Selleks ajaks oli MM-võistluste sari võitnud juba üldise populaarsuse. Osavõtjate arv ulatus 35-ni, kellest eelringi mängude põhjal selgitati 16 tugevamat. Juba valikvõistlused tõid endaga kaasa esimesi üllatusi. Belgia lülitas välja Rootsi, Hispaania aga ei saanud Türgist jagu. Selleks ajaks oli tunduvalt tõusnud ka Ida-Euroopa maade jalgpallitase. 1952. aasta olümpiavõitja, nimelt Ungari koondis, ei tundnud kaotusi nelja aasta jooksul! Ungarlaste kontos oli kaks suurt võitu Inglismaa koondise üle (6 : 3 Londonis ja 7 : 1 Budapestis).

Kas ungarlased või Lõuna-Ameerika meeskonnad? Selliselt seati üles küsimus enne MM-võistluste finaalturniiri. NSV Liidu meeskond jäi ka seekord veel suurest võistlussarjast eemale.

Tegelikkus lükkas aga ümber kõik prognoosid. Ungarlased olid end raskete võidumängudega Brasillia ja Uruguai vastu otsustavaks finaalskihaks mänginud. Samal ajal üllatas tabeli ülemisel poolel Saksa Föderatiivse Vabariigi meeskond võitudega 2 : 0 Jugoslaavia ja 6 : 1 Austria üle ja pääses finaali ungarlaste vastu. Kuigi finaalis eeldati ungarlaste kindlat võitu, seda enam, et alagrupimängus oli Ungari alistanud Saksa FV 8 : 3, tõi finaali kaasa suurüllatuse. Ungarlased juhtisid küll kümnendal mänguminutil 2 : 0, andsid siis initsiatiivi käest ja oskasid mängu kaotada 2 : 3. See oli 4. juulil 1954. Jalgpallikarikale märgiti uus, järjekorras viies võitja — Saksa FV.

1958. a.

1958. aasta juunis lülitasid VI MM-võistlustele Rootsis ka Nõukogudemaa jalgpallurid. Jõudnud 16 finalisti hulka, oli Nõukogude jalgpall järjekordselt kinnitanud oma maailmaklassi kuuluvust. Finaalturniiril jõuti välja veerandfinaali kaheksa parema hulka, kus aga kaotus 0 : 2 Rootsile sulges edasise tee. See kaotus oli eeskätt tingitud tohutust jõu- tagavara kulust eelnenud mängudes. Loosiõnn oli seekord eriti karm Brasiilliale, Inglismaale ja NSV Liidule, viies nad kõik ühte alagruppi, kuhu kuulus veel mitte sugugi nõrgem Austria jalgpallikoondis.

Veerandfinaali pääses edasi neljast kaks paremat. Seejuures NSV Liidul, kes kaotas grupivõitjaks tulnud Brasiilliale 0 : 2, tuli pidada kordumäng inglastega. See raske mäng võideti 1 : 0. 46 tundi hiljem tuli aga meie koondisel kohtuda vahepeal nädal aega võistlustest eemal olnud ja hästipuhanud Rootsi esindusega. Huvitavalt iseloomustas seda mängu jalgpallikuulsus, FC «Milan» meeskonna kunagine kapten, praegune jalgpallivaatleja Gunnar Nordal. Ta märkis: «Kui esimesel poolajal polnud rootslaste ülekaal otsustav, siis teisel poolajal olid nad vastasest üle, kes ei tundnud väsimusest oma jalgu.» Eelnevad rasked mängud olid teinud oma töö. NSV Liidu koondisel tuli vastu võtta paratamatu 0 : 2 kaotus ja rootslased jõudsid finaali Brasiillia koondise vastu. Finaali võitsid brasiillased kergelt 5 : 2 tänu oma suurepärasele tehnikale ja virtuooslikule pallikäsitsusele, millele seekord kaasnes kollektiivne ja võitluslik mäng.

Mida ütelda VI MM-võistluste kohta? Osavõtjate maade arv ulatus 54-ni, kellest Rootsi pääsesid 16. Ainult enne finaalturniiri peaaegu üks-

meelselt favoriidiks peetud Brasiilia koondis suutis täita talle pandud suuri lootusi ja võita maailmameistri austava nimetuse. Tõeline krahh tabas Argentiina meeskonda, kes jäi oma alagrupis Saksa FV, Põhja-Iiri ja Tšehhoslovakkia järel koguni viimaseks. Veerandfinaali ei jõudnud ka Ungari, kes pidi alagrupi kordusmängus vastu võtma 0:1 kaotuse Walesilt. Itaallased aga langesid välja juba valikvõistluste käigus, tulles kaheksandas grupis Põhja-Iiri järel teisele kohale, edasi pääses vaid võitja.

Rootsi turniir kinnitas, et jalgpall on kõikides maades teinud suure arengu ja MM-võistluste geograafia on veelgi laienenud. Sellest turniirist ei jäänud eemale ükski tugev jalgpallikoondis. Nii huvitavaid ja pingelisi «pallilahinguid» ei ole selle võistlussarja jalgpalliajaloo varem nähtud.

Niisiis rändas karikas jällegi tagasi Lõuna-Ameerikasse. Praegu seisab see väärtuslik auhind Rio de Janeiro suurepärasel «Marracana» hilgla-staadionil viiesentimeetrise paksusega klaasvitriinis ja ootab järjekordset peremeest.

VII MM-võistluste otsustavad mängud peetakse ajavahemikus 30. maist kuni 17. juunini 1962. a. Tšillis, kusjuures 13. juunil on pool-finaalid ja 17. juunil finaal.

56 osavõtva maa geograafiline iseloom pakub järgmist pilti: 27 meeskonda Euroopast, 7 Aafrikast, 5 Aasiast ja 17 Ameerikast.

Finaalturniiri 16-st esindavad 10 Euroopat, 2 Aasiat ja Aafrikat ning 4 Kesk-, Põhja- ja Lõuna-Ameerikat.

Meeskonnad jaotati kolme kategooriasse järgmiselt,

10 Euroopa gruppi:

1. Rootsi, Belgia, Šveits.
2. Prantsusmaa, Bulgaaria, Soome.
3. Saksa FV, Põhja-Iiri, Kreeka.
4. Ungari, Holland, Saksa DV.
5. NSV Liit, Türgi, Norra.
6. Inglismaa, Portugal, Luksemburg.
7. Itaalia, Rumeenia, Iisrael.
8. Tšehhoslovakkia, Šoti, Iiri.
9. Hispaania, Wales ja Aafrika valikvõistluste võitja.
10. Jugoslaavia, Poola ja Aasia valikvõistluste võitja.

Aafrika tsooni kuuluvad: Araabia Ühinenud Vabariigi, Sudaani, Tuneesia, Nigeeria, Gaana ja Maroko meeskond.

Aasia tsooni esindavad Jaapan, Indoneesia ja Lõuna-Korea.

Ameerika kontinendil selgub 4 finalisti. Siin on moodustatud järgmise grupid:

1. Argentiina—Ekuador
2. Uruguai—Boliivia
3. Peru—Kolumbia

Neljas finalist selgitatakse Paraguai meeskonna mängudes järgmiste alagruppide eelturniiride võitjatega a) Mehhiko—USA—Kanada, b) Guatemala—Honduras—Kostariika, a) Curaçao—Surinam.

Valikvõistluste lõpetamise tähtjaks on 31. dets. 1961. a. Käesolevat võistluste läbiviimise süsteemi valikut võib pidada õnnestunuks ja õiglasemaks kui eelmist. Jääme lootma, et juba valikmängud kujunevad huvitavaks ja aitavad jalgpalli veelgi populariseerida.

EUROOPA JALGPALL AASTAL 1960

Pole kerge ülesanne igal aastal seada õigesti paremusjärjekorda Euroopa meeskondi, kuna riikide koondised peavad erineva arvu mängu ja erinevate vastastega. Nüüd võib aga orienteeruda Euroopa karikavõistlustele.

Euroopa jalgpalli klassifikatsiooni koostavad tavaliselt mitmete välismaa spordiajalehtede ja -ajakirjade toimetused. Järgnevalt tutvume Nõukogudemaa spordiajakirja «Sportivnõje Igrõ» koostatud klassifikatsiooniga.

Kõigepealt võeti arvesse nende riikide koondised, kes pidasid aasta jooksul mitte vähem kui kolm maavõistlust, ja seda ainult Euroopa riikide osas. Arvesse ei võetud olümpiaturniiri mängu, kuna mitmetel riikidel ei lubatud siin võistelda oma parimas koosseisus.

Resultaatide arvestamisel ei lähtunud üksnes aritmeetilistest näitajatest, vaid arvestati ka meeskondade mänguklassi.

Tabelis on esikohal Euroopa karikavõitja — NSV Liidu koondis. NSV Liidu esindus sai 4 võitu ja 1 kaotuse (Austrialt).

Kümne parema järjestus on järgmine:

	Mängud	Võidud	Viigid	Kaotused	Väravad
1. NSV Liit	5	4	0	1	14 : 5
2. Rootsi	6	5	0	1	13 : 4
3. Ungari	6	3	2	1	13 : 7
4. Jugoslaavia	6	2	2	2	16 : 13
5. Tšehhoslovakkia	6	5	0	1	15 : 3
6. Austria	8	5	0	3	16 : 14
7. Inglismaa	8	4	2	2	27 : 14
8. Saksa FV	5	3	0	2	10 : 7
9. Taani	5	3	1	1	11 : 5
10. Belgia	9	5	0	4	17 : 19

Mulluse klassifikatsiooni põhjal teisel kohal olnud Prantsusmaa esindus langes koguni 17. kohale, võites 9 mängust vaid 3.

Rootsi koondis esines ühtlaselt. Rootsi võituderivi riikus vaid ootamatu kaotus Norra koondisele.

Ungarlaste kontos on aga üllatuskaotus Belgiale. Jugoslaavia meeskonnal on küll 6 punkti 12-st, kuid on ju jugoslaavlased Euroopa karika finalistid ja olümpiamängude võitjad, asjaolu, mida ei saa jätta arvesse võtmata.

Kui klassifikatsioon oleks üles ehitatud sügisestele ja

talvistele resultaatile, tuleks Inglismaa koondist parimate hulka arvata. Inglise rahvusmeeskonna treeneri Winterbottomi poolt komplekteeritud meeskond saavutas ühe võidu teise järel. Spetsialistide hinnangul pole Inglismaa koondisel veel kunagi nii harmooniliselt ühendatud individuaalne meisterlikkus kollektiivse mänguga. Inglismaa esindust tuleb arvestada kui kindlat favoriiti VII MM-võistlustel Tšiilis.

Järgnevalt toome 1960. aasta rahvusvaheliste võistluste loetelu, mida on põhiliselt arvestatud klassifikatsiooni koostamisel.

Austria		Saksa DV	
Prantsusmaa*	2 : 4	NSV Liit	0 : 1
Tšehhoslovakkia	0 : 4	Soome	2 : 3
Norra	2 : 1	Soome	5 : 1
NSV Liit	3 : 1	Bulgaaria	0 : 2
Hispaania	3 : 0	Holland	
Šoti	4 : 1	Šveits	1 : 4
Ungari	0 : 2	Belgia	4 : 1
Itaalia	2 : 1	Taani	2 : 2
		Belgia	1 : 2
Inglismaa		Bulgaaria	4 : 2
Šoti	1 : 1	Tšehhoslovakkia	0 : 4
Ungari	0 : 2	Belgia	
Hispaania	0 : 3	Šveits	3 : 1
Jugoslaavia	3 : 3	Prantsusmaa	1 : 0
Põhja-Iiri	5 : 2	Luksemburg	5 : 2
Hispaania	4 : 2	Holland	1 : 4
Luksemburg**	9 : 0	Rootsi**	0 : 2
Wales	5 : 1	Bulgaaria	1 : 4
		Ungari	2 : 1
Bulgaaria		Šveits**	2 : 4
Poola	0 : 4	Holland	2 : 1
Saksa FV	2 : 1	Poola	
Saksa DV	2 : 0	Šoti	3 : 2
Türgi	2 : 1	Bulgaaria	4 : 0
Prantsusmaa**	0 : 3	Ungari	1 : 4
Holland	2 : 4	NSV Liit	1 : 7
Belgia	4 : 1	Prantsusmaa	2 : 2
Rumeenia	2 : 1	Taani	1 : 2

(Ühe tärniga on tähistatud Euroopa karikamängud, kahega MM-turniiri mängud.)

Tšehhoslovakkia

Holland	4 : 0
Rumeenia*	3 : 0
Rumeenia*	2 : 0
NSV Liit*	0 : 3
Prantsusmaa	2 : 0
Austria	4 : 0

Ungari

Poola	4 : 1
Belgia	1 : 2
Inglismaa	2 : 0
Šoti	3 : 3
Jugoslaavia	1 : 1
Austria	2 : 0

Sveits

Belgia	1 : 3
Itaalia	0 : 3
Holland	4 : 1
Belgia**	4 : 2
Prantsusmaa	6 : 2

Taani

Norra	4 : 0
Holland	2 : 2
Rootsi	0 : 2
Soome	3 : 0
Poola	2 : 1

NSV Liit

Poola	7 : 1
Saksa DV	1 : 0
Tšehhoslovakkia*	3 : 0
Jugoslaavia	2 : 1
Austria	1 : 3

Šoti

Poola	2 : 3
Inglismaa	1 : 1
Austria	1 : 4
Ungari	3 : 3
Türgi	2 : 4
Wales	0 : 2
Põhja-Iiri	5 : 2

Hispaania

Inglismaa	3 : 0
Itaalia	3 : 1
Inglismaa	2 : 4
Austria	0 : 3

Soome

Saksa DV	3 : 3
Prantsusmaa	1 : 2
Saksa DV	1 : 5
Norra	3 : 6
Taani	0 : 3

Jugoslaavia

Portugal*	1 : 2
Portugal*	5 : 1
Ungari	1 : 1
Inglismaa	3 : 3
Prantsusmaa*	5 : 4
NSV Liit	1 : 2

Itaalia

Austria	1 : 2
Hispaania	1 : 3
Šveits	3 : 0

Norra

Austria	1 : 2
Rootsi	3 : 1
Soome	6 : 3
Taani	0 : 4

Saksa FV

Portugal	2 : 1
Bulgaaria	1 : 2
Põhja-Iiri**	4 : 3
Kreeka**	3 : 0

Prantsusmaa

Austria*	4 : 2
Belgia	0 : 1
Jugoslaavia*	4 : 5
Tšehhoslovakkia*	0 : 2
Rootsi	0 : 1
Poola	2 : 2
Šveits	2 : 6
Soome**	2 : 1
Bulgaaria**	3 : 0

100 MÄNGU, 400 VÄRAVAT

Kuni käesoleva ajani domineerivad rahvusvahelisel spordiareenil kahe kontinendi, Euroopa ja Lõuna-Ameerika jalgpalliesindused. Kuigi iga aastaga kasvab ka Aasia ja eriti viimasel ajal Aafrika meeskondade spordi-meisterlikkus, ei suuda nad veel otsustavalt kaasa rääkida maailma jalgpalliareenil.

MM-võistlustel on seni kolmel korral võitnud esikoha eurooplased (Itaalia 1934. ja 1938. ning Saksa FV 1954.) ning kolmel korral lõuna-ameeriklased (Uruguai 1930. ja 1950. ning Brasiilia 1958.). Eeloleval suvel selgitatakse siis Tšiilis kummale poole hakkab vaekauss kalduma. Parem as olukorras on muidugi lõuna-ameeriklased, kuna suurturniir toimub nende pinnal ja seni ei ole eurooplased veel kordagi suutnud Lõuna-Ameerikast ära tuua MM-tiitlit.

Alates 1924. aastast kuni 1960. aasta juulikuuni on Euroopa ja Lõuna-Ameerika maade koondised omavahel kohtunud sada korda, mille jooksul lõuna-ameeriklased on löönud 237 ja eurooplased 163 väravat. Ka võitude osas kandub kaal tänu just brasiillastele lõuna-ameeriklaste poolele 57 võidu, 14 viigi ja 29 kaotuse näol. Koduväljakul on seejuures lõuna-ameeriklased pidanud 35 ja Euroopa pinnal 65 mängu. Brasiilia koondis on kohtunud erinevate Euroopa riikidega 39 korda, võites 25, viigistades 5 ja kaotades 9 mängu. Edukalt on esinenud ka Argentiina ja Uruguai esindus, omades vastavalt: esimesed 16 võitu, 2 viiki, 2 kaotust (väravate suhe 71:26) ja teised 12 võitu, 3 viiki, 2 kaotust (väravate suhe 33:17). Halvasti on esinenud Tšiili koondis, kelle viimane turnee 1960. aastal kujunes täiesti ebaõnnestunuks: 5 mängust 1 viik ja 4 kaotust. Kokku on Tšiili meeskonnal eurooplaste vastu vaid 1 võit, 3 viiki ja 10 kaotust!

11 paremat kohtunikku

NSV Liidu Jalgpalliföderatsiooni Presiidium kinnitas kolleegiumi ettepanekul 1960. aasta 11 parimaks jalgpallikohtunikuks: N. Latõševi (Moskva), I. Lukjanovi (Moskva), S. Alimovi (Moskva), P. Gavrilovi (Soõši), J. Gavrilovi (Bakuu), P. Belovi (Leningrad), A. Menšikovi (Moskva), N. Hlopotini (Moskva), S. Arhipovi (Moskva), K. Demtšenko (Moskva) ja N. Krõlovi (Kuibõšev).

Euroopa riikide meistermeeskondade

KARIKAMÄNGUD

Euroopa riikide meistermeeskondade karikas mängitakse käesoleval aastal välja kuuendat korda. Vastavalt juhendile peetakse omavahel kaks mängu — üks kodus ja teine võõrsil. Edasi pääseb meeskond, kes on kahe mänguga löönud rohkem väravaid.

Ajavahemikul 1956—1960 peetud karikasarjas on seni alati tulnud võitjaks Euroopa populaarsemaid palliklubi-
sid — Hispaania «Real Madrid».

Finaalmängude senised tulemused on järgmised:

- 1956. a. «Real Madrid» — «Reims» (Prantsusmaa) 4 : 3 Pariisis,
- 1957. a. «Real-Madrid» — «Fiorentina» (Itaalia) 2 : 0 Madridis,
- 1958. a. «Real Madrid» — «Milan» (Itaalia) 3 : 2 Brüsselis,
- 1959. a. «Real Madrid» — «Reims» (Prantsusmaa) 2 : 0 Stuttgartis,
- 1956. a. «Real Madrid» — «Eintracht» (SFV) 7 : 3 Glasgow's.

Enne kui seletada «Real Madridi» meeskonna edu põhjusi, tuleks alla kriipsutada, et selle karikasarja populaarsus on hakanud vähenema. Tingitud on see eelkõige turniiri halvast organisatsioonilisest struktuurist. Nii omavad hispaanlased privileegi esineda kahe meeskonnaga («Real Madridi» kõrval veel «Barcelona»). Seejuures ei kujuta ei «Real Madrid» ega «Barcelona» endast mitte Hispaania jalgpalliesindusi, vaid «jalgpalli võõrleegione» Hispaania margi all.

Mõlemad nimetatud meeskonnad on endale importinud mängijaid peamiselt Lõuna-Ameerikast.

Kui Hispaania meistrivõistlustel ei või meeskonnas kaasa mängida üle kahe välismaalase, siis Euroopa karikamängudes ei ole imporditud «tähtede» kaasalöömine piiratud. Ja nii siis näeme, et karikat ei võida mitte Hispaania meister, vaid meeskond, kes on põhiliselt moodustatud Brasiilia, Uruguai, Argentiina ja Hispaania «tähtedest».

1960/61. aasta Euroopa karikasarjast võtab osa 27 meeskonda.

«JALGPALLIHAIGE»

«Jalgpallihaige» — mida endast kujutab see termin? Päljude arvates on see spordisõber, kes ei jäta vahele ühtegi mängu, tunneb iga mängija häid ja halbu külgi ning treenerite harjumusi ja muidugi mäletab oma lemmikmeeskonna viimase kümne aasta mängude resultate! Niisugune inimene on siis jalgpallihaige.

Kuid tõelise jalgpallihaige tiitli saamiseks on vaja veel ühte tähtsat omadust — see on jalgpallivõistluste turniiritabelite pidamine.

Turniiritabel — see on võistlussarja peegel.

*

Väravahil on kergem, ta on võrgu all...

233 ja 250

Maailma populaarsemaid jalgpallureid, tõeline virtuoos uruguaylane Skiafino külastas kunagi üht teatrit, kus esines kuulus žonglöör.

Saanud teada, et etendusel viibib kuulus jalgpallur, tegi žonglöör Skiafinole ettepaneku omapäraseks võistluseks: kes võib kauem palli peaga lüüa laskmata seda maha kukkuda.

Skiafino nõustus. Ebatavalises võistluses pillas žonglöör palli pärast 233 lööki. Skiafino aga tegi rahulikult ja kergelt 250 lööki peaga ja alles pärast oma paremuse veenvat kinnitamist püüdis ise palli kinni.

MOODA MINNES

No kuidas sa ei löö hulka, kui pall ise kutsub lööma!

KROONILINE KARTUS

Inglismaa koondise kuulus edurivijuht N. Lofthouse, keda peeti meeskonna üheks tugevamaks löögimeheks, pole kordagi oma pika sportlasete jooksul löönud 11 meetri karistuslööki.

Korduvalt paluti teda seda teha, kuid alati Lofthouse keeldus.

Miks?

«Lapsepõlves,» rääkis Lofthouse, «kui me mängisime kodutänava koondisega, usaldati mulle kord penalty löömine. Ma närveerisin väga ja löin mööda. Sellest ajast ma kardan 11 meetri karistuslööki nagu tuld — äkki jälle ebaõnnestub.»

*

LIPITSEJA

Kumma meeskonna poolt teie olete?

Kumma poolt käsite olla, sellimees direktor?!

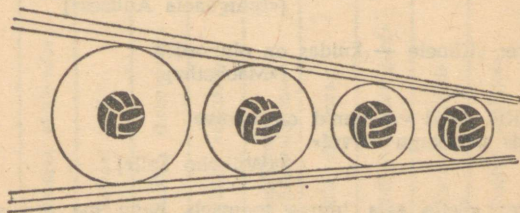
HARIDUSE VILI

Ühes Pariisi koolis tehti katseid õpilaste üldise arengutaseme kindlaksmääramiseks. Poistele esitati muu hulgas selline küsimus: «Mida te teate Kopernikust ja Kopast?»

Kes on Kopa, seda teadsid kõik; paljudel olid isegi peensusteni teada selle kuulsa jalgpalluri elukäik ja karjäär.

Kuulsast täheteadlasest Kopernikust ei olnud aga enamikul lähemat ettekujutust.

ON TEIL HEA SILMAMÕÖT?

Neljas ringis asub neli jalgpalli. Heitke pilk joonisele ja ütlege, missugune pall on kõige suurem ja missugune kõige väiksem. (Vaata lk. 68)

LUHISÖNASTIKUST

A

A — ainus klass, kuhu igaüks tahab jääda järgmiseks aastaks.

J

Jalgpallimäng — mäng, mida peaga, s. t. mõistusega tuleb mängida rohkem kui jalaga.

Jalgpallitegelane — inimene, kes jalgpalli pole näinud lähemalt kui staadionitribüünilt.

K

Käsi — jalgpallimängus üleliigne kehaosa.

T

Taktika + tempo + tehnika = võit.

Televisioon — spordiühingute finantsmeistrite vaenlane number üks.

V

Vasak jalg — sellega soovitatakse mängida niisama hästi kui paremaga.

KLASSIKUD «JALGPALLIST . . .»

Schiller: «Suur mäng on võidetud!»

(«Don Carlos»)

Shakespeare: «Mitte kunagi polnud mäng nii fair!»

(«Romeo ja Julia»)

Schiller: «Kes seal väravate ees nii käratseb?

Mis sündsusetu kisa see on?»

(«Iphigeneia Aulises»)

Shakespeare: «Kõnele — kuidas on olukord?»

(«Macbeth»)

Schiller: «Kui ühed vallutan'd on värava,

siis puhutagu sarve!»

(«Wilhelm Tell»)

Shakespeare: «Selle asja juures tegutseb, nagu ma aru saan, kolm kohtunikku.»

(«Windsori lõbusad naised»)

On teil hea silmamõõt? Kõik pallid on ühesuurused.

NSV LIIDU MEISTRIVÕISTLUSED 1961. A.

A-KLASS

I alagrupp

Jrk. nr.	Meeskond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	Võtte	Vilke	Kao- tusi	Vätra- vald	Punkte	Koht	
1.	Moskva «Torpeedo»	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.	Rostovi ASK	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.	Moskva «Lokomotiiv»	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4.	Tbilisi «Dünamo»	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5.	Leningradi «Admiraltejets»	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6.	Riia «Daugava»	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7.	Harkovi «Avangard»	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8.	Voroneži «Trud»	—	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9.	Stalino «Sajtfor»	—	—	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10.	Vilniuse «Spartak»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—
11.	Bakuu «Nefljanik»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—

NSV LIIDU MEISTRIVÕISTLUSED 1961. A.

DUBLEERIVAD MEESKONNAD

A-KLASS

I alagrupp

Jrk. nr.	Meeskond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	Voite	Viilke	Kao-tusl	Vära-vaid	Punkte	Koh	
1.	Moskva «Torpedos»	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.	Rostovi ASK	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.	Moskva «Lokomotiv»	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4.	Tbilisi «Dünamo»	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5.	Leningradi «Admiraltejets»	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6.	Riia «Daugava»	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7.	Harkovi «Avangard»	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8.	Voroneži «Trud»	—	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9.	Stalino «Sahtjor»	—	—	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10.	Vilniuse «Spartak»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—
11.	Bakuu «Nefjanik»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—

NSV LIIDU MEISTRIVÕISTLUSED 1961. A.

A-KLASS

II alagrupp

Jrk. nr.	Meeskond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	Voite	Vilike	Kao-lusti	Väta-vald	Punkte	Koht	
1.	Kiievi «Dünamo»	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.	Moskva «Dünamo»	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.	AKSK	—	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4.	Moskva «Spartak»	—	—	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5.	Jerevani «Spartak»	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6.	Minski «Belaruss»	—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7.	Taškendi «Pahtakor»	—	—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8.	Leningradi «Zenit»	—	—	—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9.	Alma-Ata «Kairat»	—	—	—	—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10.	Tallinna «Kalev»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—
11.	Kišinjovi «Moldova»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—	—	—

NSV LIIDU MEISTRIVÕISTLUSED 1961. A.

DUBLEERIVAD MEESKONNAD

A-KLASS

II alagrupp

Jrk. nr.	Meeskond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	Võite	Viike	Kaotusi	Värvaid	Punkte	Kohi	
1.	Kiievi «Dünamo»	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.	Moskva «Dünamo»	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.	AKSK	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4.	Moskva «Spartak»	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5.	Jerevani «Spartak»	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6.	Minski «Belaruss»	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7.	Taškendi «Pahtakor»	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8.	Leningradi «Zenit»	—	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9.	Alma-Ata «Kairat»	—	—	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10.	Tallinna «Kalev»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—	—
11.	Kišinjovi «Moldova»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	—	—

NSV LIIDU MEISTRIVÕISTLUSED 1961. A.

A-KLASS

Finaalturniir I (1.—10. koht)

Jrk. nr.	Meeskond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Võite	Viike	Kaotusi	Värvaid	Punkte	Koht	
1.		X																
2.			X															
3.				X														
4.					X													
5.						X												
6.							X											
7.								X										
8.									X									
9.										X								
10.											X							

A-KLASS NSV LIIDU MEISTRIVÕISTLUSED 1961. A. Finaalturniir II (11.—22. koht)

Jrk. nr.	Meeskond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	Võite	Vilke	Kaotusi	Värvaid	Punkte	Koht
1.		X																	
2.			X																
3.				X															
4.					X														
5.						X													
6.							X												
7.								X											
8.									X										
9.										X									
10.											X								
11.												X							
12.													X						

Jrk. nr.	Meeskond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	Võite	Vilke	Kao- tusi	Vära- vaid	Punkte	Koht		
1.	Tbilisi «Lokomotiv»	X																							
2.	Batumi «Dünamo»		X																						
3.	Suhhumi «Riisa»			X																					
4.	Leninakani «Sirak»				X																				
5.	Kirovakani «Lori»					X																			
6.	Benderõ «Nistrul»						X																		
7.	Tiraspoli «Pištševik»							X																	
8.	Bobruiski ASK								X																
9.	Gomeli «Lokomotiv»									X															
10.	Vitebski «Krasnoje Znamja»										X														
11.	Mogiljovi «Himik»											X													
12.	Bresti «Spartak»												X												
13.	Kaunase «Banga»													X											
14.	Riia REZ														X										
15.	Liepaja «Selmaš»															X									
16.	BLTSK																X								

NSV LIIDU MEISTRIVÕISTLUSED. B-KLASS

1. RING

II isoon 1961

Jrk. nr.	Meeskond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	Võite	Viike	Kao-tusi	Vära-vald	Punkte	Koh		
1.	Taşkendi «Mehnat»	×																							
2.	Samarkandi «Dünamo»		×																						
3.	Fergana «Spartak»			×																					
4.	Karaganda «Şahţior»				×																				
5.	Tşimkendi «Jenbek»					×																			
6.	Džambuli «Jenbek»						×																		
7.	Leninabadi «Pamiir»							×																	
8.	Stalinabadi «Energetik»								×																
9.	Aşhabadi «Kopet-Dag»									×															
10.	Frunze «Alga»										×														
11.	Sumgaidi «Temp»											×													
12.	Bakuu «Spartak»												×												
13.	Kirovabadi «Tekstiļšik»													×											
14.	Rustavi «Metallurg»														×										
15.	Kutaissi «Gantiadi»															×									
16.	Jerevani «Nairi»																								×

EESTI NSV MEISTRIVÕISTLUSED 1961. A.

A-KLASS

I alagrupp

Jrk. nr.	Meeskond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Võite	Viike	Kao- tusl	Vära- vaid	Koht	Punkte
1.	BLTSK	×													
2.	Pärnu «Kalev»		×												
3.	Türi «Jõud»			×											
4.	Tallinna «Norma»				×										
5.	Tartu «Kalev»					×									
6.	Viljandi SAM						×								
7.	Kopli «Kalev»							×							
8.	Tallinna «Dünamo»								×						

EESTI NSV MEISTRIVÕISTLUSED 1961. A.

A-KLASS

II alagrupp

Jrk. nr.	Meeskond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Voite	Viike	Kaotusi	Värvaid	Punkte	Koht
1.	Ülemiste «Kalev»	×													
2.	Rakvere «Kalev»		×												
3.	Narva Kreenholm			×											
4.	Kohtla-Järve PK				×										
5.	Aseri «Kalev»					×									
6.	Tallinna Taksopark						×								
7.	Kiviõli Kombinaat							×							
8.	Tallinna «Kalev»								×						

EESTI NSV MEISTRIVÕISTLUSED 1961. A.

A-KLASS

I finaalturniir (1.—8. kohani)

Jrk. nr.	Meeskond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Võite	Vilke	Kaotusi	Värvaid	Punkte	Kohi
1.		X													
2.			X												
3.				X											
4.					X										
5.						X									
6.							X								
7.								X							
8.									X						

EESTI NSV MEISTRIVÕISTLUSED 1961. A.

A-KLASS

II finaalturniir (9.—16. kohani)

Jrk. nr.	Meeskond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Võite	Viike	Kao-tusi	Vära-vaid	Punkte	Köht
1.		×													
2.			×												
3.				×											
4.					×										
5.						×									
6.							×								
7.								×							
8.									×						

NSV LIIDU MEISTRIVÕISTLUSED 1960. A.

A-klass

I alagrupp.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	Võlle	Vilke	Kaotusi	Punkte	Vara- vaid	Kõht
1. «Torpeedo»	×	3:0 2:1	1:1 1:0	3:2 0:0	1:2 0:1	3:0 1:1	3:1 2:3	1:0 3:1	1:0 2:1	2:1 2:0	6:0 2:1	14	3	3	31	39:16	1.
2. Rostovi ASK	0:3 1:2	×	1:0 2:2	1:1 2:7	1:1 3:1	0:3 1:1	3:1 2:1	1:1 4:2	0:0 0:0	2:0 3:1	1:0	9	7	4	25	33:27	2.
3. Moskva «Dünamo»	1:1 0:1	0:1 2:2	×	1:0 5:0	2:2 2:0	4:0 2:1	0:1 3:0	0:0 1:1	1:2 2:0	1:0 0:2	4:0 2:1	9	6	5	24	32:15	3.
4. Tbilisi «Dünamo»	2:3 0:0	1:1 7:2	0:1 0:5	×	0:0 1:2	7:4 1:5	3:0 2:2	4:1 2:1	2:0 2:0	0:0 1:1	9:2 5:2	9	6	5	24	49:32	4.
5. «Daugava»	2:1 1:0	1:1 1:3	2:2 0:2	0:0 2:1	×	1:1 2:0	0:1 2:2	4:0 0:1	0:0 0:2	1:0 2:1	0:0 4:0	8	7	5	23	25:18	5.
6. Jerevani «Spartak»	0:3 1:1	3:0 1:1	0:4 1:2	4:7 5:1	1:1 0:2	×	0:0 1:0	1:0 0:0	2:2 4:1	4:0 3:1	3:0 2:2	8	7	5	23	36:28	6.
7. «Zenit»	1:3 3:2	1:3 1:2	1:0 0:3	0:3 2:2	1:0 2:2	0:0 0:1	×	5:0 4:1	0:0 2:0	3:1 1:2	1:0 6:0	9	4	7	22	34:25	7.
8. «Pahtakor»	0:1 1:3	1:1 2:4	0:0 1:1	1:4 1:2	0:4 1:0	0:1 0:0	0:5 1:4	×	2:0 1:0	3:1 5:2	3:2 2:0	7	4	9	18	25:35	8.
9. «Avangard»	0:1 1:2	0:5 0:0	2:1 2:1	0:2 0:2	0:0 2:0	2:2 1:4	0:0 0:2	0:1 0:1	×	2:3 1:1	1:1 3:0	4	6	10	14	17:30	9.
10. «Moldova»	1:2 0:2	0:2 0:0	0:1 0:0	0:0 1:1	0:1 1:2	0:4 1:3	1:3 2:1	1:3 2:5	3:2 1:1	×	2:1 2:0	4	5	11	13	18:34	10.
11. «Kalev»	0:6 1:2	0:1 1:3	0:4 1:2	2:9 2:5	0:0 0:4	0:3 2:2	0:1 0:6	2:3 0:2	1:1 0:3	0:2 0:2	×	0	3	13	3	13:61	11.

NSV LIIDU MEISTRIVÕISTLUSED 1960. A.

A-KLASS

II alagrupp.

Meeskond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	Võite	Vilke	Kao- tusi	Punkte	Vara- vaid	Koht
1. Kiievi «Dünamo»	3:1 1:1	2:0 +	1:0 -	1:5 3:3	2:0 2:0	1:2 1:2	0:3 2:1	2:2 4:1	5:0 3:0	3:0 3:0	3:0 6:1	13	2	5	28	46:23	1.
2. «Lokomotiv»	1:3 2:1	×	1:5 1:6	0:0 1:1	2:1 1:0	0:3 2:0	2:0 4:1	2:0 2:2	2:1 1:1	4:0 1:0	2:1 1:1	11	5	4	27	31:27	2.
3. AKSK	0:2 -:+	5:1 6:1	×	2:0 1:0	0:0 1:4	3:0 2:1	3:0 0:1	0:3 4:0	2:0 0:1	4:1 0:2	2:0 3:0	12	1	7	25	38:17	3.
4. Moskva «Spartak»	0:1 3:3	0:0 1:1	0:2 0:1	×	4:1 1:1	0:1 2:0	2:1 0:1	5:0 3:1	1:0 1:0	3:0 1:2	3:0 3:2	10	4	6	24	33:18	4.
5. «Admiraltejets»	5:1 0:2	1:2 0:1	0:0 4:1	1:4 1:1	×	1:1 1:1	2:1 2:2	4:3 0:0	0:0 0:0	2:0 6:1	3:2 1:1	7	9	4	23	34:24	5.
6. «Belaruss»	2:1 2:1	3:0 0:2	0:3 1:2	1:0 0:2	1:1 1:1	×	0:0 2:3	1:0 1:6	0:2 1:6	2:0 1:1	1:0 2:1	9	4	7	22	24:27	6.
7. «Królja Sovetov»	3:0 1:2	0:2 1:4	0:3 1:0	1:2 1:0	1:2 2:2	1:3 0:0	×	1:2 2:0	3:1 1:1	0:0 2:1	0:0 2:1	6	6	8	18	22:26	7.
8. «Sahťor»	2:2 1:4	0:1 2:2	3:0 0:4	0:5 1:3	3:4 0:0	0:1 3:2	0:1 0:2	2:1 ×	2:0 0:2	1:1 3:1	0:0 1:1	5	6	9	16	24:36	8.
9. «Kairat»	0:5 0:3	1:2 1:1	0:2 1:0	0:1 0:0	0:0 0:0	2:0 6:1	1:3 1:1	0:2 2:0	×	3:2 0:4	0:1 1:0	6	4	10	16	19:29	9.
10. «Nefťjanik»	0:3 0:3	0:4 0:1	1:4 2:0	0:3 2:1	0:2 1:6	0:2 1:1	0:0 0:0	1:1 1:3	2:3 4:0	×	3:0 2:0	5	4	11	14	21:38	10.
11. Vĩniuse «Spartak»	0:3 1:6	1:2 1:1	0:2 0:3	0:3 2:3	1:1 1:2	0:1 1:2	1:2 1:1	0:0 0:1	1:0 0:1	0:3 0:2	×	1	5	14	7	12:39	11.

NSV LIIDU MEISTRIVÕISTLUSED 1960. A.

FINAALTURNIIR

A-KLASS

1.—6. koht

Koht	Meeskond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Võite	Viike	Kao- tusi	Vära- vaid	Punkte
1.	Moskva «Torpeedo»	×	2:0 2:1	1:0 2:0	1:1 2:2	1:2 1:3	4:0 1:0	6	2	2	17:9	14
2.	Kiievi «Dünamo»	0:2 1:2	×	0:1 1:4	3:1 1:1	5:2 1:0	4:0 3:1	5	1	4	19:14	11
3.	Moskva «Dünamo»	0:1 0:2	1:0 4:1	×	2:0 1:1	1:4 1:0	0:1 2:0	5	1	4	12:10	11
4.	Rostovi ASK	1:1 2:2	1:3 1:1	0:2 1:1	×	1:1 4:0	0:0 2:1	2	6	2	13:12	10
5.	Moskva «Lokomotiv»	2:1 3:1	2:5 0:1	4:1 0:1	1:1 0:4	×	1:2 1:2	3	1	6	14:19	7
6.	AKSK	0:4 0:1	1:0 1:3	1:0 0:2	0:0 1:2	2:1 2:1	×	3	1	6	13:18	7

A-KLASS

7.—12. koht

Koht	Meeskond	7.	8.	9.	10.	11.	12.	Võite	Viike	Kao- tusi	Vära- vaid	Punkte
7.	Moskva «Spartak»	×	2:2 2:1	4:0 1:4	0:1 3:3	2:1 2:1	0:0 3:1	5	3	2	19:14	13
8.	Tbilisi «Dünamo»	2:2 1:2	×	3:0 0:2	1:0 3:2	1:0 0:1	1:1 6:2	5	2	3	18:12	12
9.	Jerevani «Spartak»	0:4 4:1	0:3 2:0	×	1:3 1:0	2:0 0:0	0:0 1:1	4	3	3	11:12	11
10.	Leningradi «Admiraltejets»	1:0 3:3	0:1 2:3	3:1 0:1	×	3:0 1:2	3:1 1:3	4	1	5	17:15	9
11.	Minski «Belaruss»	1:2 1:2	0:1 1:0	0:2 0:0	0:3 2:1	×	1:0 2:1	4	1	5	8:12	9
12.	Riia «Daugava»	0:0 1:3	1:1 2:6	0:0 1:1	1:3 3:1	0:1 1:2	×	1	4	5	10:18	6

A-KLASS

13.—18. koht

Koht	Meeskond	13.	14.	15.	16.	17.	18.	Võite	Vilke	Kao- tusi	Vära- vaid	Punkte
13.	Harkovi «Avangard»	×	4:0 0:0	0:1 0:0	0:0 0:3	3:0 1:1	2:0 1:0	4	4	2	11:5	12
14.	Taškendi «Pahtakor»	0:4 0:0	×	2:0 3:2	0:1 1:1	0:0 2:0	1:0 3:0	4	3	3	11:9	11
15.	Leningradi «Zeniit»	1:0 0:0	0:2 2:3	×	5:3 1:0	0:1 1:2	1:0 2:1	5	1	4	13:12	11
16.	Kuibõševi «Krõlja Sovetov»	0:0 3:0	1:0 1:1	3:5 0:1	×	0:1 4:2	0:1 3:2	4	2	4	15:13	10
17.	Stalino «Sahtjor»	0:3 1:1	0:0 0:2	1:0 2:1	1:0 2:4	×	3:0 0:1	4	2	4	10:12	10
18.	Alma-Ata «Kairat»	0:2 0:1	0:1 0:3	0:1 1:2	1:0 2:3	0:3 1:0	×	2	—	8	6:15	4

A-KLASS

19.—22. koht

Koht	Meeskond	19.	20.	21.	22.	Võite	Vilke	Kao- tusi	Vära- vaid	Punkte
19.	Tallinna «Kalev»	×	2:2 1:1	1:0 2:0	2:2 0:6	2	3	1	8:11	7
20.	Vilniuse «Spartak»	2:2 1:1	×	2:2 1:2	1:0 1:1	1	4	1	8:8	6
21.	Bakuu «Neftjanik»	0:1 0:2	2:2 2:1	×	1:1 1:0	2	2	2	6:7	6
22.	Kišinjovi «Moldova»	2:2 6:0	0:1 1:1	1:1 0:1	×	1	3	3	10:6	5

EESTI NSV MEISTRIVÕISTLUSED 1960. A.

Kohit	Meeskond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Võtte	Vilike	Kaotusi	Vaia	Punkte
1.	BLTSK	×	4:2 3:0	2:1 7:0	1:0 6:1	8:0 7:1	2:0 3:0	10:1 10:0	9:0 10:0	4:1 5:1	6:0 8:0	18	—	—	105:8	36
2.	Olemiste «Kalev»	2:4 0:3	×	3:1 2:2	0:0 2:2	2:2 4:3	1:2 2:0	8:1 4:1	3:1 5:2	3:0 2:0	1:0 0:1	10	4	4	44:25	24
3.	Narva Kreenholm	1:2 0:7	1:3 2:2	×	1:1 2:2	1:0 4:2	2:0 1:1	3:3 1:1	3:0 1:1	4:0 4:2	7:0 5:0	8	7	3	43:27	23
4.	Tallinna «Norma»	0:1 1:5	0:0 2:2	1:1 2:2	×	1:0 2:0	1:1 2:1	2:4 4:1	1:3 2:0	0:2 3:1	3:3 3:2	7	6	5	30:30	20
5.	Pärnu «Kalev»	0:8 1:7	2:2 3:4	0:1 2:4	0:2 0:2	×	2:0 1:8	0:2 3:1	2:0 3:2	1:0 2:0	4:1 7:1	8	1	9	33:44	17
6.	Rakvere «Kalev»	0:2 0:3	2:1 0:2	0:2 1:1	1:1 1:2	0:2 8:1	×	1:2 0:0	1:2 1:1	2:2 1:0	5:0 5:1	5	5	8	29:25	15
7.	Kohtla-Järve PK	1:10 0:10	1:8 1:4	3:3 1:1	4:2 1:4	2:0 1:3	2:1 0:0	×	0:2 0:1	2:1 2:2	2:2 2:0	5	5	8	25:54	15
8.	Türi «Jõud»	0:9 0:10	1:3 2:5	0:3 1:1	0:2 0:2	2:1 2:3	1:1 1:1	2:0 1:0	×	1:3 1v	2:3 0:0	5	3	10	18:47	13
9.	Tartu «Kalev»	1:4 1:5	0:3 0:2	0:4 2:4	2:0 1:3	0:1 0:2	2:2 0:1	2:2 1k	3:1 2:2	×	4:2 2:2	3	3	12	21:40	9
10.	Viljandi «Jõud»	0:6 0:8	0:1 1:0	0:7 0:5	3:3 2:3	1:4 1:7	0:5 1:5	2:2 0:2	0:0 2:2	2:4 ×	2:4 2:2	2	4	12	18:66	8

EESTI NSV MEISTRIVÕISTLUSED B-KLASS 1960. A.

FINAALTURNIIR

Koht	Meeskond	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Võite	Vilke	Kao- tusi	Vära- vaid	Punkte
1.	Tallinna Takso- park	×	2:2	3:0	4:2	4:0	4:3	4	1	—	17:7	9
2.	Kiviõli Kombinaat	2:2	×	4:1	2:4	7:1	lv	3	1	1	15:8	7
3.	Kopli «Kalev»	0:3	1:4	×	6:3	lv	7:1	3	—	2	14:11	6
4.	Aseri «Kalev»	2:4	4:2	3:6	×	2:1	6:0	3	—	2	17:13	6
5.	Tartu Kaub. Valitsus	0:4	1:7	lk	1:2	×	3:1	1	—	4	5:14	2
6.	Kehra «Kalev»	3:4	lk	1:7	0:6	1:3	×	—	—	5	5:20	0

NSV Liidu meistrivõistluste A-klassi meeskondade koosseisud

I ALAGRUPP

MOSKVA «TORPEEDO»

Meeskonna ülem — J. Stepanenko.

Vanemtreener — NSV Liidu teeneline treener V. Maslov.

Treener — ms. B. Hrenov.

Värvavahid — ms. A. Gluhhotko, A. Kavazašvili, ms. A. Polikanov;
kaitsjad — N. Afanasjev, V. Gardjušin, G. Ilves, ms. A. Medakin,
ms. L. Ostrovski, ms. N. Senjukov, V. Homutov, ms. V. Šustikov;
poolkaitsjad — ms. V. Voronin, J. Matvejev, ms. N. Manošin, V. Fil-
jakin, J. Hromov; edurivi — ms. B. Batanov, ms. G. Gussarov,
S. Gurkin, ms. V. Denissov, tms. V. Ivanov, N. Kapitanov, V. Koma-
rov, tms. S. Metreveli, M. Possuelo, ms. A. Savuškin, ms. O. Ser-
gejev.

ROSTOVI ASK

Meeskonna ülem — N. Sinau.

Vanemtreener — Vene NFSV teeneline treener K. Štšerbatenko.

Treener — G. Bogatello.

Värvavahid — A. Ivanov, ms. V. Kiktev, V. Kozlov, ms. V. Skarlögin,
kaitsjad — ms. A. Botšarov, V. Bassov, ms. V. Geizer, ms. A. Guštšin,
V. Medvedjev, V. Nossov, ms. A. Ševtšenko, R. Toganidze; pool-
kaitsjad — ms. A. Pavlov, A. Hiladze, ms. J. Šikunov, ms. A. Tšert-
kov; edurivi — V. Andrejenko, ms. E. Voltšenkov, ms. V. Jegorov,
V. Kazatšek, ms. O. Kopajev, ms. A. Levštšenko, E. Melkonjan, ms.
J. Mossaljov, ms. G. Matvejev, ms. V. Odintsov, ms. V. Smirnov, ms.
V. Strešni.

MOSKVA «LOKOMOTIIV»

Meeskonna ülem ja vanem treener — tms. N. Morozov.

Treenerid — ms. V. Gorohhov ja ms. G. Žarkov.

Värvavahid — I. Andres, ms. V. Maslatšenko, V. Poljakov; kaitsjad —
ms. I. Maksimov, ms. I. Morgunov, ms. E. Rogov, ms. I. Sorokin,
L. Serdjukov, ms. I. Tšernikov, G. Šelehhov; poolkaitsjad — ms.
V. Artemjev, B. Beljakov, A. Burlakov, ms. D. Kovatš, ms. V. Ma-

ruško; **edurivi** — I. Abramov, V. Bõštrov, tms. V. Vorošilov, G. Grešišnikov, B. Kovaljov, N. Korennov, A. Manšin, ms. V. Sokolov, ms. V. Spiridonov, ms. V. Simeošin, F. Fakhurdinov.

TBILISI «DÜNAMO»

Meeskonna ülem — tms. A. Žordanija.

Treenerid — NSV Liidu teeneline treener N. Tšatarasvili ja ms. A. Kotrikadze.

Väravavahid — ms. S. Kotrikadze, R. Kvasavadze, L. Kirija; **kaitsjad** — ms. B. Sitšinava, E. Toradze, M. Hurtsilava, ms. G. Hotšolava, ms. G. Tšoheli, T. Šamohija; **poolkaitsjad** — Z. Gumberidze, I. Datunašvili, ms. D. Zeinklišvili, G. Sitšinava, ms. D. Hundadze, ms. Š. Jamanidze; **edurivi** — ms. V. Barkaja, D. Vekua, tms. A. Gogoberidze, L. Žordanija, ms. Z. Kalojev, ms. J. Kurtanidze, D. Kutšuhidze, ms. T. Melašvili, ms. M. Meshi, E. Tsagareišvili, V. Tsotsorija, K. Tsintsadze, J. Jašvili.

STALINO «ŠAHTJOR»

Meeskonna ülem — tms. O. Ošenkov.

Treenerid — E. Špinev ja ms. N. Degtjarjov.

Väravavahid — B. Borissov, A. Raivitiš, B. Strelkov; **kaitsjad** — V. Aljabjev, N. Golovko, A. Gribennik, V. Kulakovski, ms. G. Snegirev, E. Stepanenko; **poolkaitsjad** — V. Brinjuk, V. Gostinin, O. Kolossov, ms. D. Mizernõi, V. Salkov, A. Stuk, G. Švets; **edurivi** — J. Anantšenko, B. Beljak, V. Buzovski, J. Zahharov, A. Rodin, V. Romanjuta, B. Rossihhin, ms. V. Saprionov, V. Saveljev, V. Šutõljov.

RIIA «DAUGAVA»

Meeskonna ülem — D. Bogdanov.

Vanemtreener — P. Stupakov.

Treener — ms. M. Levitanus.

Väravavahid — Č. Misjunas, T. Sil; ms. V. Tučkus; **kaitsjad** — O. Birzgal, L. Ljubarski, J. Kaljapin, N. Maslov, V. Petrovski, V. Simbirtsev, V. Straume; **poolkaitsjad** — B. Abramov, G. Gussarenko, ms. A. Grišin, R. Kozlovski, J. Tihomirov; **edurivi** — V. Asmakovski, V. Amossov, E. Verpahhovski, G. Grigorjev, A. Dvoenkov, A. Dohl, A. Kvlividze, A. Latõntsev, V. Martõnov, G. Smirnov, V. Safronov, L. Smortšok, I. Terletski, G. Ulman, V. Tsõganov.

LENINGRADI «ADMIRALTEJETS»

Vanemtreener — Vene NFSV teeneline treener N. Ljukšinov.

Treenerid — tms. F. Marjutin, ms. N. Smirnov.

Väravavahid — N. Sorokin, ms. Z. Šehtel; **kaitsjad** — E. Alam, ms. V. Golubev, ms. B. Demidov, ms. V. Kurziner, ms. N. Mitrofanov, ms. V. Spiridonov, A. Filatov; **poolkaitsjad** — V. Baskakov, ms. V. Vassiljev, ms. J. Morozov, B. Menšikov, G. Tihhomirov; **edurivi** — ms. E. Belkin, ms. V. Vinogradov, ms. J. Varlamov, ms. A. Vassiljev, B. Gerassimov, V. Gussev, B. Kislov, O. Morozov, ms. I. Svešnikov, S. Sogomonjants, V. Suhhanov, ms. V. Tsaritsõn.

VORONEŽI «TRUD»

Meeskonna ülem — L. Lutoškin.

Vanemtreener — ms. G. Zonin.

Treener — ms. V. Belov.

Väravavahid — V. Jegorov, J. Litvinov, ms. V. Tatarenko; **kaitsjad** — sm. I. Gornostajev, ms. V. Ivanov, J. Lukin, V. Melnikov, A. Muško-vets, A. Tretjakov, ms. V. Trofimenko; **poolkaitsjad** — V. Zotov, L. Kosmodemjanski, ms. G. Krassov, P. Kuprijenko, ms. V. Manuilov, ms. L. Radin; **edurivi** — ms. S. Andronnikov, V. Vassilenko, I. Daminin, N. Issupov, ms. J. Korotkov, A. Liber, J. Meštšerjakov, ms. V. Smotrikin, ms. V. Sorokin, ms. B. Tšernošov, V. Šamin.

HARKOVI «AVANGARD»

Meeskonna ülem — tms. A. Ponomarjov.

Vanemtreener — ms. V. Zub.

Treener — A. Serov.

Väravavahid — ms. M. Averbuh, J. Vlassenko, N. Ugraitski; **kaitsjad** — ms. V. Marjenko, V. Onisko, V. Polibin, Š. Rigvava, ms. J. Sokolov, V. Todorov, B. Šiškov; **poolkaitsjad** — V. Bražnik, N. Maslennikov, V. Ozeredov, J. Panfilov, S. Razjupin; **edurivi** — V. Anaškin, V. Andrejev, G. Vartanjan, I. Velitško, V. Kaništšev, S. Kostjuk, N. Koroljov, ms. A. Kroštšenko, A. Mašin, J. Nesterov, K. Hatšaturov.

BAKUU «NEFTJANIK»

Meeskonna ülem — T. Bahramov.

Vanemtreener — tms. B. Arkadjev.

Treener — A. Abil-Zade.

Väravavahid — Z. Gusseinov, T. Ismailov, V. Kossenkov; **kaitsjad** — T. Ahundov, A. Babajev, E. Gerassimenko, A. Kozakov, A. Manafov,

V. Semiglazov, A. Terentjev, ms. R. Tšantšaleišvili; **poolkaitsjad** — A. Grjazev, M. Džavahjan, R. Džalilov, A. Trofimov, V. Judanov; **edurivi** — A. Aleskerov, A. Golodets, O. Kahiani, ms. J. Kuznetsov, V. Kusumov, A. Mangassarov, E. Markarov, J. Melkumov, tms. A. Mamedov, N. Einullajev, K. Einullajev, V. Filatov.

VILNIUSE «SPARTAK»

Meeskonna ülem — tms. G. Glazkov.

Vanentreener — ms. Z. Ganušauskas.

Treener — ms. S. Pobjaržis.

Värvavaht — I. Bauža, L. Duda; **kaitsjad** — G. Vorobjov, I. Jonuškiavičius, ms. A. Kulikauskas, I. Lukaševičus, A. Staškaitis; **poolkaitsjad** — R. Beinoravičius, A. Binkauskas, ms. S. Krotsas, P. Šeputis; **edurivi** — B. Brōkin, Z. Bulija, Č. Vassiliauskas, R. Kučinskas, R. Leštšinskas, A. Matuliavičius, E. Mačikunas, S. Ramialis, G. Semjonov, A. Stankiavičius, A. Jasinskas.

II ALAGRUPP

KIEVI «DÜNAMO»

Meeskonna ülem ja vanentreener — ms. V. Solovjov.

Treenerid — ms. V. Terentjev ja ms. M. Koman.

Värvavahtid — ms. O. Makarov, A. Proskurjakov; **kaitsjad** — ms. V. Anufrijenko, ms. V. Jerjohhin, N. Koltsov, ms. J. Menšikov, V. Pestrikov, ms. A. Sutškov, ms. V. Ššerbakov, A. Šitōi; **poolkaitsjad** — tms. J. Voinov, V. Verigin, ms. I. Sabo, ms. V. Sorokin; **edurivi** — ms. O. Bazilevitš, ms. A. Biba, ms. I. Zaitsev, ms. V. Kanevski, ms. N. Kaštanov, V. Kravtšuk, ms. V. Lobanovski, V. Levštšenko, N. Pintšuk, V. Sosnihhin, ms. V. Serebrjannikov, ms. V. Trojanovski.

MOSKVA «SPARTAK»

Meeskonna ülem — tms. N. Starostin.

Vanentreener — tms. N. Simonjan.

Treener — tms. N. Dementjev.

Värvavahtid — ms. V. Ivakin, I. Frolov; **kaitsjad** — V. Dikarev, A. Kapelkin, ms. A. Krutikov, J. Kuptšik, G. Logofet, M. Ogonkov, V. Petrov, I. Remin, ms. A. Soldatov; **poolkaitsjad** — A. Grigorjev,

J. Ivanov, A. Kornejev, tms. A. Masljonkin, tms. I. Netto, ms. V. Tšistjakov; **edurivi** — L. Adamov, tms. A. Iljin, tms. A. Issajev, V. Konovalov, V. Kostikov, E. Malafejev, ms. I. Mozer, V. Reinhold, S. Rožkov, J. Sevidov, B. Tatušin, ms. J. Falin, ms. G. Hussainov.

JEREVANI «SPARTAK»

Meeskonna ülem — S. Zahharjan.

Vanemtreener — ms. G. Andriasjan.

Treener — ms. O. Asatrjan.

Väravavahid — O. Kakojan, ms. R. Matevosjan, E. Šaginjan; **kaitsjad** — ms. G. Ambartsumjan, A. Amatuni, R. Dalakjan, A. Kovalenko, ms. O. Mantarljan, ms. M. Semerdžjan, E. Safarjan, G. Šaginjan, E. Evojjan; **poolkaitsjad** — ms. S. Babajan, O. Gavlakjan, tms. A. Kegejan, S. Minasjan, G. Petrosjan; **edurivi** — F. Arutjunjan, V. Antonjan, S. Akopjan, A. Ananjan, K. Beglarjan, F. Veranjan, S. Galstjan, G. Lissan, V. Oganjesjan, A. Tatevosjan.

MOSKVA «DÜNAMO»

Meeskonna ülem — N. Benderov,

Vanemtreener — tms. V. Blinkov.

Treener — tms. V. Pavlov.

Väravavahid — ms. V. Beljajev, L. Belkin, tms. L. Jašin; **kaitsjad** — V. Anitškin, ms. V. Glotov, tms. V. Kessarev, tms. K. Križevski, tms. B. Kuznetsov, L. Lampassov, V. Potšebõt, ms. G. Rjabov; **poolkaitsjad** — N. Bolšakov, ms. V. Žuravljev, ms. V. Korolenkov, ms. E. Mudrik, ms. A. Sokolov, tms. V. Tsarjev; **edurivi** — V. Vöhodtsev, A. Žerdejev, ms. A. Koršunov, ms. A. Nikolajev, tms. V. Rõžkin, ms. V. Urin, ms. V. Fadejev, ms. G. Fedossov, ms. I. Tšislenko, ms. D. Šapovalov.

AKSK

Meeskonna ülem — tms. K. Reva.

Vanemtreener — tms. K. Beskov.

Treener — ms. V. Sutškov.

Väravavahid — ms. V. Vostroilov, V. Ivanov, ms. B. Razinski; **kaitsjad** — J. Aljošin, ms. D. Bagritš, E. Gorbatšov, ms. V. Dorodnõhh, ms. M. Jermolajev, V. Romanov, A. Fedotov, A. Šesternjov; **poolkaitsjad** — ms. E. Dubinski, J. Žuravljev, ms. J. Kovaljev, ms. N. Linjajev, V. Fomitšov; **edurivi** — ms. G. Apuhtin, V. Ambart-

sumjan, tms. V. Bubukin, ms. K. Doronin, K. Kasimovski, V. Laišev,
ms. A. Mamokin, ms. S. Ovivjan, ms. V. Ponedelnik, A. Smirnov,
V. Fedotov, A. Frolov.

MINSKI «BELARUSS»

Vanemtreener — tms. V. Novikov.

Treener — ms. A. Jegorov.

Värvavahid — ms. A. Denissenko, V. Lunev, N. Žuravenko; kaitsjad —
B. Beltsov, N. Blaško, N. Barsuk, B. Viktorov, L. Garai, E. Zarembo,
B. Manko, M. Radunski, I. Savostikov, S. Hvorov; poolkaitsjad —
L. Jerohhovets, A. Žukov, J. Pöšnik, G. Sigajev; edurivi — ms.
V. Arbutov, V. Gontšarov, V. Graštšenko, D. Kornejev, M. Mustõgin,
ms. V. Terehov, A. Fedulov, G. Hassin, J. Šekalov, N. Tšerginets.

TAŠKENDI «PAHTAKOR»

Meeskonna ülem — S. Budagov.

Vanemtreener — Usbeki NSV teeneline treener A. Keller.

Treener — L. Olšanski.

Värvavahid — B. Klimov, V. Koltsov, J. Pšenitšnikov; kaitsjad —
A. Azizhodžajev, V. Vitkalov, S. Dudajev, U. Karijakubov, V. Kah-
harov, O. Motorin, V. Sujunov, V. Tadžirov, O. Jussupov; poolkaits-
jad — V. Muhhin, V. Orlov, S. Semjonov, M. Šaripov; edurivi —
B. Abduraimov, J. Beljakov, V. Ketšinov, G. Krasnitski, A. Morozov,
H. Rahmatullajev, S. Stadnik, I. Tazetdinov, M. Jakubov.

LENINGRADI «ZENIIT»

Meeskonna ülem — G. Ivašuga.

Vanemtreener — tms. J. Jelissejev.

Treener — ms. G. Bondarenko.

Värvavahid — R. Assin, I. Galimov, G. Lazunov; kaitsjad — A. Vassi-
levski, ms. M. Gek, V. Danilov, ms. V. Meštšerjakov, V. Pantšehhin,
R. Soveiko, I. Sungurov, L. Šiškov; poolkaitsjad — ms. V. Aksjonov,
S. Belikov, ms. S. Zavidonov, E. Kuznetsov, A. Trofimov; edurivi —
A. Bugajev, L. Burtšalkin, A. Jegorov, ms. M. Ivanov, A. Kurtšaven-
kov, O. Košihhin, N. Rjazanov, F. Tagi-Zade, V. Sainikov, ms.
V. Hrapovitski, A. Julgušev.

ALMA-ATA «KAIRAT»

Meeskonna ülem — Tšen-Irson.

Vanemtreener — ms. N. Glebov.

Treener — V. Bolotov.

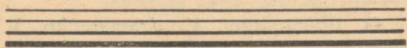
Väravavahid — O. Vodopjanov, V. Kramarenko, V. Lissitsõn; **kaitsjad** — V. Baskakov, E. Daulbajev, S. Kaminski, V. Kisseljov, A. Kurunbajev, V. Moroz, J. Stulov; **poolkaitsjad** — B. Išanov, G. Lebedev, L. Ostrouško, V. Stepanov; **edurivi** — R. Antorjan, B. Arõkov, S. Essenbekov, V. Ivanuškin, A. Karmõssov, A. Kudrjašov, J. Kuznetsov, S. Kvotškin, V. Nikonov, D. Omarov, T. Segizbajev, ms. V. Skulkin, A. Tšerjomuškin.

KIŠINJOVI «MOLDOVA»

Vanemtreener — tms. V. Sokolov.

Treener — Moldaavia NSV teeneline treener B. Tsõbin.

Väravavahid — V. Bitnõi, M. Bezjazõtšnõi; **kaitsjad** — L. Burd, ms. J. Dudkin, J. Zelenajev, ms. J. Larin, G. Podaru, O. Tšinenov; **poolkaitsjad** — V. Botsan, ms. N. Jessin, V. Kolbasjuk, V. Maltšenko, J. Šišajev; **edurivi** — L. Gorškov, E. Dimitropolo, D. Dubrovski, V. Kobõljanski, V. Korolkov, B. Kolessov, V. Massaltsev, N. Melnik, A. Protsenko, V. Tsinkler, V. Šmelenko.

Suusavabriku

«Dünamo»

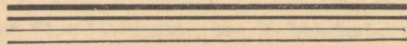
toodang räägib ise enese eest

Seda tõendavad kaks

II JÄRGU DIPLOMIT

üleliiduliselt rahvamajanduse

saavutuste näituselt

Eesti Riiklik Kindlustus

sõlmib kodanikega kindlustus-
lepinguid:

HOONETELE JA KODUSELE VARALE

tulekahju ja teiste loodusõnnetuste
vastu;

TRANSPORDIVAHENDITELE

avariide ja loodusõnnetuste vastu;

SEGA-ELUKINDLUSTUSLEPINGUID

kokkulepitud kestuse üleelamise,
õnnetusjuhtumist põhjustatud jääva
töövõimekaotuse ja surmajuhtumi
puhuks;

ÕNNETUSJUHTUMITE VASTU

jääva töövõimekaotuse
ja surma puhul.

Lähema informatsiooni saamiseks pöörduge kindlustus-
inspektoride või Riikliku Kindlustuse agentide poole.

Riikliku Kindlustuse Tallinna Inspektor asub
Valli tn. 4, I korrus.

TÖÖSTUSKOMBINAAT

„VALK“

TALLINN, KOTKA 10,
TELEF. 431-58, 419-87.

JALATSITE PARANDUSE TÖÖKOJAD

asuvad:

Voorimehe 1, Uus 7, Komeedi 16, Heina 15, Paldiski mnt. 29-a, Uus-Tatari 19, Tartu mnt. 25, Gogoli 21, Pärnu mnt. 99, Vabriku 27, Tombi 21, Raekoja 3, Vaksali 8, Matrosovi 40, Telliskivi 39, Kalinini 69-a, Nikonovi 31, Kadaka tee 15, Pallasti 3, Koplis V liin 11, Pärnu mnt. 211, Pärnu mnt. 340, Pärnu mnt. 401, Männiku tee 103, Järve 5, Kalinini 90, Koidu 21, Mere puiestee 14, Lastekodu 2, Valdeku 43, Kingissepa 37, Metsavahi põik 4, Viimsi tee 16 ja Killustiku 3. Töökodades parandatakse tänavajalatsaid ja toatuhleid nii tellija kui ka kombinaadi materjaliga. Tartu mnt. 91 jalatsite kuumvulkaniseerimine, Vaksali 8 jalatsite individuaaltellimused tellija materjalist.

Vaksali 7 jalatsite individuaaltellimused kombinaadi materjalist.

Tartu mnt. 22 portfelliide, kandekottide, kohvrite ja muude galanteriitoodete parandamine.

Müürivahe 26 ja Viru 20 meeste ja naiste peakatete valmistamine nii tellija kui ka töökoja materjalist.

Raekoja plats 5, Kingissepa 37, Telliskivi 31 ja Viru 20 koosneriosakonnad teevad kõiki koosneritoid tellija materjalist.

Telliskivi 31 teevad koosnerid igasuguseid parandustoid ja võetakse vastu individuaaltellimusi meeste, naiste ja laste karusnahatoodetele.

AMBLUSVABRIK

VOIT

Jällinn, Kruuksi 6.
telefon 469-60

TOODAB
suures valikus

suka -

JA

riinahoidjaid,
kindaid, mütse,

ja muid,
galanterükaupu

*

TARBIJAD,
nõulke kaubandus-
võrgust meie tooteid!

voit

Müüme kolhoosidele

AIANDUSTARBEID
PIIMANDUSINVENTARI
HOBUSERIISTU
KETTE
EHITUSMATERJALE

Pakume individuaaltarbijaile

kvaliteetseid tekstiil-, naha-, kultuuri-,
galanterii- ja majatarbekaupu, spor-
ditarbeid, mitmesuguseid raadiovastu-
võtjaid ja televiisoreid.

Tutvuge kaupade valiku ja
müügitingimustega lähimas

tarbijate koopeatiivis!

Hulgimüük on
ETKVL-i KAUBANDUSLIKUS KESKBAASIS

Tallinn, Narva mnt. 27, telefon 60-260

Nõudke

ÕMBLUSVABRIKU

«*Baltika*»

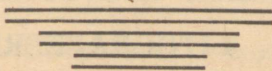
valmistatud

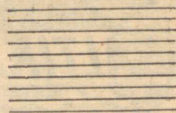
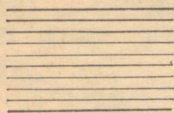
meeste,

naiste ja

laste

ÜLERIIDEID

**EESTI NSV KOHALIKU MAJANDUSE
MINISTEERIUMI METALLITÖÖTLEMIS-
TEHAS**

«NORMA»

Tallinn, Hobujaama tn. 6/8

PAKUB OSTJASKONNALE:

ELEKTRON-FOTOLAMPE

TASKULAMBI PATAREISID

LASTE MÄNGUASJU

LITOGRAFEERITUD

MAJAPIDAMISTARBEID

Nõudke kauplustest

TRIKOOTÖÖSTUSE

„Marat“

TOOTEID

Meeste pesu

Naiste pesu

Laste pesu

Spordipesu

Pealistrikooesemeid

Trikootööstus „Marat“
Tallinn, Tartu mnt. 69
telefon 20-29; 22-26.

Omandage

riikliku 3%-lise sisevõidulaenu

OBLIGATSIOONE!

Igal aastal on 6 võitude põhiloosimist ja üks võitude lisaloosimine.

Suurim võitmise võimalus on

PÕHILOOSIMISEL— 5 000 RUBLA
LISALOOSIMISEL—10 000 RUBLA

Laenu tingimuste kohaselt varem võitnud obligatsioonid edaspidistest võitude loosimistest osa ei võta. Samal ajal jääb aga võitude arv muutmatuks. Seetõttu suurenevad võitmise võimalused iga loosimisega.

OBLIGATSIOONE MÜÜVAD JA OSTAVAD
HOIUKASSAD

Kunsttööde Kombinaat

Tallinn, Hobuse tn. 2

DEKOORIAATELJEE

teeb sisekujundustöid, plakateid ja
täidab individuaalportreede tellimusi

TEKSTILIESEMED,
KUDUMID,
KERAAMIKA,
NAHKEHISTÖÖD,
METALLEHISTÖÖD

Kunsttöötud müügil

meie salongides:

Viru tn. 19, Pikk tn. 27, Võidu väljak 8

Külastage

||| TALLINNA
TOIDUKAUBASTU
KAUPLUSI!

Alati saadaval

SUURES VALIKUS

kõrgekvaliteedilisi
toidukaupu

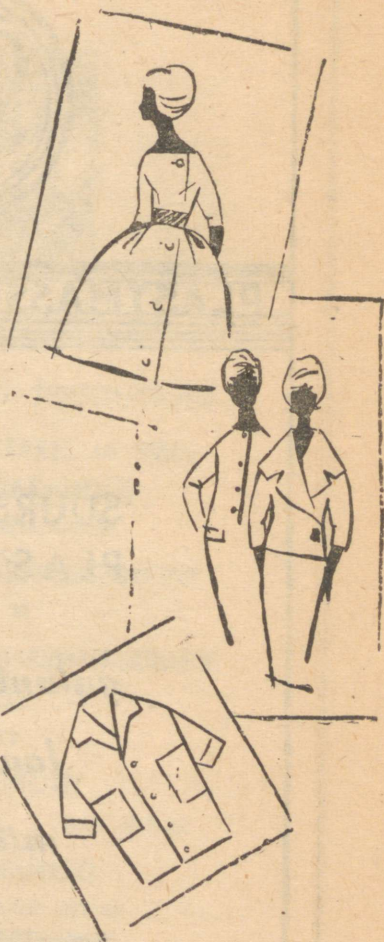
Tarbijað!

*Kaubandusvõrgus
leiate igaks
sesooniks
suures valikus*

V. Klementi nim.

Õmblusvabrik

naiste kleite
ning meeste
ja poiste
päevasärke

PLASTMASSTOODETE VABRIK

VEINE 25

SUURES VALIKUS
PLASTMASSIST

galanteriitooteid

lauamänge

mänguasju

Tööstuskombinaat

teeb elanikkonnale
alljärgnevaid teenustöid:

**AUTODE, MOOTORRATASTE JA INVA-
LIIDISÖIDUKITE PARANDUS**

Kauba tn. 1, telef. 471-56

MOOTORRATASTE GARANTIIREMONT

Koidula tn. 34

**JALGRATASTE JA MAJAPIDAMISTARVETE
PARANDUS**

Tombi tn. 18

KORTERITE REMONT

Kosmonaut Gagarini pst. 18, telef. 412-26

ELEKTRIRIKETE BUROO

Raekoja tn. 3, telef. 411-21

MEIE KONTOR

Pikk tn. 29 telef. 427-27

Lugupeetud tarbijad!

KÜLASTAGE ETKVL-I TALLINNA
KOOPERATIIVKAUBASTU KAUPLUSI!

Kolhoosid, kolhoosnikud ja teised põllu-
majandussaaduste tootjad!

ANDKE OMA
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE
ÜLEJÄÄGID
KOMISJONIMÜÜGILE

*ETKVL-i Tallinna Kooperatiivkaubastu
müügiettevõtetele,
sellega säästate aega ja kulusid!*

Informatsiooni komisjonikaubanduse korra kohta
saab telefonidel 453-17 ja 427-66.

Tööstuskombinaat

«LOOV TÖÖ»

parandab ja valmistab tellimise peale

lambivarje

vastavalt tellija soovile.

Tööde vastuvõtt Ristiku tn. 3 igal tööp. kella 8–15.

Tehakse ka

klaasilihvimistöid

Töid võetakse vastu igal tööp. kella 8–15.

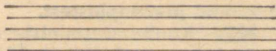
Rataskaevu tn. 4.

Valmistab

**GRANIIDIST ja MARMORIST HAUAPLAATE ning
HAUASAMBAID ja teeb muid KIVITÖÖTLEMISTÖID.**

Töid võetakse vastu igal tööp. kella 11–17 Nõmmel,

Raudtee tn. nr. 14.

KEEMIA TEHAS

«TARBEVÄRV»

AUTO LÄIKEVAHA

Läikevaha on määratud ekspluatatsioonis olevate sõiduautode nitroemalikatte läike taastamiseks ja värvipinna kaitseks.

Väljastatakse 0,5 ja 0,25 kg sisaldavates plekkpurkides.

SUUSAMÄÄRE

Suusamääret valmistatakse vastavalt temperatuurile ja lume-tingimustele viit numbrit:

nr. 1 - värsketele lumele temperatuuriga 0-1° C.

nr. 2 - värsketele ja vanale pehmele lumele temperatuuriga -2 kuni -12° C.

nr. 3 - värsketele ja vanale pehmele lumele temperatuuriga -12 kuni -25° C.

nr. 4 - vanale lumele temperatuuriga 0-1° C.

nr. 5 - vanale jäisele lumele temperatuuriga 0 kuni -20° C.

SUUSATÖRV

Kasutatakse suuskade tõrvamiseks.

Hoida tuleb kuivas ruumis temperatuuriga mitte üle +15° C.

SUUSASAAPA MÄÄRE

Hoiab naha pehme, teeb niiskuskindlaks ja vastupidavaks. Valmistatakse kolmes värvitoonis: musta, pruuni ja värvitut.

RASVAPLIATS

On ette nähtud märkimiseks ja kirjutamiseks puule, metallile ja klaasile, on niiskuse- ja ilmastikukindel.

Toodetakse musta ja punast. Säilitada tuleb kuivas ruumis temperatuuriga mitte üle +25° C.

NÄÄRIKUUNLAD

Valmistatakse parafiinist ja steariinist. Toodetakse värvuselt valgeid, punaseid, kollaseid, rohelisi ja siniseid.

KINGAKREEM

Valmistatakse kvaliteetsetest toorainetest. Hoiab naha elastse ja muudab selle vastupidavaks. Annab suurepärase läike. Valmistatakse mitmesugustes värvitoonides.

TÄHELEPANU I

Nõudke märgitud tooteid jaekauplustest.

Hulgimüük Eesti NSV Kaubandusministeeriumi vabariiklikes kultuuri- ja majapidamiskaupade hulgibaasides: Tallinn, Müüri-vahe tn. 41 ja Rataskaevu tn. 19.

Tööstuskombinaat

RIIETUSESEMETE JUURDELÕIKAMINE

Väike-Karja 1, tel. 462-98 – naiste kleidid, seelikud ja pluusid.
Turuplats 4 (Nõmmel) tel. 506-18 – naiste kleidid, seelikud ja pluusid.
Männiku tee 103, tel. 573-38 – naiste kleidid, seelikud ja pluusid.
Sauna 1, tel. 468-65 – naiste ja laste kleidid, seelikud ja pluusid.
Maakri 22 – naiste kleidid, pluusid ja seelikud.

RIIETE PARANDAMINE

Müürivahe 30, tel. 419-16
Kalinini 69-c
Väike-Karja 1, tel. 462-98
Turuplats 4 (Nõmmel), tel. 50-618
Metsavahi põik 4 (Pirita)
Ristiku 41
Kreuksi 7, tel. 431-87
Kalinini 21, tel. 740-51
Ujula 5
Männiku tee 103, tel. 573-38
Sihi 114 (riiete pressimine)

SUKASILMADE ULESVÕTMINE

Sauna 1, tel. 468-65
Kesk-Kalamaja 2
Kalinini 69-c
Narva mnt. 50
Lastekodu 1
Lai 4
Turuplats 4 (Nõmmel), tel. 50-618

MEESTE KAABUDE JA KAELA- SIDEMETE PUHASTAMINE

Niguliste 6

NAISTE KUBARATE VORMIMINE

Lauristini 3, tel. 425-60
Niguliste 6, tel. 471-59
Vana-Viru 5, tel. 471-58
Paldiski mnt. 10, tel. 477-90
Väike-Karja 1, tel. 462-98
Lai 4, tel. 422-86
Pärnu mnt. 38, tel. 473-31
Kalinini 2, tel. 471-60
Turuplats 4 (Nõmmel), tel. 50-618

KEEMILINE PUHASTAMINE

Maakri 23, tel. 13-92
Väike-Karja 1, tel. 468-65
Turuplats 4 (Nõmmel), tel. 50-618
Müürivahe 28, tel. 465-39
Tehnika 19/21

ФУТБОЛ 1961

На эстонском языке

Союз журналистов Эстонской ССР
Таллин, ул. Пикк 73.

*

Toimetuse kolleegium: A. Elhi (toimetaja),
G. Hololei (koostaja) ja H. Mikkin
(koostaja).

Tehniline toimetaja A. Allesaar.

Korrektor L. Sarv.

Ladumisele antud 31. III 1961. Trükkimisele antud 17. IV 1961. Paber 54×84, 1/16. Trükipoognaid 7. Formaadile 60×90 kohaldatud trükipoognaid 5,74. Trükiarv 20 000. MB-02192. Tellimise nr. 587. Trükikoda «Punane Täht», Tallinn, Pikk tn, 54/58.

Hind 30 kop.

KÜPSISEID
HALVAAD
SEFIIRI
PASTILAAD
MARMELAADI
KOMPVEKKE

SOOVITAB

ПРЕДЛАГАЕТ

ПЕЧЕНЬЕ
ХАЛВУ
ЗЕФФИР
ПАСТИЛУ
МАРМЕЛАД
КОНФЕТЫ

A-23762

*Nõudke
kaubandusvõrgust
meie vabriku*

KÕRGEKVALITEEDILISI
LASTE MÄNGUASJU
JA
KUMMITOOTEID

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00366175 0

VABRIKU KONTOR:
TALLINN, OLASE TN. 16 TEL. 447-39

Hind 30 kop.